

Copenhagen
Business School
HANDELSHØJSKOLEN

Analyse af OPPs fremtid som værktøj til løsning af offentlige anlægsopgaver

Caseeksempel:
Ny skole og svømmehal i Helsingør som OPS

Afgangsprøve
HD Finansiering
Copenhagen Business School

Udarbejdet af Jens Damgaard
Maj 2011

Forside:
Grafisk illustration af Ny Helsingørskole:
<http://www.pihl-as.dk>

1. Indholdsfortegnelse

1. INDHOLDSFORTEGNELSE	1
2. PROBLEMFORMULERING	3
3. TEORI BAG OFFENTLIG-PRIVATE PARTNERSKABER	6
3.1. STRUKTUREN AF ET OPP-PROJEKT	10
3.2. BUNDTNING AF PROJEKTER	12
3.3. ANDRE OPP MODELLER.....	12
3.4. BARRIERE FOR OPP	13
4. DANSKE ERFARINGER MED OPP	15
4.1. RIGSARKIVET	15
4.2. KIPLEV-SØNDERBORG MOTORVEJEN	16
4.3. VILDBJERG SKOLE	17
4.4. PIHLS (LEVERANDØR) ERFARINGER MED OPP UDBUDSPROCESSEN.....	18
5. UDENLANDSKE ERFARINGER MED OPP	19
5.1. STORBRITANNIEN.....	19
5.2. ITALIEN.....	23
6. METODEBESKRIVELSE	24
6.1. METODE	24
6.2. METODEKRITIK	25
7. OPP POTENTIALET VED KOMMUNALE BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER	26
7.1. GENERELT.....	26
7.2. TRAFIK OG INFRASTRUKTUR	27
7.3. UNDERVISNING OG KULTUR	29
7.4. SUNDHEDSOMRÅDET	30
7.5. SOCIAL OG SUNDHEDSVÆSENET	32
7.6. ADMINISTRATION M.V.	33
7.7. OPSUMMERING	35
8. OPP POTENTIALET VED REGIONERNE BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER.....	36
8.1. REGION HOVEDSTADEN	36
8.2. REGION MIDTJYLLAND.....	37
8.3. REGION NORDJYLLAND	37

8.4.	REGION SJÆLLAND	38
8.5.	REGION SYDDANMARK	38
8.6.	OPSUMMERING	39
9.	OPP POTENTIALE VED STATSIGE BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER	40
9.1.	§7 FINANSMINISTERIET	41
9.2.	§12 FORSVARSMINISTERIET	42
9.3.	§20 UNDERVISNINGSMINISTERIET	43
9.4.	§23 MILJØMINISTERIET	44
9.5.	§24 MINISTERIET FOR FØDEVARE, LANDBRUG OG FISKERI.....	45
9.6.	§28 TRANSPORTMINISTERIET	45
9.7.	OPSUMMERING	50
10.	DET SAMLEDE OPP POTENTIALE	51
11.	NY HELSINGE SKOLE	52
11.2.	OPS KONTRAKTEN	54
12.	VALG AF SAMARBEJDSMODEL UD FRA NUTIDSVÆRDIS METODE	56
12.1.	METODE	56
12.2.	NY HELSINGE SKOLE	56
12.3.	OPP MODEL	58
12.4.	OPP LIGHT MODEL	60
12.5.	TRADITIONEL TOTALENTREPRISE	60
12.6.	VALG AF MODEL	61
13.	OPP FOR OFFENTLIGE ANLÆGSPROJEKTER.....	62
13.1.	ER DER TILSTRÆKKELIG POTENTIELLE OPP PROJEKTER I DANMARK?	62
13.2.	ER DE DANSKE LEVERANDØRER STORE NOK TIL AT LØFTE OPGAVEN?	64
13.3.	BARRIERER FOR OPP I DANMARK	65
13.4.	VALG AF SAMARBEJDSMODEL	70
14.	KONKLUSION	73
15.	LITTERATURLISTE	75

2. Problemformulering

Siden 1980'erne har der været en debat om den offentlige struktur og brug af private tjenesteydelser. Først var debatten domineret af emner som udlicitering og privatisering. Henover en årrække blev flere offentlige institutioner privatiseret primært indenfor telesektoren, it-driften, tog- og færgedrift, lufthavne, brev- og pakkepost m.m.

I slutningen af 1990'erne forsøgte et antal kommuner en model, de kaldte "sale and lease back". Det vil sige at kommune solgte eksempelvis en skole og leasede herefter skolen af den private part.

I Danmark blev Offentlig-Private Partnerskab (OPP) sat på dagsordenen med redegørelsen "Byggeriets Fremtid - fra Tradition til Innovation", en rapport udarbejdet af det Byggepolitiske Task Force i 2000. Udviklingen af OPP har derefter været drevet af Erhvervs og Byggestyrelsen (Bukh, side 21).

I den statslige bygherrepolitik fremhæves OPP som en metode til fremme af effektivitet og kvalitet i offentlige byggerier. Samt til at de offentlige bygherrer bestræber sig på, at tilgodese hensynet til slutbrugerne, mht. økonomi, funktionalitet og komfort.

I henhold til bekendtgørelse om anvendelse af OPP, partnering og oplysninger svarende til nøgletal, BEK nr. 1394 af 17/12/2004, §2, skal en offentlig bygherre i relevant omfang foretage en systematisk vurdering af, om byggeprojektet kan gennemføres som et OPP projekt.

Erhvervs og byggestyrelsen har udarbejdet en vejledning om OPP, heraf fremgår det at byggeprojekter med en entrepriseværdi over 100 mio. kr. vil være relevante som OPP projekter. Det er eksempelvis større offentlige bygninger med et regulært brugsmønster og vedligeholdelse, såsom skoler, svømmehaller, biblioteker, motorveje m.m. (Vejledning om OPP, Februar 2004).

Ved vurderingen af byggeriets egnethed som OPP projekt, skal tre punkter være overholdt:

- Den private del af investeringen i projektet er substantiel.
- Finansiering, design, etablering og drift er koblet i et samlet udbud.

- Der foretages en systematisk, økonomisk funderet deling af risici mellem den offentlige og den private part.

Hvis de ovennævnte punkter er opfyldte sammenlignes OPP byggeriets totaløkonomi med et traditionelt finansieret byggeri.

Problemstillingen for projektet er, om OPP har en fremtid som værktøj til løsning af offentlige anlægsopgaver?

Med udgangspunkt i den danske stats bygherrepolitik vurderes egnetheden af og markedet for OPP projekter i Danmark. Der inddrages erfaringer fra udenlandske projekter, primært Storbritannien og Italien. Disse sammenlignes med erfaringerne fra de gennemførte danske projekter.

I Gribskov Kommune opføres projektet "Ny skole og svømmehal i Helsingør som OPS" hvor den traditionelle OPP model er byttet ud med en OPS model, hvor bygherrens betalingsforpligtigelser er ændret. OPS er en forkortelse for Offentlig-Private Samarbejde. Eksempelvis udbetaler bygherren løbende anlægsprisen for byggeriet efter en forudbestemt acontoplan. Til dette kræver bygherren en finansiell garanti stillet til rådighed i hele OPS kontraktens længde. Til forskel fra OPP, vil Gribskov Kommune eje bygningen ved ibrugtagningen. OPS selskabet forsætter som driftsentreprenør i kontraktperioden.

Med udgangspunkt i dette projekt opstilles der beregningseksempler for både den traditionelle OPP model, OPS/OPP light modellen og en traditionel totalentreprise. Herudover undersøges hvorledes de finansielle garantier indvirker på prissætningen af projektet.

Projektet sluttet af med en byggepolitisk diskussion om fremtiden, mulighederne og begrænsningerne for anvendelse af OPP. Til diskussionen afholdes der interviews med en repræsentanter fra både offentlig og privat side, således at argumenter fra alle parter inddrages i diskussionen.

Til undersøgelse af problemstillingen opstilles der følgende underspørgsmål:

- Hvilke byggepolitiske tiltag har den danske stat gennemført for at fremme OPP projekter.
- Hvilke erfaringer har udenlandske projekter gjort i forbindelse med OPP projekter.
- Hvordan er markedet for OPP projekter i årene 2011 – 2014?
- Hvorledes er den finansielle opbygning af "Ny skole og svømmehal i Helsingør som OPS"?
- Hvilken finansieringsmodel er mest optimalt for projektet "Ny Helsingør Skole"?

Ved behandlingen af erfaringer fra Danmark er projektet afgrænset, således at de tre pilotprojekter, Rigsarkivet, Kiplev-Sønderborg motorvejen og Vildbjerg Skole, beskrives. Samt afgrænses der fra at indhente leverandørerfaringer fra andre end E. Pihl & Søn A.S.

Der afgrænses til at indhente erfaringer fra OPP markederne i Storbritannien og Italien. Idet disse to lande har udført OPP projekter siden midten af 1990'erne, samt at der eksisterer projekter som er sammenlignelige med projekter i Danmark.

Ved vurdering af OPP markedet afgrænses der fra byudviklings- og byggemodningsprojekter. Det har ikke været muligt at bestemme hvilke byudviklingsprojekter der eventuelt kan have OPP potentiale.

3. Teori bag Offentlig-Private Partnerskaber

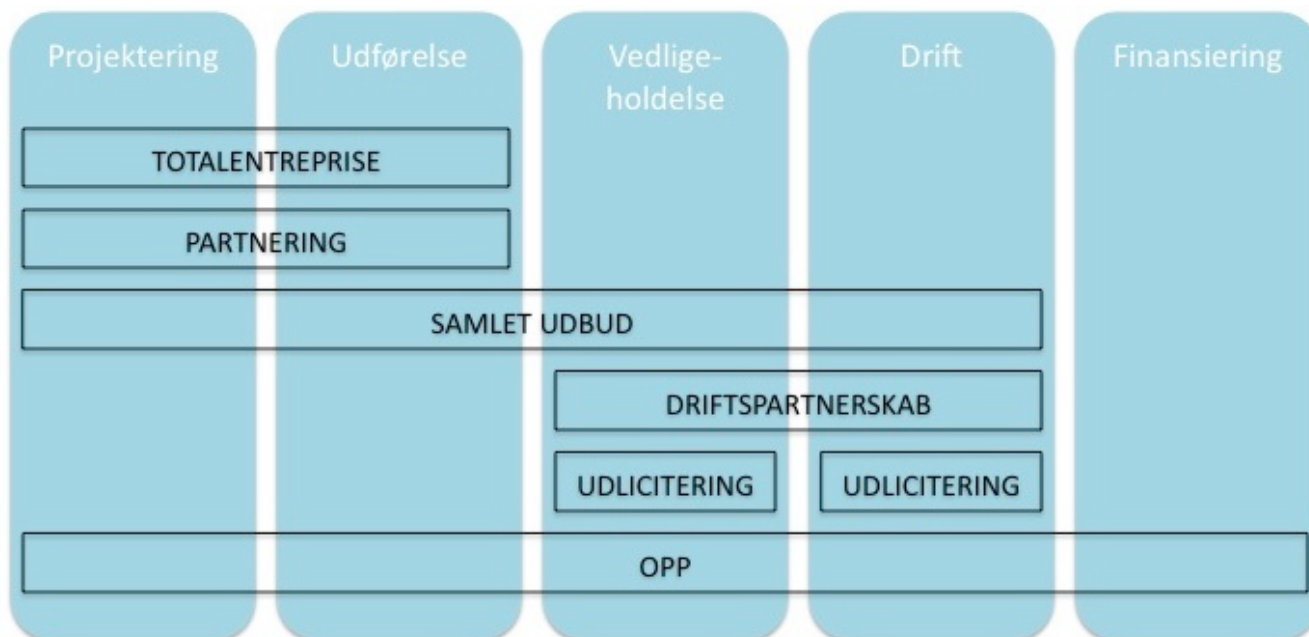
Definitionen på Offentlig-Private Partnerskaber (OPP) eller Offentlig-Private Samarbejde (OPS) er, at den private leverandør inddrages i udviklingen og varetagelsen af offentlige opgaver, serviceydelser og faciliteter. I dette projekt afgrænses OPP opgaverne til bygge- og anlægsprojekter.

Traditionelt har der i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter været afprøvet mange forskellige samarbejdsformer, såsom traditionelle entrepriseformer, fag-, hoved- og totalentrepriser. Men også partnering har været afprøvet, uden at få den store succes. Begge disse samarbejdsformer beskæftiger sig primært kun med to faser i byggeprocessen, projektering og udførelse, herefter er det op til den offentlige part at varetage de øvrige faser.

Udbydes opgaven som et "samlet udbud" overdrages varetagelsen af drift og vedligeholdelse af faciliteterne til leverandøren (entreprenøren, både udførelse og driftsmæssigt), mens den offentlige part stadig har den finansielle del af projektet.

Rollefordelingen i forbindelse med et OPP projekt er lidt anderledes end ved traditionelle bygge- og anlægsprojekter. Den offentlige part bliver omtalt som bestiller. Eventuelle rådgivere til den offentlige part omtales som bestillerrådgiver. Den private part OPP-selskabet (entreprenøren og driftsentreprenøren) kaldes for leverandøren. Disse benævnelser vil blive brugt i dette projekt. Leverandøren optræder som bygherre for projektet og bestilleren er bruger/lejer, i modsætning til en traditionel totalentreprise hvor den offentlige part er både bygherre og bruger.

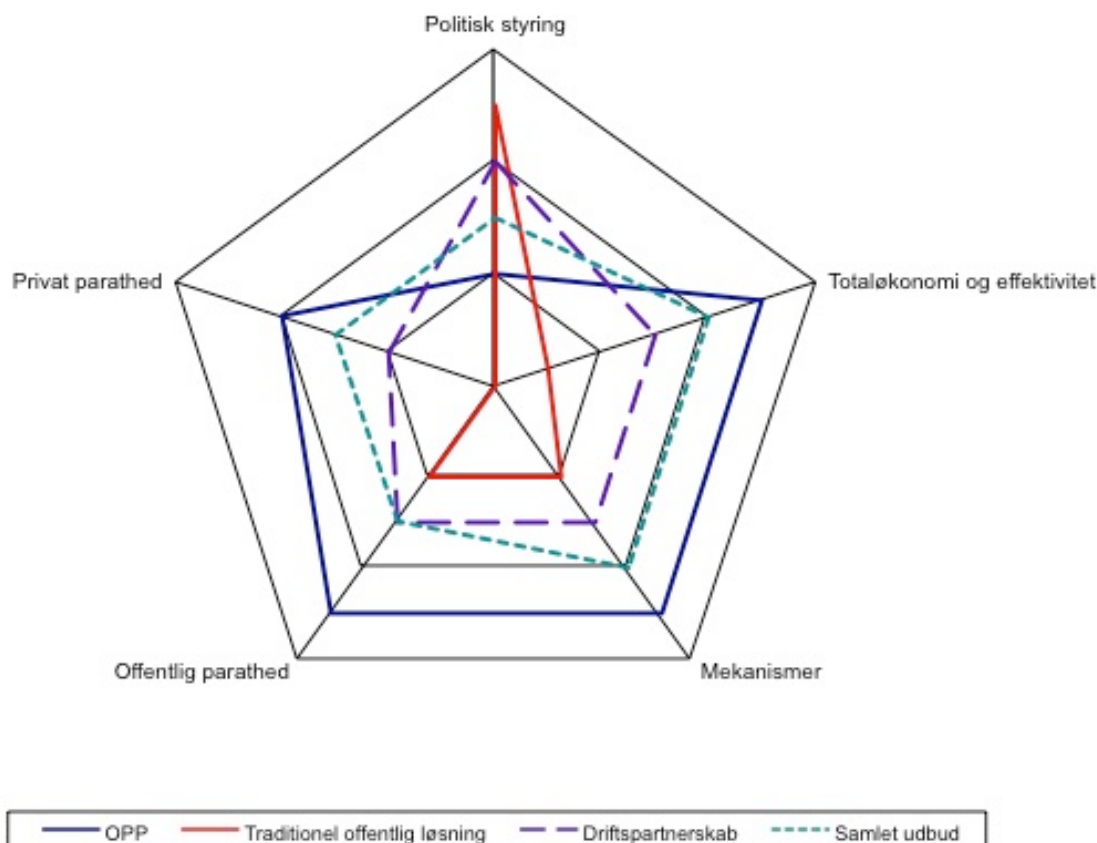
I et OPP projekt overtages den finansielle del af projektet af leverandøren, der således finansierer projektet gennem låntagning.

Figur 3-1: Oversigt over offentlig-private samarbejdsformer (KPMG, side 15).

Som det ses af Figur 3-1 er OPP den eneste samarbejdsform, hvor den private leverandør varetager de finansielle forpligtigelser. Et af kravene til OPP-projekter er, at den private del af investeringen i projektet er substantiel. Idet den offentlige instans kan låne til en rente, der mindre end den private leverandør, kræver dette at projektet har en vis størrelse. Det anbefales fra Erhvervs- og Byggestyrelsens (EBST) side, at projekterne har en anlægsværdi på over 100 mio. kr., samt at driftsperioden er på 25 – 30 år. På denne måde opnås fordele i, at den private leverandør optimerer totaløkonomien i projektet.

På Figur 3-2 er det illustreret hvorledes de fire forskellige samarbejdsformer, OPP, traditionel offentlig løsning, driftspartnerskab og samlet udbud indvirker på de fem hovedområder. Disse hovedområder er Politisk styring, totaløkonomi, mekanismer, offentlig – og privat parathed.

Figur 3-2: Hvordan skal et offentligt byggeri tilvejebringes (Bukh, side 52)?

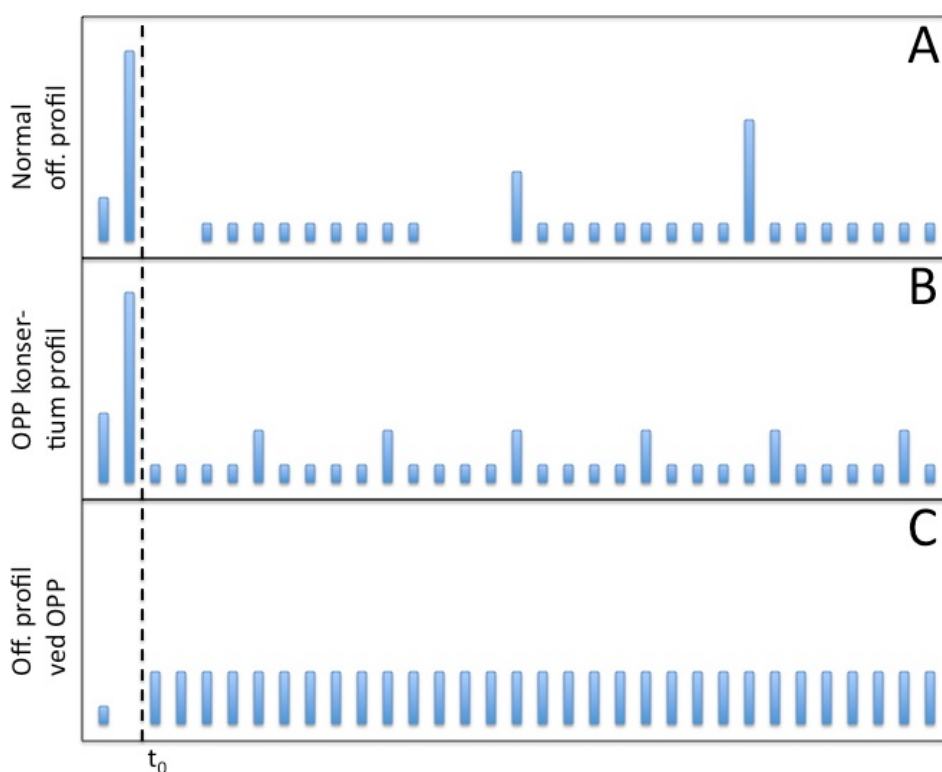
Heraf fremgår det at den politiske styring af et traditionelt offentligt byggeprojekt er størst, hvorimod den politiske styring af et OPP-projekt er minimalt. Når der fokuseres på øvrige hovedområder fremgår det, at OPP-projekter har størst indflydelse, dette gælder både når der fokuseres på paratheden hos både den offentlige og private part. En af fordelene ved OPP-projekter er, at der fokuseres meget på totaløkonomien, dette gælder både for bestillerens og leverandørens side. Som tidligere nævnt kræver det et projekt af en hvis størrelse, før det er økonomisk fordelagtigt at benytte en OPP model, dette tydeliggøres ved at det totaløkonomiske rationale skal være tilstede (Bukh, side 52).

Ifølge KPMG rapporten fra 2005 er en af de største barrierer for OPP-projekter, at den offentlige part frygter tab af kompetencer og ikke mindst kontrol (KPMG, side 88). Dette er en barriere der er fremstillet af både bestillerne, leverandørerne og rådgiverne. Det fremgår af Figur 3-2 af den offentlige parathed er størst i forbindelse med OPP-projekter, dette harmonerer ikke med KPMG rapporten. Denne problemstilling behandles senere i dette projekt.

Ved et traditionelt offentligt finansieret byggeri har den offentlige instans store anlægsomkostninger og derefter forholdsvis lave vedligeholdelsesomkostninger, jf. Figur 3-3. Enkelte år vil der forekomme høje omkostninger til større renoveringer (KPMG, side 18).

Den private leverandør har her de høje anlægsomkostninger, og derefter varetages vedligeholdelsen af leverandørens driftsselskab. Dette vil typisk medføre en række år med lave omkostninger efterfulgt af regelmæssige renoveringer i henhold til OPP kontrakten.

Den offentlige OPP leverandør har derimod ingen anlægsomkostninger men derimod en regelmæssig leje i hele OPP kontraktens levetid. Udbudsprocessen er ved et OPP projekt mere omfattende og dermed også dyrere end traditionelle udbudsprojekter, dette omtales i kapitel 4 Danske erfaringer med OPP.

Figur 3-3: Det økonomiske rationale for OPP (KPMG, side 18).

For at en OPP løsning er rentabel for den offentlige part skal følgende være overholdt:

$$\sum B_t \leq \sum C_t \leq \sum A_t$$

Nutidsværdien af omkostninger som den private leverandør har skal være mindre end nutidsværdien af omkostninger som den offentlige bestiller har, som igen skal være mindre

end nutidsværdien af den traditionelt finansierede projekt og drift. Hvis dette ikke er opfyldt vil der ikke være et økonomisk rationale ved OPP projektet (KPMG, side 18).

For at et OPP-projekt er rentabel skal der fokuseres på totaløkonomien i projektet. Ved at overlade driften, vedligeholdelsen og finansieringen til den private leverandør, tilskynder dette leverandøren til fokusere på projektets totaløkonomi. Det er sekventielt at den private leverandør optimerer projektets totaløkonomi ind i sit tilbud, dog uden at mindske på de krav som den offentlige bestiller har opsat for projektet. Således er det nødvendigt for leverandøren at optimere sit projekt, dette kan gøres ved at indbygge energibesparende installationer, optimere driftsorganisationen m.m.

3.1. Strukturen af et OPP-projekt

Strukturen af et OPP-projekt adskiller sig fra traditionelle byggeprojekter, ved at forberedelsen, udbudsprocessen, den organisatoriske forankring, kontrakten, finansieringen og opfølgningen er anderledes.

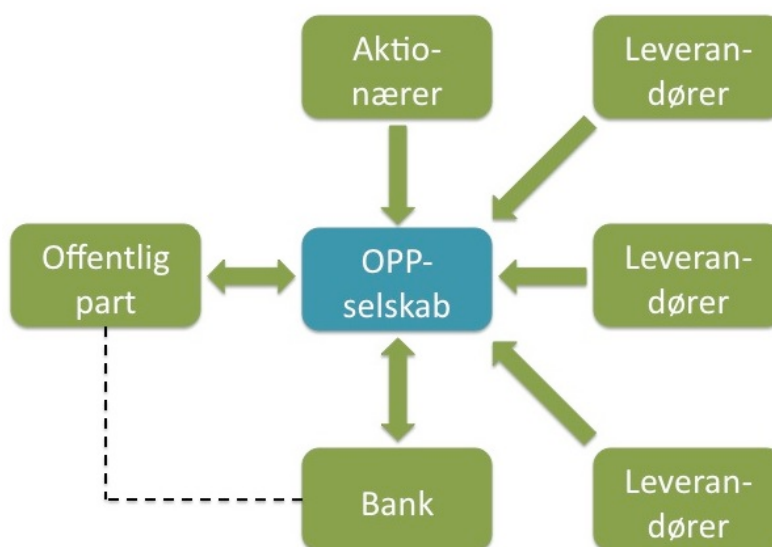
Forberedelsen og udbudsprocessen er mere omfattende i et OPP-projekt end i et traditionelt byggeprojekt. Dette indebærer at både bestilleren og leverandøren bruger flere ressourcer på disse faser.

Bestilleren skal udarbejde et mere kompliceret udbudsmateriale, idet projektet indeholder flere elementer end et traditionelt udbudsmateriale. Bestilleren skal opstille alle de krav, ønsker og behov til hele kontraktens levetid. Dette arbejde er tidskrævende og involverer flere parter end normalt (KPMG, side 21).

I den efterfølgende udbudsfase benyttes der typisk udbudsformen konkurrencepræget dialog, en udbudsform som kan benyttes ved komplicerede udbudsprojekter. I udbudsfasen inviteres ofte et mindre antal bydende leverandører efter en prækvalifikation. Udbudsformen indebærer at der føres en dialog med alle de bydende leverandører, hvoraf der sker en udskillelse af de bydende for til sidst at vælge en leverandør (Bukh, s85). Denne udbudsform indebærer at de bydende leverandører skal sætte flere ressourcer af til at vinde opgaven, men dette sikrer også at der vælges den bedste leverandør til projektet, en leverandør som kan sikre at opgaven bliver gennemført til den offentlige bestillerens fulde tilfredshed.

Udbudsformen er omkostningstung og kræver mange ressourcer fra alle parter. Dialogen vurderes som værende vigtig for at afstemme behov og forventninger til projekter. En opdeling af dialogen i mindre områder såsom jura/kontrakt, anlæg og byggeri samt drift, er med til at fremme processen. Leverandørerne ser gerne at tiden brugt på drøftelser om kontraktforhold minimeres, samt at der udarbejdes standarder (FOPS, K&L side 5). Dansk Byggeri ser det som en god øvelse for bestillerne at de udarbejder behovsanalyser og rapporter som kan danne grundlag for standarder til anlægsbeskrivelser og kontrakter m.m. (Liborius).

Organisatorisk adskiller et OPP-projekt sig også fra de traditionelle projekter. For et OPP-projekt opretter leverandøren et til formålet aktieselskab, som ikke indeholder eller varetager andre aktiviteter end det pågældende projekt. Aktieselskabet er sammensat af en fremmed finansieringskilde, entreprenøren og driftsselskabet som aktionærer. Forholdet mellem parterne i et OPP-projekt fremgår af Figur 3-4.

Figur 3-4: Relationer i et OPP-projekt (KPMG, s22).

Kontraktuelt er en OPP-kontrakt mellem den offentlige bestiller og den private leverandør mere kompliceret end en normal entreprisekontrakt. Kontrakten er mere kompliceret pga. den længere kontraktperiode, samt de komplicerede forhold omkring finansieringen af projekter, dette indbefatter involvering af flere parter i arbejdet med kontrakten, såsom finansielle og juridiske rådgivere.

3.2. Bundtning af projekter

Som det tidligere er beskrevet kræver det, at projekter har en substantiel størrelse før at OPP er rentabel. Hvis den offentlige instans ikke har enkeltstående projekter over 100 mio. kr. kan flere projekter bundtes dette betyder at flere projekter sammenfattes under en OPP-kontrakt.

Et eksempel på dette kan være at flere skoler i en kommune lægges sammen under den samme kontrakt. Der opføres stadig flere og separate skoler, men driften af skolerne foretages af den samme driftsentreprenør. Et andet eksempel er ved vejprojekter, hvor opførelsen og vedligeholdelsen af flere vejstrækninger kan gennemføres under den samme kontrakt og dermed af den samme OPP leverandør.

En barriere for bundtning af projekter kan være, at projekterne har for stor afstand mellem hinanden. De har forskellige bestillere, såsom forskellige kommuner. Eller at de har forskellige drifts- og vedligeholdelses ydelser, såsom at bundte vej og skolebyggeri

Dansk Byggeri forudser at bundtning af byggeprojekter over kommunegrænserne ikke er et aktuelt emne. Dertil vil der blive for mange budgetmæssige problemer. Bundtning af anlægsprojekter over kommune grænserne opleves i dag, bl.a. ved at kommuner går sammen omkring drift af vejvæsen og forsyningsselskaber (Liborius).

3.3. Andre OPP modeller

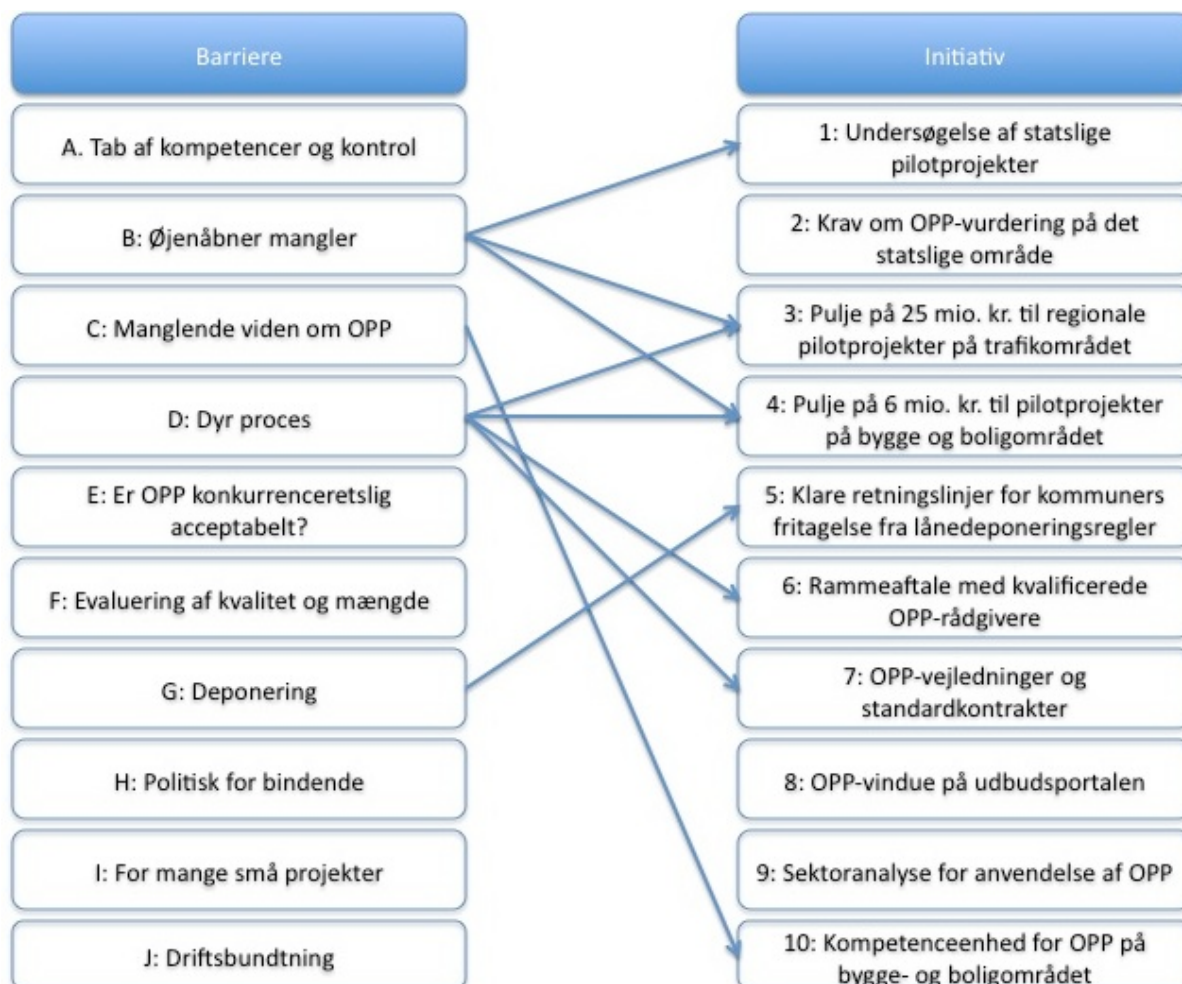
Hvis projektet ikke er af en størrelse der gør OPP rentabel, samt at bundtning ikke er en mulighed, forefindes der andre OPP modeller, såsom OPP light. Dette er en model hvor den finansielle del af projektet varetages af bestilleren.

Som beskrevet tidligere låner de offentlige myndigheder til en lavere rente end de private leverandører har mulighed for, derfor kræves det at projekterne har en værdi over 100 mio. kr. Hvis projektet har en anlægsværdi under 100 mio. kr. kan OPP Light derfor med fordel benyttes. Der opnås de samme totaløkonomiske fordele som ved "rene" OPP byggerier, såsom at der fokuseres på totaløkonomien i projektet.

I den efterfølgende markedsanalyse af potentialet for OPP, sættes der en nedre grænse for OPP Light byggerier på 50 mio. kr. Denne grænse er fastsat ud fra den betragtning af projekter skal have en substantiel størrelse før de er interessante for leverandørerne.

3.4. Barriere for OPP

I forbindelse med rapporten udarbejdet af KPMG i 2005 for EBST undersøgte de en række barrierer for OPP i DK. Som det fremgår af Figur 3-5 er der fra offentlig side foretaget en del initiativer til fjerne barriererne for OPP.

Figur 3-5: De væsentligste barrierer for OPP og eksisterende initiativer (KPMG, s. 124).

Som tidligere nævnt er en af de væsentligste barrierer at den offentlige part frygter for tab af kompetencer og kontrol. Denne barriere er der ikke noget initiativ imod endnu. Dansk Byggeri udtaler at denne barriere kan have baggrund i kommuners ønsker om at bibeholde kompetencerne og kontrollen over et byggeri, idet kommunerne kan have dårlige erfaringer med entreprenører. Derfor er der kommuner som tror at hver entreprenør snyder bygherren. Men de kommuner som har positive erfaringer med entreprenører, er mere villig til at udbyde OPP projekter (Liborius).

En anden væsentlig barriere er at de offentlige myndigheder mangler indsigt i mulighederne med OPP, her er der igangsat flere initiativer såsom flere pilotprojekter. Af pilotprojekter kan bl.a. nævnes Rigsakivet, Kipleve – Sønderborg motorvejen og Vildbjerg Skole, jævnfør kapitel 4 Danske erfaringer med OPP.

De offentlige låneregler vedr. deponering af anlægssummen for projektet har tidligere været et stort problem. Dansk Byggeri mener at Finansministeriets deponeringsregler er de mest hæmmende for udbredelsen af OPP. Der er mange kommuner som i dag gemmer sig bagved Finansministeriets deponeringsregler. Det ville være ønskeligt at deponeringsreglerne blev brugt til konjunkturudjævning, således at når der er behov for ekstra aktivitet i byggebranchen nedjusteres deponeringsreglerne (Liborius).

I henhold til lånebekendtgørelsen, LBK nr. 1311 af 15.12.2009 §3 stk. 7 og 8 skal aftaler om leje- og leasingaftale vedrørende benyttelse af ejendomme eller aftale om drift sidestilles med en kommunal anlægsopgave. Dette medfører at kommunen skal deponere et beløb svarende til anlægsværdien af ejendommen. Der skal derimod ikke deponeres for de omkostninger der betales ved opførelsen, det vil sige at kommunen ikke skal deponere midler ved OPP Light projekter, med mindre kommunen skal låne midlerne. (Velfærdsministeriet, side 13) Indenrigs- og Sundhedsministeriet nedsatte i 2008 en arbejdsgruppe med henblik på afdække problemstillinger vedrørende de kommunale låneregler og deponering. Arbejdsgruppen kom med syv forslag, hvor det bl.a. blev foreslået at der gives adgang til at deponere eksklusiv moms, deponeringen foretages i takt med opførelsen, samt at frigivelsen af de deponerede midler tilpasses det enkelte OPP projekt (Velfærdsministeriet, side 7).

De juridiske og momsmæssige problemstillinger behandles ikke i dette projekt.

4. Danske erfaringer med OPP

Som beskrevet i foregående kapitel er OPP en forholdsvis ny samarbejdsmodel for danske bygge- og anlægsopgaver. Derfor er erfaringerne også sparsomme. I dette kapitel behandles erfaringerne fra de tre pilotprojekter, Rigsarkivet, Kiplev-Sønderborg motorvejen og Vildbjerg Skole.

4.1. Rigsarkivet

En af erfaringerne fra udbudsfasen af Rigsarkivet var at det er vigtigt at sammensætte det rigtige hold. Slots- og Ejendomsstyrelsen havde rollen som bestiller på projektet, men det var vigtigt for dem, at brugerne, Kulturministeriet og Statens Arkiver, blev inddraget i beslutningsprocessen. Der blev nedsat både styre- og projektgrupper med deltagelse af alle parter.

Eftersom projektet var et pilotprojekt og der ikke tidligere var gennemført OPP projekter i samme størrelsesorden var det vigtig for Slots- og Ejendomsstyrelsen at få en bestillerrådgiver der havde erfaringer fra udenlandske OPP projekter. Bestillerrådgiverens opgave var at bistå Slots- og Ejendomsstyrelsen med en nytænkende procesorienteret rådgivning, der giver "mere værdi for pengene", dette i forbindelse med udbud, kontrahering med leverandøren og efterfølgende tilsyn med projekterings- og anlægsfasen (Bukh, side 55).

Pihl og Kemp & Lauritzen er henholdsvis anlægs og driftsentreprenør for OPP selskabet på Rigsarkivet. En af de erfaringer der fra leverandørside er gjort på projektet er det gode samarbejde mellem bestiller og leverandør. Der er efter ibrugtagning af byggeriet fremkomme nogle ændringsønsker fra bestillers side, flere af disse ændringer er aftalt direkte mellem bestiller og driftsentreprenør udenom OPP selskabet. (Bækkeskov)

I forbindelse med København Energis udbredelse af fjernkøling er dette blevet muligt for Rigsarkivet. Fjernkøling er en billigere kølemetode end traditionelle kølemaskiner. Den besparelse der kan opnås ved overgang til fjernkøling deles mellem bestiller og OPP selskabet. På denne måde er OPP selskabet medvirkende til, at driftsøkonomien og totaløkonomien er i fokus og optimere successivt i hele kontraktperioden. (Bækkeskov)

4.2. Kiplev-Sønderborg motorvejen

Et motorvejs byggeri er en del anderledes end traditionelle ejendomsbyggerier som OPP. En af grundpillerne i OPP er den arkitektoniske frihed som leverandøren har. Ved et motorvejsbyggeri vil det være nødvendigt for bestillersiden på forhånd at fastlægge traceet for vejstrækningen. Dette har bl.a. baggrund i at amtet varetog alle opgaver, risici og omkostninger ved ekspropriationen.

Det tidligere Sønderjyllands Amts erfaringer med OPP projektet Kiplev-Sønderborg motorvejen er primært risikofordelingen mellem bestilleren og leverandøren. Amtet brugte derfor en del ressourcer på at analysere hvorledes fordelingen af risici skulle opstilles. Amtet havde derfor på forhånd opstillet en risikofordeling mellem leverandøren og bestilleren, jf. Figur 4-1.

Risiko	Sønderjyllands Amt	OPP selskabet
Ekspropriation	X	
Uventede arkæologiske fund	X	
Jordbundsforhold		X
Vejrlig		X
Materialepriser		X
Anlægsperiode		X
Vedligeholdelsesomkostninger	(X)	X
Driftsomkostninger		X
Vejens tilgængelighed		X

Figur 4-1: Fordeling af risici Kiplev-Sønderborg motorvejen (Bukh, side 111).

Amtet valgte at OPP selskabet ikke skulle have risikoen vedrørende ekspropriationen og eventuelle arkæologiske fund, idet dette ville vanskeliggøre tilbudsprojektet fra leverandørens side, og dermed fordyre projektet.

En anden erfaring som amtet gjorde i forbindelse med udbudsfasen og dialogen med de bydende leverandører, var at de kunne skære af anlægsperioden samt projekterings- og anlægsomkostningerne. Amtet udførte herefter følsomhedsanalyser for at efterprøve udmeldingerne fra de bydende. Disse analyser viste at skønnet vedrørende anlægsbesparelser og risiko på anlægsomkostninger ville kunne medføre betydelige ændringer i det samlede resultat. Resultatet understøttede amtet i deres valg udbudsform.

Den tredje væsentlige erfaring fra Kiplev-Sønderborg motorvejsprojektet var fastlæggelsen af hvorledes byggeriet/anlægget blev overdraget til bestilleren. Da OPP projekter typisk har en levetid på 25 – 30 år mens, at bygningsværket ofte har en levetid på op til 100 år, er

det vigtigt med tilstanden af bygningsværket ved overdragelsen. Som Sønderjyllands Amt udtrykte det, ville det væsentligt fordyre projektet hvis amtet forventede at vejen blev afleveret som en ny vej ved overdragelsen. Mens det ville give amtet store vedligeholdelsesomkostninger hvis tilstanden ved overdragelsen var dårlig (Bukh, side 117).

4.3. Vildbjerg Skole

I forbindelse med Vildbjerg Skole havde projektgruppen fra bestillersiden speciel fokus på udbudsfasen. Projektet var et af de første OPP projekter i Danmark, derfor var der mange ukendte og uafprøvede elementer i forbindelse med udbudsprocessen.

Kommunen oprettede en politisk styregruppe, samt en projektgruppe bestående af skoleledelsen, lærerepræsentanter, forældrerepræsentant, elevrepræsentant samt skoledirektøren. Udvalgets opgave var at beskrive, hvorledes den nye skole skulle se ud, med krav, visioner og ønsker for den nye skole i 30 år (Bukh, side 76).

Kommunen valgte at benytte udbudsformen "Konkurrencepræget dialog" som det første projekt i Danmark. Det er en udbudsform som benyttes i forbindelse med projekter som anvendes ved "særligt komplekse kontrakter". Det er en udbudsform som er omfattende og stiller store krav til både bestillerne og leverandørerne, idet det skal sikre lige konkurrencevilkår for alle parter i udbudsfasen (Bukh, side 83).

Der var stor interesse fra leverandørsiden til at deltage i projektet og 12 konsortier søgte prækvalifikation, hvoraf fem blev udvalgt. Det er kommunens erfaring at flere af konsortierne ikke havde kompetencerne til løse opgaven, samt at de ikke havde forberedt sig på det omfattende arbejde som skal udføres i forbindelse med "konkurrencepræget dialog" (Bukh, side 84).

Udbudsfasen blev opdelt i to faser, hvor der i den første fase blev drøftet hvorledes de overordnede tekniske, juridiske og finansielle problemstillinger skulle løses. Den anden fase blev brugt på at indkredse problemstillingerne således de kunne opfylde skolens behov. I forbindelse med den konkurrenceprægede dialog blev det hurtigt klart for kommunen at der med fordel kan føres dialoger med leverandøren opdelt efter fagområder. Kommunen afholdte efter første fase halvdagsmøder hvor leverandørerne

mødte op med både arkitekt, ingeniør, jurist, bank, entreprenør og facility manager (Bukh, side 85).

En af erfaringerne som blev gjort i forbindelse med Vildbjerg Skole var, at det var vigtigt at inddrage alle parter i forbindelse med udarbejdelse af projektgrundlaget for OPP projektet. En anden erfaring der blev gjort i forbindelse med udbudsfasen var, at bestilleren skal være meget specifik i sine krav til leverandørerne, såsom hvilke punkter der er ufravigelige krav og hvad der er ønsker (Bukh, fra side 76).

4.4. Pihls (leverandør) erfaringer med OPP udbudsprocessen

En af de erfaringer E. Pihl & Søn (Pihl) har gjort i forbindelse med OPP er at risikofordelingen mellem bestilleren og leverandørerne ikke er optimalt. Slots- og Ejendomsstyrelsen, der ofte er bestiller ved statslige projekter, udbyder OPP projekterne således at leverandørerne skal overtage alt projektrisiko. Et eksempel herpå er jordbundsforhold, der ved en normal risikofordeling i henhold til ABT93 varetages af bygherren/bestilleren. Kommunerne har derimod en mere fornuftig fordeling af risikoen mellem bestiller og leverandører, en risikofordeling der minder om den normale fordeling ved bygge- og anlægsprojekter (Bækkeskov).

Det er Pihls erfaring af udbudsprocessen ved kommunale OPP udbud er bedre end ved de statslige udbudsprojekter. Dette har baggrund i at kommunerne oftest benytter den samme bestillerrådgiver, en rådgiver der har en praktisk tilgangsvinkel til OPP udbudsprocessen. De statslige bestillere benytter bl.a. kammeradvokaten, der har en høj teoretisk tilgangsvinkel til OPP projekterne. Dette gør at fokus i dialogfasen kan fjernes fra diskussionen af funktionaliteten og brugen af byggeriet (Bækkeskov).

Den konkurrence præget dialog er, efter Pihls erfaringer, god for afstemnings af forventninger til funktionaliteten og brugen af byggeriet. Det er en proces som er vigtig og ikke kan fjernes, omfanget af dialogmøder skal udgøre mindst 3 – 4 møder. Ved et kommunerne benytter den samme bestillerrådgiver, kan de juridiske områder af kontrakterne genbruges fra projekt til projekt som et standardparadigme. (Bækkeskov)

5. Udenlandske erfaringer med OPP

OPP er blevet brugt i udlandet i flere år, i dette kapitel beskrives nogle af de erfaringer der gjort på de udenlandske OPP projekter.

5.1. Storbritannien

Private Finance Initiative (PFI) startede i 1992. Fra 1997 ændrede navnet til Public Private Partnerships (PPP). I årene 1993-95 blev påbegyndt 14 projekter, mens der i 1996-97 blev igangsat yderligere 100 projekter. I Danmark opereres der med en tærskelværdi på 100 mio. kr. før at OPP er rentabel, i Storbritannien har flere projekter en anlægsværdi på under £10 mio. (ca. 85 mio. kr.).

Det britiske finansministerium (HM Treasury) opgør for hvert halv år statistik for UK Private Finance Initiative (PFI), de seneste data er udgivet i marts 2011, jf. Figur 5-1.

	Anlægsværdi		Kapitalværdi	
	£ million		£ million	
	2011-12	2012-13	2011-12	2012-13
Departement for Communities and Local Government	163	50	391	-
Departement for Culture, Media and Sport	23	0	-	-
Department for Education	595	189	-	-
Department for Environment, Food and Rural Affairs	422	367	1119	-
Department for Transport	555	265	564	133
Department of Health	211	107	866	90
Ministry of Defence	637	470	-	-
Ministry of Justice	40	0	-	-
Home Office	-	-	189	-
Northern Ireland Executive	109	1	599	-
Scottish Government	54	0	-	-
Welsh Assembly	0	0	-	-
Other Departments	4	4	-	-
I alt	2.811	1.452	3.728	223

Figur 5-1: Department estimate of capital spending by the private sector and aggregated capital value of projects expected to reach preferred bidder stage – signed projects (HM Treasury, side 4).

Som det ses af Figur 5-1 er de forventede anlægssomkostninger i Storbritannien for 2011-12 på £2.811 mio. og i 2012-13 på £1.452 mio., hvilket må forventes at ligge over potentialet i Danmark. I 2005 var der i alt 261 igangsatte PFI/PPP projekter i Storbritannien som havde en anlægsværdi på mellem £0 og £10 mio. 158 af disse projekter havde en værdi på under £4 mio. I alt var der i 2005, uanset anlægsværdien, 700 igangsatte PFI/PPP projekter (Bukh, side 184). I henhold til det britiske finansministerium er der pr. 16. marts 2011 i alt 698 igangsatte PFI/PPP projekter (HM Treasury).

HM Treassury har ligeledes opgjort de forventede betalinger til de igangværende PFI kontrakter, jf. Figur 5-2. Som tabellen angiver vil mange af kontrakterne udløber om 10 år og senere. Der er i tabellen ikke medtaget forventninger til kommende PFI/PPP kontrakter.

£ million			
Forecast			
2011-12	8.569	2030-31	8.107
2012-13	9.064	2031-32	7.618
2013-14	9.497	2032-33	7.155
2014-15	9.646	2033-34	6.491
2015-16	9.700	2034-35	5.895
2016-17	9.645	2035-36	5.058
2017-18	9.747	2036-37	4.474
2018-19	9.325	2037-38	3.854
2019-20	9.489	2038-39	3.545
2020-21	9.549	2039-40	2.876
2021-22	9.396	2040-41	2.188
2022-23	9.269	2041-42	1.639
2023-24	9.257	2042-43	1.212
2024-25	9.415	2043-44	677
2025-26	9.382	2044-45	565
2026-27	9.142	2045-46	260
2027-28	9.056	2046-47	267
2028-29	8.957	2047-48	274
2029-30	8.657	2048-49	20

Figur 5-2: Estimated payment (in nominal terms, undiscounted) under PFI contracts - signed projects (HM Treassury, side 5).

For at anskueliggøre erfaringer med PFI/PPP i Storbritannien beskrives der to projekter.

5.1.1. Victoria Dock Primary School

Victoria Dock Primary School er en lille lokal skole med 86 elever fra børnehaveklasse til 4. klasse. I 1996 blev projektet startet og skolen blev taget i brug i 1999. Skolen er den første PPP skole i Storbritannien. PPP selskabet har leaset grunden af kommunen i 40 år, dette på trods af at kontrakten omkring skolen kun løber i 25 år. De sidste 15 år har kommunen option på at benytte skolen til andre formål en skole. Dette på grund af den demografiske ændring i området og at der muligvis ikke er behov for en skole om 25 år. Anlægsudgifterne for skolen har været £1 mio. (ca. 8,437 mio. danske kr.), dermed væsentlig under den danske tærskelværdi (RICS, side 18).

Udbudsprocessen i forbindelse med tildeling af PPP kontrakten til leverandøren var lang og besværlig og forløb over 12-15 måneder. Den primære grund til det lange forløb var juridiske problemer, bl.a. fordi udbudsmaterialet ikke var fyldestgørende og dermed skabte

en del fortolkningsproblemer. Den tabte tid i forbindelse med kontraktforhandlingen blev indhentet under udførelsen og skolen blev taget i brug til tiden i 1999 (RCIS, side 18).

Den operative del af PPP kontrakten udføres af samme virksomhed som stod for opførelsen af skolen. Driften af skolen har fungeret upåklageligt og bliver udadtil anerkendt som et godt eksempel på en succesfuld PPP kontrakt (RCIS, side 19).

Risikofordelingen mellem bestilleren og leverandøren er klar på projektet, leverandøren har al risiko hvad angår opførelsen og driften af skolen. Derfor er skolen bygget utraditionelt i forhold til øvrige skoler i Storbritannien, bl.a. er der meget fokus på energibesparende materialer. Der har været meget fokus på at forhindre hærværk af skolens inventar, derfor er materialerne udført ikke kun energibesparende og men også let udskiftelige og reparationsvenlige. Det eneste hærværk der har været på skolen har været graffiti (RCIS, side 19).

5.1.2. Her Majesty's Prison (HMP) Altcourse.

Med en anlægsværdi på £247 mio. (2.084 mio. danske kr.) er fængslet i Altcourse, Liverpool et stort projekt, hvor den private leverandør udover byggeriet varetager driften, catering, uddannelse og fængselssygehuset. Kontrakten er dermed mere omfattende end hvad der er set i danske OPP kontrakter. Fængslet blev opført på samme tid som et andet fængsel, begge som de første PPP drevne fængsler, og som en del af i alt seks PPP fængsler (RCIS, side 26).

Ligesom ved Victoria Dock Primary School var udbudsprocessen meget lang og varede i 27 måneder, hvor prækvalifikation og udbudsfase tog lang tid. Fra september 1993 til maj 1995, hvor det vindende PPP selskab blev offentliggjort. Et halvt år senere blev kontrakten underskrevet. En af grundene til den lange udbudsproces var problematikken omkring risikodelingen vedrørende forholdet mellem belægningsprocenten og underudnyttelse af disponible fængselspladser (RCIS, side 26).

I forbindelse med opførelsen af byggeriet blev der tilføjet en ekstra fængselsblok, men på trods af dette blev byggeriet bygget ca. 45% hurtigere end ved sammenlignelige byggerier med en traditionel entreprisekontrakt. Dette på grund af et tæt, godt og effektivt samarbejde mellem bestillerens og leverandørens projektteams og ledelse (RCIS, side 27).

Der var store diskussioner mellem de bydende PPP selskaber og HMP omkring risikofordelingen, hvor HMP ville allokere samtlige risikoforhold til PPP selskabet. På grund af disse betingelser blev første runde af udbudsfasen annulleret, eftersom de indkomne tilbud indeholdt for mange forbehold. For at tilfredsstille de bydende PPP selskabet blev der indført en klausul om at HMP skulle overtage driften af fængslet hvis dette ikke blev lønsomt for PPP selskaberne. Denne option blev ikke indfriet (RCIS, side 29).

Når det skal vurderes om et projekt skal udføres som PPP eller traditionelt byggeri skal der laves en PSC-analyse (Public Sector Comparator), hvor værdien af PPP byggeriet skal være under PSC-værdien. I forbindelse med Altcourse fængslet var PSC-værdien på £248 mio., og det vindende tilbud lød på £252 mio. efter forhandling blev kontrakten på £247 mio. dermed £1 mio. under PCS-værdien (RCIS, side 29).

Der har været en del besparelser på driften af fængslet, på grund af følgende (RCIS, side 28):

- Generelle besparelser:
 - Medarbejder omkostninger: -21%
 - Medarbejder omkostninger pr. indsat: -33%
- Besparelse på grund af:
 - Færre medarbejder omkostninger: 52%
 - Nedskæringer: 48%
- Medarbejder omkostninger sammenligning:
 - Omkostninger pr. medarbejder: -22%
 - Lønninger: -14%
 - Driftsomkostninger: -86%
 - Overtidsbetalinger: -65%

Som det ses af ovenstående har der været store besparelser på driften af fængslet, primært på omkostningerne til personalet. Men også drifts- og vedligeholdelses omkostningerne er reduceret væsentligt med 86%.

En af erfaringerne fra Altcourse er, at det er nødvendigt med en tidlig og retfærdig risikofordeling mellem den offentlige bestiller og den private leverandør. Allokeres der for

meget risiko til den private leverandør bliver værdien af PPP projekter for høj og dermed ikke lønsomt (RCIS, side 30).

5.2. Italien

I Italien blev der i 1994 etableret de lovmæssige rammer for opførelse af OPP projekter. I 2005 var der underskrevet 125 kontrakter til en værdi af 1.073 mio. euro. Ligesom Storbritannien er flere af projekterne i Italien under den danske tærskelværdi på 100 mio. kr.

I dette projekt beskrives et af de tidlige projekter fra 1998 vedrørende opførelsen af sportsfaciliteter ved Udine. Projektet omhandler opførelsen af tre bygninger, hvor den største hal har en kapacitet på 3.000 tilskuere og ca. 4.600 m². De øvrige bygninger indeholder andre sportsfaciliteter, et handicapcenter, diskotek og værtshus. Anlægsværdien af byggeriet er ca. 5.96 mio. euro, med et årligt driftsbudget på 361.000 euro. Kontrakten blev indgået med en driftsperiode på 30 år (Bukh, side 189).

Leverandøren indgik hurtigt en lejeaftale med idrætsforeningerne om brug af faciliteterne og en restauratør vedrørende diskotek og værtshus. I kontrakten med bestilleren havde leverandøren aftalt en leje garanti, som et bidrag til lejeindtægterne på i alt 75.000 euro/år (Bukh, side 190).

En af de vigtigste erfaringer fra det italienske OPP projekt er at forventninger til det fremtidige projekt skal være afklaret. Således var det for dette projekt afgørende at der blev foretaget en analyse af det forventede brug af sportsfaciliteterne. Udlejningsmulighederne og brugen af faciliteterne blev understøttet af en leje garanti fra kommunen, således at projektet på forhånd var rentabel for OPP leverandøren (Bukh, side 191).

6. Metodebeskrivelse

I de kommende tre kapitler analyseres potentialet for OPP i Danmark. I dette kapitel beskrives den metode der benyttes til analysen, samt en kritik af den benyttede metode.

6.1. Metode

Metoden til undersøgelse af potentialet for OPP i Danmark i dette projekt tager udgangspunkt i offentlige budgetter, kommunale, regionale og statslige. Hver part undersøges selvstændigt, således at de kommunale budgetter undersøges først, herefter de regionale og til sidst de statslige budgetter.

For de kommunale budgetter opdeles der i følgende hovedkonti:

- trafik og infrastruktur,
- undervisning og kultur,
- sundhedsområdet,
- social og sundhedsvæsen og
- administration m.v.

Hvis en kommune for hver af de respektive områder har budgetteret med mere end 100 mio. kr. undersøges det nærmere hvilke projekter der er afsat midler til samt deres respektive anlægsstørrelse med henblik på OPP-projekter. Er der afsat mellem 50 – 100 mio. kr. undersøges dette ligeledes nærmere med henblik på potentialet for OPP-light projekter.

Der henvises til bilag I for beregninger af potentialet for OPP, i de efterfølgende kapitler opsummeres resultaterne af analysen. Der er kun brugt de offentliggjorte budgetter som kan hentes på de respektive kommuner, regioners og statslige hjemmesider, i bilag II er samtlige internetadresser for de offentlige budgetter oplistet.

Regionale anlægsbudget vurderes ud fra de offentliggjorte budgetter, samt indstillingen fra Regeringens ekspertpanel af november 2010, hvor de kommende sygehusbyggerier er angivet.

Ved analysen af potentialet for OPP ved de statslige bygge- og anlægsprojekter tages der udgangspunkt i finansloven for 2011 med budgetoverslag for 2012 - 2014, samt de

allerede planlagte projekter. For de statslige bygge- og anlægsprojekter undersøges det kun for OPP-projekter, dvs. at OPP light projekter ikke vurderes for de statslige projekter.

Bundtning af projekter undersøges som en mulighed ved alle tre instanser, således at en kommune kan bundte eksempelvis en ny skole med et nyt kulturhus m.m. Der undersøges ikke for muligheder for at bundte mellem sektorerne i kommunerne. Ligesom mulighederne for bundtning mellem kommuner eller mellem eksempelvis kommune og region eller stat ikke er medtaget.

6.2. Metodekritik

Alle de tre analyserede instanser, kommuner, regioner og stat, angiver i deres budget, budgettet for 2011 og budgetoverslag for 2012 – 2014. Det er gennemgående at anlægsbudgetterne er størst for budgetåret 2011 og faldende over årene. Der kigges på de foregående årsbudgetter om dette har været samme tendens, men dette har ikke været tilfældet. Der er derfor en usikkerhed i opgørelsen, som må forventes at forøge potentialet, idet anlægsbudgetterne forventes at have samme niveau som budgetåret 2011.

Der er for de fleste kommuner beskrevet de anlægsprojekter som der er budgetteret med. Disse projekter kan ændres over årene og midler kan allokere til andre projekter og/eller konti. Denne usikkerhed er ikke medtaget i opgørelsen.

Københavns Kommune har et anlægsbudget som er størst af de danske kommuner. Desværre opgiver kommunen i deres budget ikke hvilke projekter der afsættes midler til. For at bestemme potentialet tages der udgangspunkt i anlægsbudgettet fra Århus Kommune hvorefter tallene skaleres op. Dette giver en fejlkilde til undersøgelsen, men det vurderes at denne fejlkilde ikke vil give et unaturligt resultat.

7. OPP potentialet ved kommunale bygge- og anlægsprojekter

Ved undersøgelsen af potentialet for OPP af de kommunale bygge- og anlægsprojekter tages der udgangspunkt i budgetterne for 2011, hvor der er opstillet budgetoverslag for årene 2012, 2013 og 2014. Budgetterne er hentet på de kommunale hjemmesider, i bilag I er en opsummering af budgetterne oplistet.

Anlægsudgifter vedrørende byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger er ikke medtaget i denne undersøgelse. I bogen "Det er så yndigt at følges ad" argumenteres det af Mads Uldall, erhvervskonsulent i Roskilde Kommune, at byudviklingsprojekter kan udføres i samarbejde med private leverandører som OPP projekter (Bukh, side 165). Begrundelsen for at potentialet for OPP vedrørende byudviklingsprojekter ikke er medtaget i denne rapport er at det har været svært at opgøre potentialet uden indgående kendskab til de enkelte projekter og de forudsætninger der ligger bag projekterne. Et eksempel på et Offentligt-Privat Samarbejde (OPS) vedrørende byudvikling er By og Havns byudvikling af Marmormolen i Nordhavnen i København, hvor der er indgået et samarbejde med Nordkranen, der udvikler ejendomme og byggegrunde (By og Havn).

7.1. Generelt

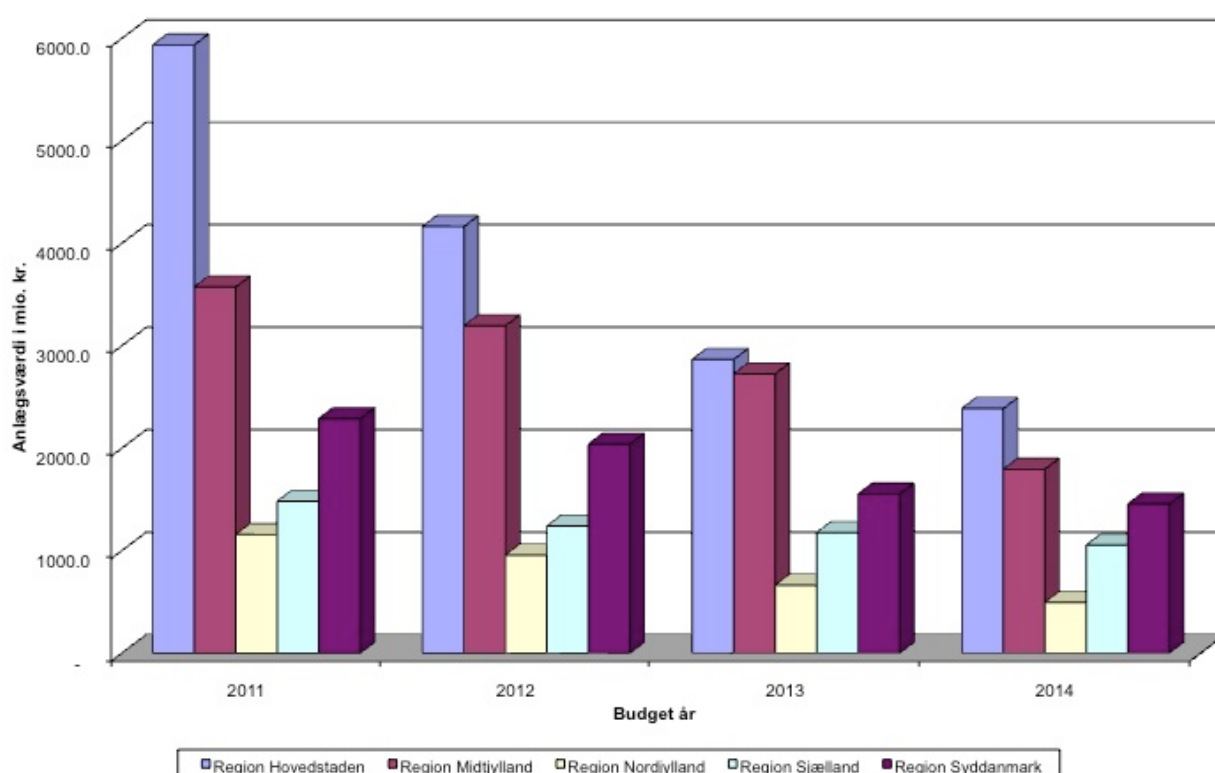
I henhold til de kommunale budgetter afsættes der i 2011 i alt 14.445 mio. kr. til investeringer i bygge- og anlægsprojekter, jf. Figur 7-1. Dette dækker over alle anlægsinvesteringer i de enkelte kommuner, det vil sige fra mindre vedligeholdelsesudgifter, som ikke indgår i driften, til nye skoler, plejecentre, administrationsbygninger m.m. Tallene i parentes angiver antallet af kommuner med samlede anlægsbudgetter over 100 mio. kr.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	5.938	(10)	4.166	(9)	2.868	(6)	2.389	(7)
Midtjylland	3.575	(6)	3.197	(5)	2.728	(4)	1.796	(5)
Nordjylland	1.158	(3)	959	(3)	665	(1)	496	(0)
Sjælland	1.483	(6)	1.242	(4)	1.177	(5)	1.056	(5)
Syddanmark	2.291	(9)	2.041	(8)	1.555	(6)	1.457	(7)
I alt	14.445	(34)	11.604	(29)	8.992	(22)	7.194	(24)

Figur 7-1: Sum af anlægsudgifter i de kommunale anlægsbudgetter i mio. kr., for årene 2011-2014. Tal i parentes er antallet af kommuner med anlægsbudgetter over 100 mio. kr.

For 2011 har 34 ud af 98 kommuner anlægsbudgetter over 100 mio. kr., hvor de store kommuner såsom København, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg er toneangivende med anlægsbudgetter i 2011 på henholdsvis, 3.179, 1.953, 372, 438 og 368 mio. kr.

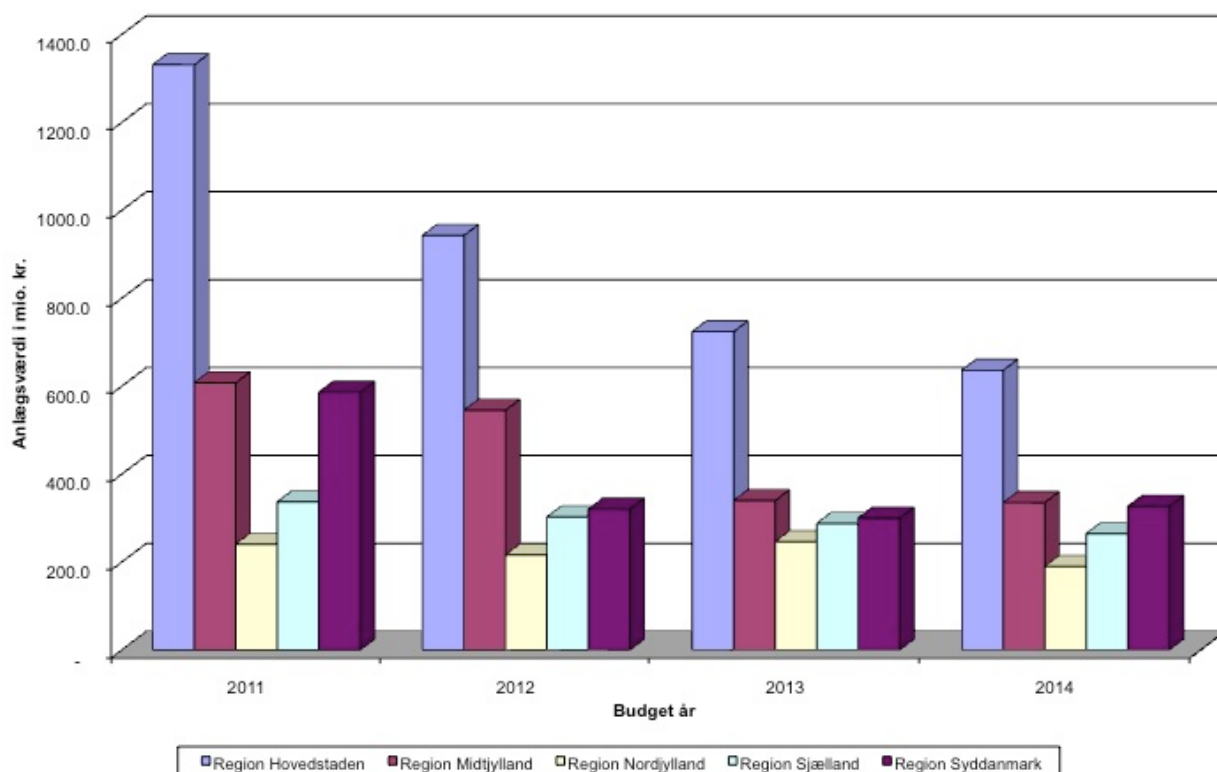
Figur 7-2 er en illustration hvoraf det fremgår at Region Hovedstaden har det største anlægsprojekt, efterfulgt af Region Midtjylland. Med et anlægsbudget i Københavns Kommune på 3.179 mio. kr. udgør dette halvdelen af regionens samlede anlægsbudget, til sammenligning udgør Region Midtjyllands samlede anlægsbudget ca. det samme som Københavns Kommune.

Figur 7-2: Illustration af de samlede budgetterede anlægsudgifter i kommunerne i årene 2011-2014.

7.2. Trafik og infrastruktur

På Figur 7-3 er de samlede investeringer i trafik og infrastruktur illustreret for hver region, som det ses af figuren er der afsat ca. 3.100 mio. kr. til investeringer i infrastrukturen for 2011 i de danske kommuner. Af Figur 7-4 fremgår det at kun tre kommuner i 2011 har anlægsbudgetter på over 100 mio. kr. og at ni kommuner har anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Figur 7-3: Illustration af de samlede investering i trafik og infrastruktur i årene 2011-2014.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	1	(1)	1	(0)	1	(1)	1	(0)
Midtjylland	1	(1)	1	(0)	0	(0)	0	(3)
Nordjylland	0	(1)	0	(1)	1	(0)	0	(1)
Sjælland	0	(2)	0	(2)	0	(2)	0	(1)
Syddanmark	1	(4)	0	(2)	0	(1)	0	(1)
I alt	3	(9)	2	(5)	2	(4)	1	(6)

Figur 7-4: Oversigt over kommuner med anlægsbudgetter vedrørende trafik og infrastruktur over 100 mio. kr., tal i parentes er kommuner med anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Ved en gennemgang af budgetterne har tre kommuner projekter der kan være relevante som OPP projekter:

- Københavns Kommune: Overslagsberegning, jf. metodebeskrivelse – 1.182 mio. kr.
- Århus Kommune: Marselis Boulevard – 224 mio. kr.
- Aalborg Kommune: Ny vej – 242 mio. kr.

Ved Aalborg Kommune er det ikke nærmere bestemt om der budgetteres med én ny vej eller projektet omhandler flere vejstrækninger. Med hensyn til teorien omkring bundtning af opgaver vurderes det at projektet vil være velegnet som OPP projekt.

Det anslås at det samlede OPP potentiale vedrørende trafik og infrastruktur i kommunerne udgør 1.648 mio. kr. fordelt på tre kommuner.

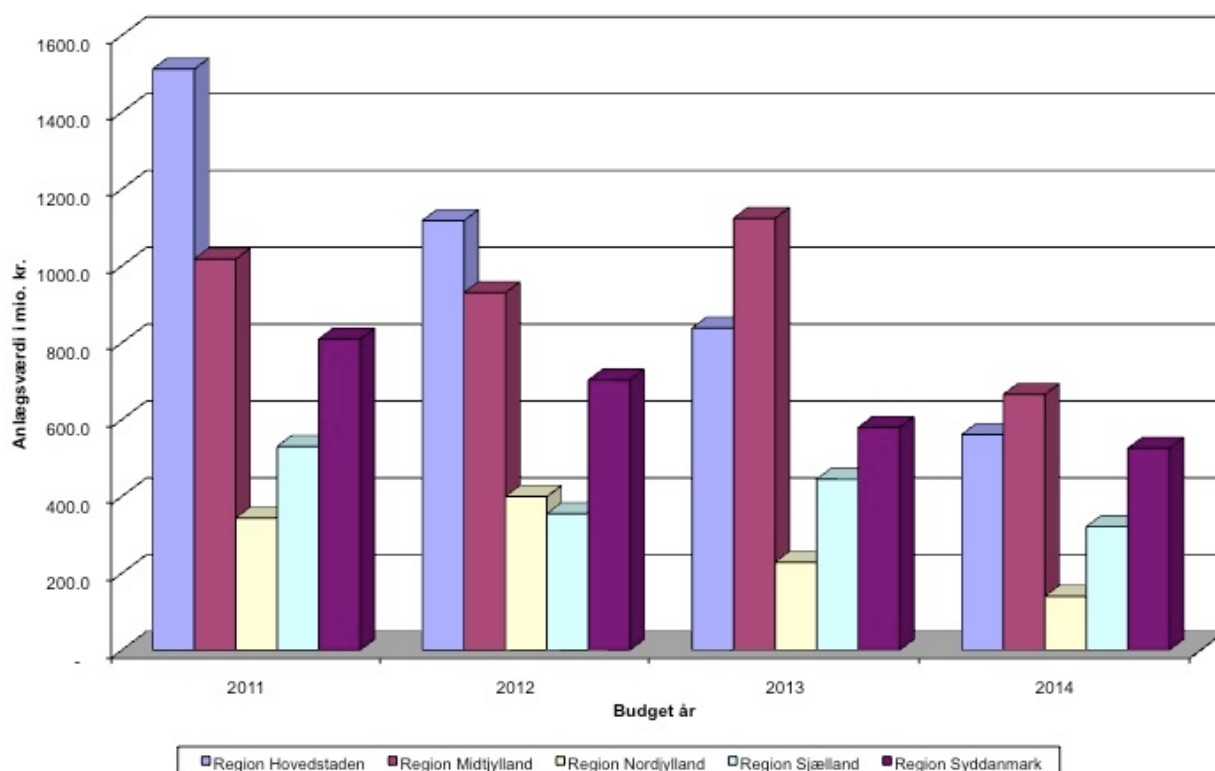
Som det ses af Figur 7-5 er potentialet for OPP ikke større ved at bundte projekterne internt i kommuner, dette primært fordi de kommunale vejprojekter ikke er store nok.

Region	Bundtet projekter			
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Hovedstaden	1.182.000	0	1.182.000	0
Midtjylland	224.000	0	224.000	0
Nordjylland	242.000	0	242.000	0
Sjælland	0	0	0	0
Syddanmark	0	0	0	0
I alt	1.648.000	0	1.648.000	0

Figur 7-5: Samlet anlægsværdi for projekter i de enkelte kommuner i hver region med potentiale for henholdsvis OPP og OPP Light vedr. undervisning og kultur. Beløb i 1.000 kr.

7.3. Undervisning og kultur

Figur 7-6 er en illustration af de samlede investeringer i kommunerne vedrørende undervisning og kultur opdelt pr. region. Ligesom som ved "Trafik og infrastruktur" sektoren har kommunerne i Region Hovedstaden markant det største anlægsbudget. Figur 7-7 angiver hvor mange kommuner i hver region der har et anlægsbudget over 100 mio. kr. Som det ses af tabellen har fem kommuner i 2011 et anlægsbudget over 100 mio. kr. og 17 et anlægsbudget mellem 50 og 100 mio. kr.

Figur 7-6: Illustration af de samlede investeringer i undervisning og kultur i årene 2011-2014.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	1	(6)	2	(4)	2	(1)	1	(2)
Midtjylland	1	(2)	1	(2)	1	(2)	1	(1)
Nordjylland	0	(2)	1	(2)	0	(0)	0	(0)
Sjælland	1	(3)	0	(2)	1	(3)	0	(5)
Syddanmark	2	(4)	2	(3)	1	(3)	0	(3)
I alt	5	(17)	6	(13)	5	(9)	2	(11)

Figur 7-7: Oversigt over kommuner med anlægsbudgetter vedrørende undervisning og kultur over 100 mio. kr., tal i parentes er kommuner med anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Figur 7-8 er en opsummering af potentialet for OPP i kommunerne vedrørende projekter indenfor undervisning og kultur. I Århus Kommune skal der opføres et nyt mediehus, hvor der over de næste fire år er afsat i alt 1.639 mio. kr., projektet er allerede igangsat i storentrepriser og indgår derfor ikke i opgørelsen. Potentialet for OPP kan opjusteres hvis der bundtes mellem flere projekter indenfor samme kommune. Som det fremgår af Figur 7-8 kan potentialet opskrives til 3.886 mio. kr., mod 2.788 mio. kr. uden bundtning.

Region			Bundtet projekter	
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Hovedstaden	1.642.000	302.000	1.898.000	80.000
Midtjylland	503.000	284.000	736.000	51.000
Nordjylland	295.000	0	295.000	0
Sjælland	135.000	291.000	384.000	67.000
Syddanmark	218.000	305.000	573.000	0
I alt	2.788.000	1.013.000	3.886.000	198.000

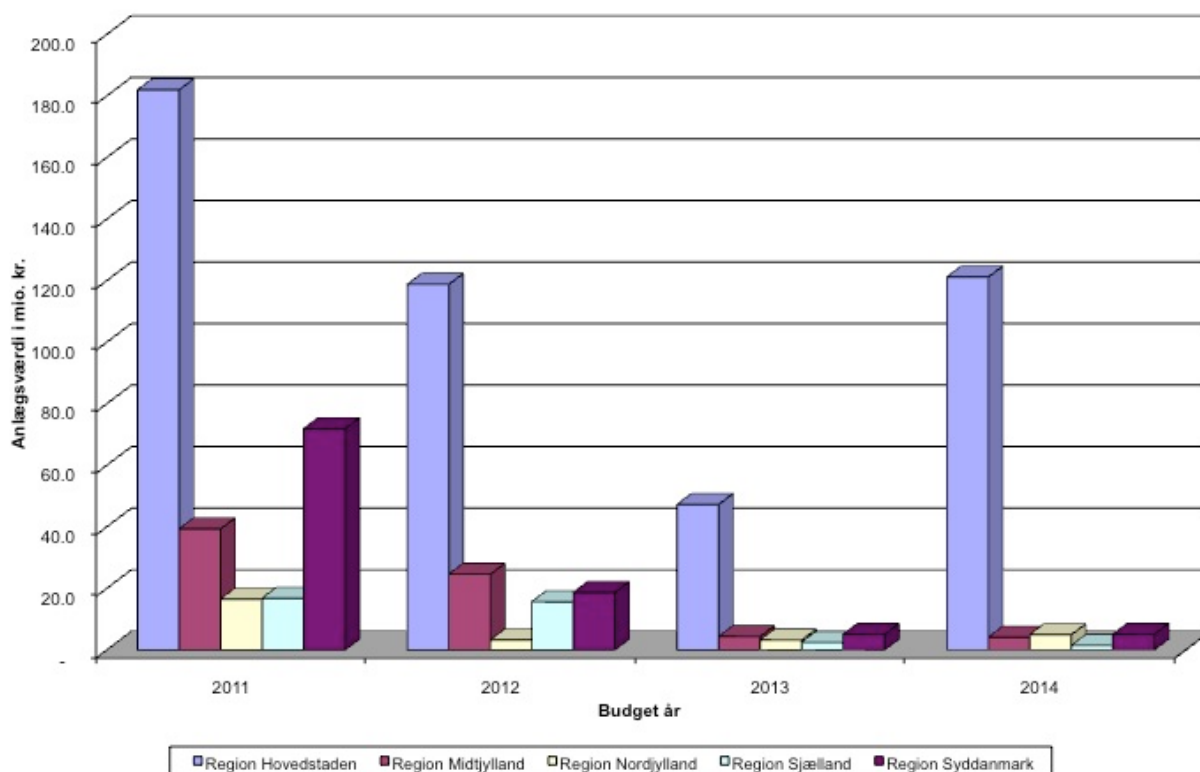
Figur 7-8: Samlet anlægsværdi for projekter i de enkelte kommuner i hver region med potentiale for henholdsvis OPP og OPP Light vedr. undervisning og kultur. Beløb i 1.000 kr.

Som det ses af Figur 7-8 er det samlede potentiale for OPP vedrørende undervisning i alt 2.788 mio. kr., hvis der bundtes kommer potentialet op på 3.886 mio. kr.

De fleste projekter indenfor sektoren vedrører opførelsen af nye skoler. I kapitel 11 Ny Helsingørsk Skole behandles opførelsen af en ny skole i Gribskov Kommune, hvor det belyses hvilken samarbejds- og finansieringsmodel der er mest optimalt for et projekt med en anlægsværdi på ca. 140 mio. kr., og dermed lidt over af tærskelværdien på 100 mio. kr.

7.4. Sundhedsområdet

Figur 7-9 illustrerer investeringerne i sundhedsområdet i kommuner fordelt pr. region. Som det ses af figuren er investeringerne beskedne i forhold til de øvrige sektorer, og den eneste region med investeringer over 100 mio. kr. er Region Hovedstaden.

Figur 7-9: Illustration af de samlede investeringer i sundhedsområdet i årene 2011-2014.

Sammenlignes Figur 7-9 og Figur 7-10 fremgår det at kun én kommune har et anlægsbudget over 100 mio. kr. Det er Frederiksberg Kommune der opfører et nyt plejehjem, budgetteret til ca. 169 mio. kr., jf. Figur 7-11. I andre kommunale budgetter er opførelse af plejehjem og centre budgetteret under sektoren "Social og sundhedsvæsenet". Sektoren er derfor lidt konfus.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	1	(0)	0	(1)	0	(0)	0	(0)
Midtjylland	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)
Nordjylland	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)
Sjælland	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)
Syddanmark	0	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)
I alt	1	(0)	0	(1)	0	(0)	0	(0)

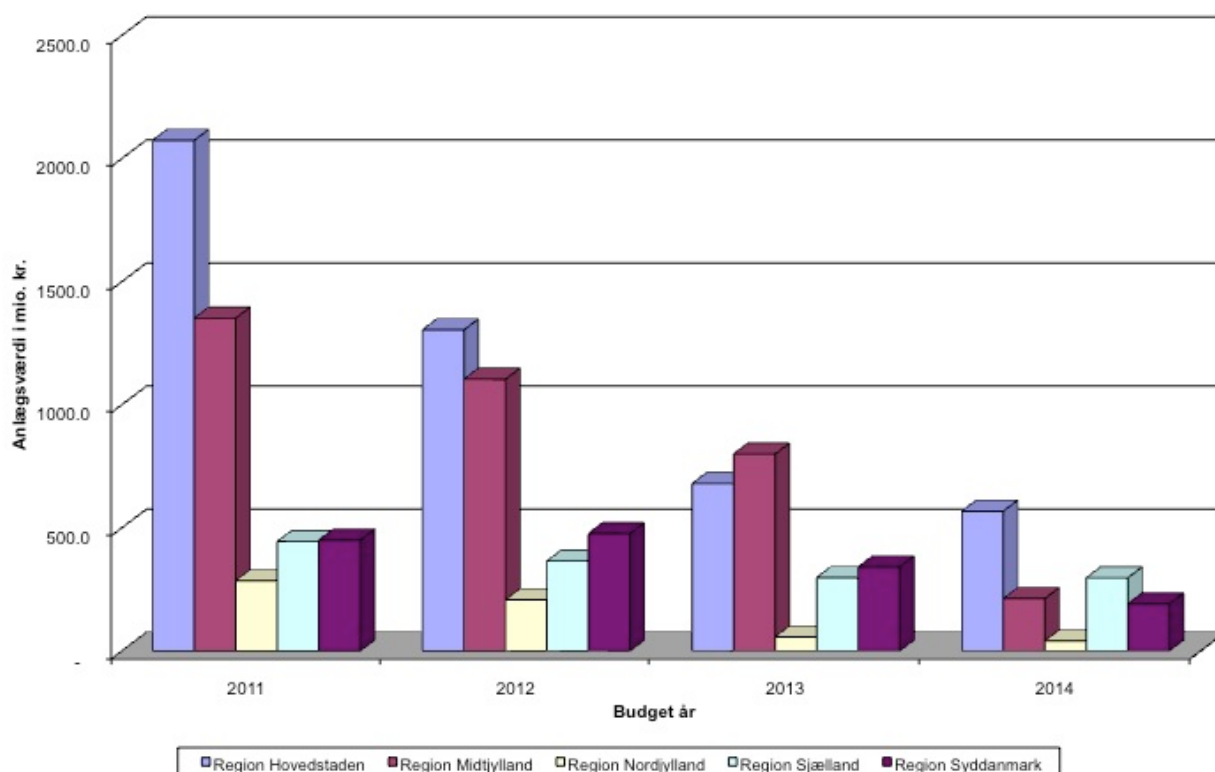
Figur 7-10: Oversigt over kommuner med anlægsbudgetter vedrørende sundhedsområdet over 100 mio. kr., tal i parentes er kommuner med anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Region	Bundtet projekter			
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Hovedstaden	169.000	0	169.000	0
Midtjylland	0	0	0	0
Nordjylland	0	0	0	0
Sjælland	0	0	0	0
Syddanmark	0	0	0	0
I alt	169.000	0	169.000	0

Figur 7-11: Samlet anlægsværdi for projekter i de enkelte kommuner i hver region med potentiale for henholdsvis OPP og OPP Light vedrørende sundhedsområdet. Beløb i 1.000 kr.

7.5. Social og sundhedsvæsenet

Figur 7-12 er en illustration af de budgetterede anlægsudgifter til social og sundhedsvæsenet. Som det ses af figuren er dette sektoren der har de højeste budgetterede anlægsudgifter for kommunerne. Sektoren omhandler bl.a. investeringer i daginstitutioner, plejecentre, ældreboliger m.m.

Figur 7-12: Illustration af de samlede investeringer i social og sundhedsvæsenet i årene 2011-2014.

Figur 7-11 er en opstilling af hvor mange kommuner i de enkelte regioner der har et anlægsbudget for sektoren over 100 mio. kr. pr. år., tallene i parentes er de kommuner med budgetter mellem 50 og 100 mio. kr. Som det ses af tabellen har otte kommuner i 2011 et budget over 100 mio. kr. og 12 kommuner et budget mellem 50 og 100 mio. kr.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	2	(4)	2	(3)	1	(1)	1	(0)
Midtjylland	2	(3)	2	(3)	1	(1)	0	(1)
Nordjylland	1	(1)	0	(2)	0	(0)	0	(0)
Sjælland	2	(1)	1	(2)	0	(2)	1	(1)
Syddanmark	1	(3)	0	(4)	0	(2)	0	(1)
I alt	8	(12)	5	(14)	2	(6)	2	(3)

Figur 7-13: Oversigt over kommuner med anlægsbudgetter vedrørende social og sundhedsvæsenet over 100 mio. kr., tal i parentes er kommuner med anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Undersøges de kommunale investeringsbudgetter nærmere kan det samlede potentiale for OPP bestemmes, jf. Figur 7-14 hvoraf det fremgår at potentialet for OPP indenfor sektoren social og sundhedsvæsenet er ca. 3.001 mio. kr. Potentialet for OPP Light kan opgøres til 1.457 mio. kr. Tages bundtning af projekter med i betragtningen kommer potentialet for OPP op på 4.164 mio. kr., mens OPP Light potentialet reduceres til 422 mio. kr.

Region			Bundtet projekter	
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Hovedstaden	1.429.000	288.000	1.685.000	168.000
Midtjylland	1.141.000	522.000	1.507.000	99.000
Nordjylland	0	119.000	103.000	65.000
Sjælland	285.000	272.000	557.000	0
Syddanmark	146.000	256.000	312.000	90.000
I alt	3.001.000	1.457.000	4.164.000	422.000

Figur 7-14: Samlet anlægsværdi for projekter i de enkelte kommuner i hver region med potentiale for henholdsvis OPP og OPP Light vedrørende social og sundhedsvæsenet. Beløb i 1.000 kr.

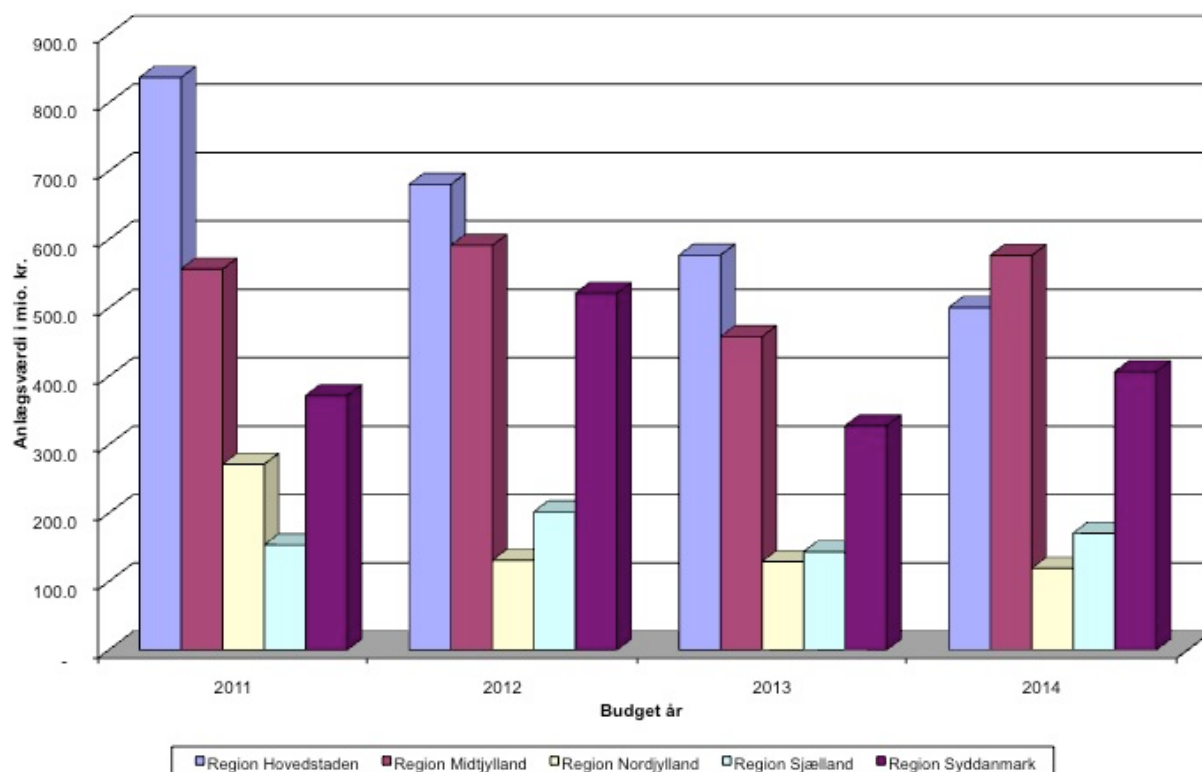
7.6. Administration m.v.

I Figur 7-15 angives det at fem kommuner i 2011 har anlægsbudgetter over 100 mio. kr. og seks kommuner har budgetudgifter mellem 50 og 100 mio. kr. indenfor sektoren.

Region	B2011		BO2012		BO2013		BO2014	
Hovedstaden	2	(2)	2	(3)	2	(3)	2	(2)
Midtjylland	2	(1)	1	(0)	1	(0)	1	(1)
Nordjylland	1	(0)	0	(0)	0	(0)	0	(0)
Sjælland	0	(0)	0	(1)	0	(1)	0	(1)
Syddanmark	0	(3)	1	(2)	0	(0)	0	(3)
I alt	5	(6)	4	(6)	3	(4)	3	(7)

Figur 7-15: Oversigt over kommuner med anlægsbudgetter vedrørende administration m.v. over 100 mio. kr., tal i parentes er kommuner med anlægsbudgetter mellem 50 og 100 mio. kr.

Figur 7-16 er en illustration af anlægsgudgifterne til administration, forsyning m.v.

Figur 7-16: Illustration af de samlede investeringer i administration m.v. i årene 2011-2014.

Ved en nærmere undersøgelse er det kun tre kommuner der har projekter med en anlægsværdi over 100 mio. kr. Det er København, Gentofte og Århus. I Århus Kommune har de et projekt vedrørende opførelse af ny kontorbygning for 122 mio. kr. Gentofte Kommune har afsat 135 mio. kr. til modernisering af eksisterende bygninger. Det kan her diskuteres om dette har potentialet som OPP. Projektet er medtaget, idet der kan være et potentiale hvis det får bygninger og der efterfølgende kan laves en driftsaftale. For Københavns Kommune er der overslagsmæssigt afsat 200 mio. kr. til opførelse af nye administrative bygninger, dette er gjort efter samme betragtninger som tidligere benyttet.

Region	Bundtet projekter			
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Hovedstaden	335.000	0	235.000	70.000
Midtjylland	122.000	0	122.000	157.000
Nordjylland	0	0	0	0
Sjælland	0	0	0	0
Syddanmark	0	0	0	0
I alt	357.000	0	357.000	227.000

Figur 7-17: Samlet anlægsværdi for projekter i de enkelte kommuner i hver region med potentiale for henholdsvis OPP og OPP Light vedrørende administration m.v. Beløb i 1.000 kr.

7.7. Opsummering

Figur 7-18 er en opsummering af potentialet for OPP i kommunerne. Som det ses af tabellen er det bedste potentiale for OPP indenfor sektorerne undervisning og kultur samt social og sundhedsvæsenet hvor potentialet er henholdsvis 2.788 og 3.001 mio. kr.

Hvis der bundtes hæves potentialet for OPP i kommunerne, således at potentialet for de to store områder kommer op på henholdsvis 3.886 og 4.164. I undersøgelsen er der ikke taget hensyn til bundtning mellem sektorerne og kommunegrænserne.

Sektor			Bundtet projekter	
	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.	OPP > 100 mio. kr.	OPP Light 50 – 100 mio. kr.
Trafik og infrastruktur	1.648.000	0	1.648.000	0
Undervisning og kultur	2.788.000	1.013.000	3.886.000	198.000
Sundhedsområdet	169.000	0	169.000	0
Social og sundhedsvæsenet	3.001.000	1.457.000	4.164.000	422.000
Administration m.v.	357.000	0	357.000	227.000
I alt	7.963.000	2.470.000	10.224.000	847.000

Figur 7-18: Oversigt over potentialet for OPP og OPP Light projekter i Danmark fordelt på sektorer. Beløb i 1.000 kr.

Det samlede potentiale for OPP i kommunerne er 7.963 mio. kr., og hvis der bundtes hæves potentialet til 10.224 mio. kr. Potentialet for OPP Light projekter er 2.470 mio. kr. og med bundtning reduceres tallet til 847 mio. kr.

8. OPP potentialet ved regionerne bygge- og anlægsprojekter

For de fem regioner er potentialet for OPP opgjort ved at studere budgetterne for 2011 og budgetoverslagene for 2012-2014, enkelte regioner opgiver et overslag på de allerede budgetterede anlægsudgifter årene efter 2014. Derudover er de afsatte midler, indstillingerne fra Regeringens ekspertpanel, til nye sygehuse medtaget i opgørelsen, medmindre regionen allerede har medtaget disse anlægsprojekter i deres budget.

Bundtning af projekter er medtaget, når projekterne er placeret indenfor samme sygehus og eller by, ikke på tværs af de enkelte sygehuse i regionen eller mellem regionerne.

8.1. Region Hovedstaden

Region Hovedstaden har budgetteret med de i Figur 8-1 opstillede projekter. Projektet vedrørende psykiatrien er medtaget, idet projektet kan bundtes med udvidelsen af et andet psykiatrisk center i Ballerup. Regionen har ikke opgjort hvilke anlægsudgifter de forventer i årene efter 2014.

Sygehus	Projekt	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –
Gentofte	Akutmodtagelse	129.900	0	0	0	-
Glostrup	Neurologiske patienter	10.000	50.000	90.000	155.000	-
Herlev	Onkologisk ambulatorium	21.600	33.600	14.000	0	-
Ballerup	Psykiatri, akutmodtagelse og enestuer	50.900	0	0	0	-
Ballerup	Psykiatri, udvidelse	10.000	99.100	67.500	5.500	-
HVH	Psykiatri enestuer	50.900	65.200	0	0	-
Bispebjerg*	Om- og nybyggeri	-	-	-	-	4.880.000
Hillerød*	Nyt hospital	-	-	-	-	4.904.000
I alt		273.300	247.900	171.500	160.500	9.784.000

Figur 8-1: Potentialet for OPP i Region Hovedstaden. Beløb i 1.000 kr. *Ønsker fra regeringens ekspertpanel (Reg, Side 96).

Region Hovedstaden planlægger at om- og tilbygge Bispebjerg Hospital, idet Bispebjerg og Frederiksberg hospitaler sammenlægges. Der ønskes opført ca. 107.000 m² nybyggeri og ombygning af ca. 64.200 m², til en samlet anlægsværdi på 4.880 mio. kr. Samtidig planlægges en opførelse af et nyt hospital i Hillerød på ca. 161.000 m², hvor hospitalerne i Helsingør og Frederikssund nedlægges og lægges sammen med Hillerød (Reg, side 96).

8.2. Region Midtjylland

For Region Midtjylland budgetteres der med i Figur 8-2 listede projekter, som har en anlægsværdi der gør dem attraktive som OPP projekter.

Sygehus	Projekt	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –
Fælles	Kvalitetsfondsprojekter	8.356	191.840	216.400	216.400	-
Fælles	Reserve	0	172.518	184.528	184.528	-
Gødstrup*	Nyt sygehus (afsat pulje)	-	-	-	-	4.135.000
Horsens*	Ombygning	-	-	-	-	776.000
Randers*	Ombygning	-	-	-	-	538.000
Psykiatri*	Nyt hospital	-	-	-	-	1.125.000
I alt		8.356	364.358	400.928	400.928	6.574.000

Figur 8-2: Potentialet for OPP i Region Midtjylland. Beløb i 1.000 kr. *Ønsker fra regeringens ekspertpanel (Reg, Side 68).

For regionen gælder det at flere store projekter og udvidelser af eksisterende sygehuse er igangsat for 2011 og er derfor ikke medtaget i undersøgelsen. Dette gælder eksempelvis udvidelsen af Herning Sygehus med en ny afdeling, hvor anlægsværdien er budgetteret til 202 mio. kr.

I henhold til regeringens ekspertpanel ønskes der opført et nyt regionshospital i Gødstrup ved Herning, med en anlægsværdi på 4.135 mio. kr. Derudover ønskes der udført ombygninger og renoveringer af regionshospitalerne i Horsens og Randers for henholdsvis 776 mio. kr. og 538 mio. kr. Regionen ønsker at flytte psykiatrien fra Rigsskov til DNU (Det Nye Universitetshospital) i Skejby, hvor der skal opføres et nyt psykiatrisk hospital med en anlægsværdi på 1.125 mio. kr. (Reg, side 68).

8.3. Region Nordjylland

Potentialet for OPP projekter i Region Nordjylland er angivet i Figur 8-3.

Sygehus	Projekt	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –
Aalborg Syd	Fælles akutmodtagelse	15.000	30.000	14.000		
Aalborg Syd	Onkologi	28.000	38.000	2.000		
Hjørring	Næste byggeafsnit		6.000	35.000	35.000	71.000
Hjørring	Fælles akutmodtagelse	28.000	48.000	15.757		
Thy/Mors	Fælles akutmodtagelse	32.000	56.000	26.919		
Aalborg Øst*	Nyt universitetshospital					5.065.000
I alt		103.000	178.000	93.676	35.000	5.136.000

Figur 8-3: Potentialet for OPP i Region Nordjylland. Beløb i 1.000 kr. *Ønsker fra regeringens ekspertpanel (Reg, Side 58).

For Aalborg sygehus Syd planlægges et byggeri af en fælles akutmodtagelse og et center til onkologi (kræftbehandling). Centret vedrørende onkologi har ikke en anlægsværdi der

er større end tærskelværdien, derfor forudsættes det at opgaven bundtes med opførelsen af den fælles akutmodtagelse.

For Hjørring Sygehus skal der ligeledes opføres en fælles akutmodtagelse. Det forudsættes at dette projekt bundtes med opførelsen af det næste byggeafsnit for sygehuset.

Der planlægges et nyt universitetshospital i Aalborg Øst, til en samlet anlægsværdi på 5.065 mio. kr. i henhold til regeringens ekspertpanel i 2010 (Reg, side 58). Dermed kommer det samlede OPP potentiale for Region Nordjylland op på i alt 5.546 mio. kr.

8.4. Region Sjælland

Region Sjælland har følgende projekter som kan udbydes som potentielle OPP projekter:

Sygehus	Projekt	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –
Køge	Nyt sygehus	66.051	132.100	132.100	858.652	5.417.110
Slagelse	Akutmodtagelse	16.286	28.384	20.947	83.790	1.060.292
Nykøbing F.	Akutmodtagelse	5.669	17.005	5.669	51.014	487.471
Holbæk	Akutmodtagelse	5.123	5.123	0	15.370	486.701
I alt		93.129	182.612	158.716	1.008.826	7.451.574

Figur 8-4: Potentialet for OPP i region Sjælland. Beløb i 1.000 kr.

Region Sjælland har ønsker om at opføre et nyt sygehus i Køge ved det eksisterende Køge Sygehus på ca. 200.000 m², med en anlægsværdi på 6.606 mio. kr. Derudover planlægges der nye akutmodtagelser på sygehusene i Slagelse, Nykøbing Falster og Holbæk til en samlet anlægsværdi på 2.289 mio. kr.

8.5. Region Syddanmark

Som tidligere beskrevet har Region Syddanmark ikke offentliggjort deres budget for 2011 på deres hjemmeside. Derfor er projekterne angivet i Figur 8-5 alene ud fra Regeringens ekspertpanels indstillinger.

Sygehus	Projekt	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –
Odense	Nyt hospital	-	-	-	-	6.300.000
Kolding	Udbygning	-	-	-	-	900.000
Aabenraa	Ud- og ombygning	-	-	-	-	1.441.000
Esbjerg	Fælles akutmodtagelse	-	-	-	-	650.000
Psykatrien	Samling af psykiatrien	-	-	-	-	635.000
I alt		-	-	-	-	9.926.000

Figur 8-5: Potentialet for OPP i Region Syddanmark. Beløb i 1.000 kr. Der kun medtaget projekter fra Regeringens ekspertpanel (Reg, side 76).

Region Syddanmark har ønsket om at nedlægge Odense Universitetshospital og bygge et nyt tættetre på motorvejen. Til projektet, der blev godkendt i januar 2009, budgetteres der med en anlægsramme på 6.000 mio. kr. Dette indebærer samtidig en lukning af akutmodtagelsen på Svendborg Sygehus (Reg, side 76). Regionen fik ligeledes i januar 2009 tilsagn om en investeringsramme på 900 mio. kr. til udbygning af Kolding Sygehus.

Samtidig har regionen ønsket om en udbygning og modernisering af Aabenraa og Sønderborg sygehuse med en anlægsværdi på 1.441 mio. kr. Regionen ønsker at sammenlægge psykiatrien i regionen og har til dette formål afsat i alt 635 mio. kr. Der er ikke oplysninger om, om dette vedrører projekter på et eller flere psykiatriske hospitaler. Det forudsættes derfor at den samlede anlægsværdi kan benyttes som OPP projekt. Esbjerg Sygehus skal have opført en ny fælles akutmodtagelse, til dette er der afsat 650 mio. kr. (Reg, side 78).

8.6. Opsummering

Det samlede potentiale for OPP projekter i regionerne kan opgøres til 42.752 mio. kr. og er opsummeret i Figur 8-6. Som det ses af tabellen er det største potentiale for OPP i projekter med start efter 2014 i alt ca. 38.872 mio. kr., som er afhængig af indstilling af regeringens ekspertpanel og endelig godkendelse af folketetinget.

Region	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	BO2015 –	I alt
Hovedstaden	273.300	247.900	171.500	160.500	9.784.000	10.637.200
Midtjylland	8.356	364.358	400.928	400.928	6.574.000	7.748.570
Nordjylland	103.000	178.000	93.676	35.000	5.136.000	5.545.676
Sjælland	93.129	182.612	158.716	1.008.826	7.451.574	8.894.857
Syddanmark	0	0	0	0	9.926.000	9.926.000
I alt	477.785	972.870	824.820	1.605.254	38.871.574	42.752.303

Figur 8-6: Samlet potentiale for OPP i regioner. beløb i 1.000 kr.

9. OPP potentiale ved statslige bygge- og anlægsprojekter

Finansloven for 2011 er 24 paragraffer dækkende over budget for de kongelige, folkettinget og ministerierne, hvor der forekommer anlægsinvesteringer for otte ministerier. Figur 9-1 er hovedoversigten for statsbudgettet for 2011, samt budgetoverslag for årene, 2012 – 2014.

Hovedoversigt over statsbudgettet		B2011	BO2012	BO2013	BO2014
§ 1.	Dronningen	0	0	0	0
§ 2.	Medlemmer af det kongelige hus m.fl.	0	0	0	0
§ 3.	Folketinget	0	0	0	0
§ 5.	Statsministeriet	0	0	0	0
§ 6.	Udenrigsministeriet	0	0	0	0
§ 7.	Finansministeriet	279.600	204.000	143.700	141.100
§ 8.	Økonomi- og Erhvervsministeriet	0	0	0	0
§ 9.	Skatteministeriet	0	0	0	0
§ 11.	Justitsministeriet	0	0	0	0
§ 12.	Forsvarsministeriet	902.100	557.400	577.200	337.000
§ 15.	Socialministeriet	0	0	0	0
§ 16.	Indenrigs- og Sundhedsministeriet	0	0	0	0
§ 17.	Beskæftigelsesministeriet	0	0	0	0
§ 18.	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	0	0	0	0
§ 19.	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	0	0	0	0
§ 20.	Undervisningsministeriet	111.200	35.100	29.100	29.100
§ 21.	Kulturministeriet	12.500	12.500	12.500	12.500
§ 22.	Kirkeministeriet	16.500	16.500	16.500	16.500
§ 23.	Miljøministeriet	142.500	120.500	115.800	106.900
§ 24.	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	290.700	274.500	312.500	262.500
§ 28.	Transportministeriet	10.314.100	13.898.300	13.320.900	10.758.000
§ 29.	Klima- og Energiministeriet	0	0	0	0
§ 35.	Generelle reserver	0	0	0	0
§ 36.	Pensionsvæsenet	0	0	0	0
I alt		12.069.200	15.118.800	14.528.200	11.663.600

Figur 9-1: Hovedoversigt over statsbudgettet for 2011 - 2014. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov).

Som det ses af tabellen har otte ministerier anlægsinvesteringer, hvoraf følgende seks ministeriers anlægsbudgetter er interessante med hensyn til potentialet for OPP projekter:

- §7 Finansministeriet
- §12 Forsvarsministeriet
- §20 Undervisningsministeriet
- §23 Miljøministeriet
- §24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

- §28 Transportministeriet

I de efterfølgende afsnit vil de udvalgte ministeriers anlægsbudgetter blive nærmere undersøgt.

9.1. §7 Finansministeriet

For finansåret 2011 er der afsat 279,6 mio. kr. til anlægsbevillinger, for budgetoverslagsårene 2012 – 2014 er der afsat henholdsvis 204,0, 143,7 og 141,1 mio. kr. Anlægsbevillingerne gives til Slots- og Ejendomsstyrelsen – Slotte og haver samt Udvikling og opretning af Christianiaområdet.

Anlægsbevillingen til Slots- og Ejendomsstyrelsen for de kommende fire år er følgende:

2011: 269,5 mio. kr.

2012: 193,9 mio. kr.

2013: 133,6 mio. kr.

2014: 131,0 mio. kr.

Heraf afsættes der i hvert af årene 86,4 mio. kr. til vedligeholdelse, samt 41,4 mio. kr. som rådighedspulje til renovering af statens slotte. De resterende midler benyttes alle på projekter som er budgetteret før dette års finanslov. I dette års finanslov er der ikke afsat midler til nye byggeprojekter for Finansministeriet. Det vurderes ikke at midlerne til renovering og vedligeholdelse af statens slotte vil blive udført som OPP projekter, derfor indgår disse ikke i opgørelsen over potentialet for OPP. Idet de budgetterede projekter på finansloven allerede er igangsatte projekter vil disse heller ikke indgå som potentielle OPP projekter.

Til udvikling og opretning af Christianiaområdet afsættes der for finansåret 2011 og budgetoverslagsårene 2012 – 2014 hvert år 10,1 mio. kr. Midlerne indgår ikke i opgørelsen.

9.2. §12 Forsvarsministeriet

For Forsvarsministeriet afsættes der følgende til anlægsbevillinger:

2011:	902,1 mio. kr.
2012:	557,4 mio. kr.
2013:	577,2 mio. kr.
2014:	337,0 mio. kr.

Disse anlægsbevillinger fordeles på følgende poster:

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014
Søværnet	523.900	267.500	20.800	0
Bygge- og anlægsarbejder	211.700	203.000	500.000	325.000
Nyt NATO hovedkvarter	130.600	65.300	44.900	5.400
NATO-investeringsprogram	35.900	21.600	11.500	6.600
I alt	902.100	557.400	577.200	337.000

Figur 9-2: Anlægsbevillinger for §12 Forsvarsministeriet. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §12, side 30, 36, 43 og 44).

For søværnet er midlerne afsat til investeringer i materielinvesteringer, såsom nye skibe. Derfor indgår disse ikke i potentialet for OPP.

Vedrørende investeringerne i bygge- og anlægsprojekter blev der med finansloven fra 2010 afsat 500 mio. til endnu ikke specificerede moderniseringer, hvor første investering foretages i år 2012. I årene 2012 – 2014 afsættes der henholdsvis 101, 101 og 201 mio. kr. i alt 403 mio. kr. Derudover afsættes der i årene 2011 – 2014 henholdsvis 103,1, 39, 363 og 122 mio. kr. som rådighedspulje til mindre byggearbejder i alt 627,1 mio. kr. I forbindelse med strukturtilpasningerne 2005 – 2009 afsættes der i budgetårene henholdsvis 3, 48, 35 og 2 mio. kr. i alt 88 mio. kr. Det vurderes at midlerne afsat til mindre bygge- og anlægsarbejde i forbindelse med strukturtilpasningerne ikke kan bundtes med de øvrige bygge- og anlægsarbejder, derfor indgår disse ikke potentialet for OPP.

Danmark bidrager med midler til etablering af et nyt NATO hovedkvarter, med i alt 246,2 mio. kr. over de næste fire år. Det er i finansloven bogført under posten "Internationalt finansieret NATO-investeringsprogram", derfor antages det at byggeriet af hovedkvarteret ikke udføres i Danmark, og ikke vil indgå som et potentielt OPP projekt.

Til det nationalt finansierede NATO-investeringsprogram budgetteres der med i alt 75,6 mio. kr. Der er i finansloven ikke nærmere beskrevet hvorledes midlerne skal benyttes.

Beløbet er under tærskelværdien for OPP og vil derfor ikke indgå i opgørelsen af potentielle OPP projekter.

Det samlede potentiale for OPP i forsvaret kan opgøres til kontiene vedr. ”endnu ikke specificerede moderniseringer” og ”mindre byggearbejder” for i alt 1.030,1 mio. kr.

9.3. §20 Undervisningsministeriet

I Undervisningsministeriet afsættes der følgende til anlægsbevillinger:

2011: 111,2 mio. kr.
2012: 35,1 mio. kr.
2013: 29,1 mio. kr.
2014: 29,1 mio. kr.

Disse midler er afsat til følgende formål for budgetårene 2012 – 2014

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014
Almindelig virksomhed:	40.800	29.600	26.000	26.000
- Husleje, leje arealer, leasing	21.400	22.100	23.100	23.500
- Andre ordinære driftsomkostninger	14.400	7.500	2.900	2.500
- Anlægsaktiver (anskaffelser)	5.000	0	0	0
Overførte anlægsarbejder	55.600	500	0	0
Ejendomsadministration	14.800	5.000	3.100	3.100
I alt	111.200	35.100	29.100	29.100

Figur 9-3: Oversigt over budgetterede anlægsudgifter for §20 Undervisningsministeriet. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §20, side 305).

De overførte anlægsarbejder vedrører endnu ikke afsluttede bygge- og anlægsarbejder, samt 1 års eftersyn på ibrugtagne byggerier. Disse midler er derfor ikke medtaget i potentialet for OPP. Det vurderes at der for Undervisningsministeriet side ikke vil forekomme projekter som er potentielle OPP projekter.

Undervisningsministeriet har derudover afsat 235,2 mio. kr. til bygge og anlægsopgaver i finansåret 2011, samt 60,6 mio. kr. budgetoverslagsåret 2012. For henholdsvis 185,2 og 55,6 mio. kr. vedrører disse midler bygge- og anlægsarbejder for overførte amtslige uddannelsesinstitutioner, det er projekter som alle er igangsatte og forventes afsluttet i 2012. De resterende 50 og 5 mio. kr. for henholdsvis 2011 og 2012, afsættes til en rådighedspulje for mindre byggearbejder som følge af myndighedspåbud. (Finanslov §20, side 305) Disse midler indgår ikke i potentialet for OPP, idet projekterne enten er igangsatte eller midler der skal benyttes for at byggerier lever op til gældende lovgivning.

9.4. §23 Miljøministeriet

I Miljøministeriet afsættes der følgende til anlægsbevillinger:

2011:	142,5 mio. kr.
2012:	120,5 mio. kr.
2013:	115,8 mio. kr.
2014:	106,9 mio. kr.

Disse midler er afsat til følgende formål for budgetårene 2011 – 2014

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014
Afhjælpende foranstaltninger, værditabsordningen	24.200	24.200	24.200	24.200
Naturforvaltning	118.300	96.300	91.600	82.700
- Statslige skovrejsning m.v.	38.500	33.500	32.500	28.500
- Naturforvaltning, landdistriktsprogrammet	44.200	44.200	44.200	44.200
- LIFE projekter	15.600	8.600	4.900	0
- Friluftsliv	20.000	10.000	10.000	10.000
I alt	142.500	120.500	115.800	106.900

Figur 9-4: Oversigt over anlægsbevillinger i Miljøministeriet. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §23, side 29 og 71).

Til den statslige skovrejsning er der i årene 2010 – 2015 afsat midler til realisering af bynære statslige skovrejsning. På grund af afgrænsningen i dette projekt vil midlerne ikke indgå som potentielle OPP projekter.

Naturforvaltningen, landdistriktsprogrammet omhandler projekter til fremme af bedre tilgængelighed, rekreation, uddannelse og information, samt etablering af vandre-, motions- og løbestier. Det vurderes at disse projekter kan indgå som potentielle OPP projekter. Det antages at opførelsen og driften vandre-, motions- og løbestier kan kombineres med uddannelse og informationen, opgaver der kan varetages af en privat leverandør.

Anlægsbevillingerne til "LIFE" projekter udgør et beløb mindre end tærskelværdien på 100 mio. kr. og medtages derfor ikke i opgørelsen for potentielle OPP projekter.

Kontoen til "Friluftsliv" omhandler de samme projekter som "Naturforvaltning", hvor der i årene 2010 – 2015 er der afsat i alt 80 mio. kr., hvis disse projekter bundtes vil de medtages som potentielle OPP projekter.

Samlet vil potentialet for OPP i Miljøministeriet udgøre i alt 226,8 mio. kr.

9.5. §24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

I Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri afsættes der følgende til anlægsbevillinger:

2011:	290,7 mio. kr.
2012:	274,5 mio. kr.
2013:	312,5 mio. kr.
2014:	262,5 mio. kr.

Disse midler er afsat til følgende formål for budgetårene 2011 – 2014

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014
Ejendomme under FødevarerErhverv	12.900	12.900	12.900	12.900
Vådområdeindsats, erstatningsjord	31.400	80.000	80.000	80.000
Vådområdeindsats, projektjord	246.400	181.600	219.600	219.600
- Interne statslige overførelsesudgifter	105.600	84.700	103.700	103.700
- Anlægsudgifter	140.800	96.900	115.900	115.900
I alt	290.700	274.500	312.500	262.500

Figur 9-5: Oversigt over anlægsbevillinger i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §24, side 31).

Anlægsbevillingerne til ejendomme under "FødevarerErhverv" overstiger ikke tærskelværdien for OPP projekter og medtages derfor ikke i opgørelsen for potentielle OPP projekter.

Til kontiene vedrørende vådområdeindsatsen er der budgetteret med køb og salg af henholdsvis erstatningsjord og projektjord i forbindelse med gennemførelse af jordfordelinger med henblik på genopretning af vådområder. Det vurderes at disse projekter ikke vil have interesse som OPP projekter.

9.6. §28 Transportministeriet

I Transportministeriet afsættes der følgende til anlægsbevillinger:

2011:	10.314,1 mio. kr.
2012:	13.898,3 mio. kr.
2013:	13.320,9 mio. kr.
2014:	10.758,0 mio. kr.

Disse midler er afsat til følgende formål for budgetårene 2011 – 2014

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014
Den centrale anlægsreserve	536.400	826.300	873.100	869.200
Transportpuljer	433.000	1.003.900	1.012.900	1.013.600
Anlæg af hovedlandeveje mv.	2.840.200	5.967.800	5.284.200	3.027.600
Anlæg til fremme af sikkerhed og miljø	176.900	117.300	114.800	150.500
Drift og vedligeholdelse af statsvejnettet	2.093.100	1.616.600	1.502.000	1.059.100
Kystbeskyttelse, havne mv.	124.300	104.200	100.400	14.700
Banedanmark	675.400	559.200	485.600	426.800
Banedanmark – fornyelse og vedligeholdelse af jernbanenettet	2.707.200	2.643.200	2.502.200	2.436.900
Ny bane København – Ringsted	411.700	906.700	1.318.700	1.648.500
Øvrigt – herunder investeringstilskud og signalprogram	315.900	153.100	127.000	111.100
I alt	10.314.100	13.898.300	13.320.900	10.758.000

Figur 9-6: Oversigt over anlægsbevillinger i Transportministeriet. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §28, fra side 14).

Den centrale anlægsreserve omhandler midler afsat til igangværende vejprojekter, anlægsreserve til Banedanmarks signalprogram, samt reserver til baneanlægsprojektet vedr. Anlæg af ny bane København – Ringsted. Disse midler medtages ikke som potentielle OPP projekter, idet midlerne er afsat som anlægsreserver.

Transportpuljerne er en række puljer med henblik på at forbedre miljøet, sikkerheden og mobiliteten i transportsystemet. Der er afsat midler til følgende projekter:

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	I alt
Fremme af kollektive trafikløsninger i Århus og i Ring 3 korridoren i hovedstadsområdet	-	518.900	518.900	519.000	1.556.800
Stationsmoderniseringer	39.000	6.400	9.800	9.600	64.800
Nye teknologiske muligheder	63.100	93.700	93.700	93.800	344.300
Bedre kapacitet og bekæmpelse af lokale flaskehalse	15.100	32.000	32.000	43.400	122.500
Mere cykeltrafik	155.400	155.400	155.400	155.400	621.600
Bedre trafiksikkerhed	95.000	82.100	82.100	82.000	341.200
Fremme af gods på bane	-	31.300	35.000	44.900	111.200
Støjbekæmpelse	65.400	65.400	65.400	65.500	261.700
Nye beslutningsgrundlag og strategisk planlægning	-	18.700	20.600	0	39.300
I alt	433.000	1.003.900	1.012.900	1.013.600	3.463.400

Figur 9-7: Budgetspecifikation for transportpuljer. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §28, side 16).

Til fremme af den kollektive trafik i Århus er der forlodsreserveret 500 mio. kr. Samlet er der afsat i alt 1.556,8 mio. kr. Det vurderes at disse midler ikke vil have potentiale som OPP projekter, idet der ikke indgår større samlede anlægsprojekter.

Stationsmoderniseringer vedrørende modernisering af S-togs stationer, er der samlet afsat 64,8 mio. kr. Beløbet er væsentligt under tærskelværdien, og medtages derfor ikke i vurderingen af OPP potentialet.

De nye teknologiske muligheder omhandler fremme af teknologiske initiativer til at reducere trængsler, forbedre trafiksikkerhed og miljø på de trafikerede veje. Det vurderes at midlerne benyttes til informationstavler såsom på Motorring 3 ved Køberhavn. Det vil sige til projekter vedrørende eksisterende vejstrækninger. Midlerne medtages ikke som potentielle OPP projekter.

Midlerne til bedre kapacitet og bekæmpelse af lokale flaskehalse omhandler, at fremme fremkommeligheden til den overordnede infrastruktur, både ved bane- og vejforbindelser. Midlerne benyttes på flere projekter, hvor der kan være langt mellem de enkelte projekter, dermed forsvinder muligheden for bundte projekter. Midlerne medtages derfor ikke i opgørelsen for OPP potentialet.

Kontoen vedrørende mere cykeltrafik omhandler en pulje til at forbedre forholdene for cyklisterne. Staten medfinansierer projekter under kommunalt regi. Derfor er midlerne medtaget i opgørelsen for OPP i kommunale bygge- og anlægsprojekter.

Midlerne til fremme af en bedre trafiksikkerhed omhandler indsatser til trafikfremmende installationer, kampagneindsatser og udvikling af nye metoder. Midlerne medtages ikke som potentielle OPP projekter.

Til at fremme gods på bane afsættes der over de næste fire år i alt 111,2 mio. kr. Pengene skal benyttes bl.a. til at styrke samspillet mellem jernbane og havne. Det vurderes at disse projekter ikke vil have potentiale som OPP projekter, idet der ikke vil forekomme større bygningsanlæg og at midlerne benyttes på informationskampagner til at fremme samspillet.

Til støjbekæmpelsen fra trafik afsættes der i alt 261,7 mio. kr. Pengene er bevilget til specifikke projekter, som ikke er nærmere beskrevet. Hvis det antages at projekterne har en volumen der gør dem attraktive som OPP, medtages de i opgørelsen for OPP.

Ved anlæg af hovedlandeveje budgetteres med allerede igangsatte projekter og kommende projekter. Der oplyses i finansloven følgende kommende projekter som kan have potentiale som OPP projekter:

- Slagelse omfartsvej 1. og 2. etape – samlet projektbevilling: 507 mio. kr.
- Greve S – Solrød S (Køge bugt 1. etape) – samlet projektbevilling: 1.413,1 mio. kr.

- Overødvej – Hørsholm S (Helsingørmotorvejen 1. etape) – samlet projektbevilling: 1.155,4 mio. kr.
- Nordlig omfartsvej ved Næstved – samlet projektbevilling: 585,3 mio. kr.
- Nykøbing Falster omfartsvej – samlet projektbevilling: 183,7 mio. kr.

Samlet vil potentialet for OPP vedrørende anlæg af hovedlandeveje have en værdi på 3.844,5 mio. kr.

Kontoen til fremme af sikkerhed og miljø vedrører mindre anlægsforbedringer på vejnettet. Kontoen benyttes både til statens eget vejnet og til medfinansiering til forbedringer af sikkerheden og miljøet på de kommunale veje. Idet kontoen benyttes til mindre projekter vurderes det at midlerne ikke vil have potentiale som OPP projekter.

Vedrørende drift og vedligeholdelse af statsvejnettet budgetteres der med vedligeholdelsen af asfaltbelægning, store og mindre bygningsværker og løbende drift af veje og broer. Vedligeholdelsesomkostninger udgør ca. 2/3 af de samlede omkostninger på posten, der fordeles på posterne belægninger, små – og store bygningsværker:

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	I alt
Belægninger	615.200	286.700	264.700	94.600	1.261.200
Små bygværker	244.300	240.000	234.000	86.300	804.600
Store bygværker	304.600	201.700	200.000	70.100	776.400
I alt	1.164.100	728.400	698.700	251.000	2.842.200

Figur 9-8: Budgetspecifikation af drift og vedligeholdelsesomkostninger af statsveje. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §28, side 54).

Vedligeholdelsesomkostninger til vejnettet vedrørende belægninger vurderes ikke at have potentiale som OPP, det vil ikke være attraktiv for potentielle leverandører at overtage en slidt vejstrækning. De små og store bygningsværker vurderes heller ikke at have interesse som OPP, idet bygningsværkerne er broer. Med samme argumentation som ved belægningerne, vurderes det at bygningsværkerne ikke vil have OPP potentiale.

Vedrørende kystbeskyttelse er alle projekter allerede igangsatte projekter, derfor vil midlerne ikke indgå i opgørelsen over potentielle OPP projekter.

Banedanmark har afsat midler til anlægsbevillinger for i alt 2.147,0 mio. kr. heraf er 1.603,2 mio. kr. afsat til anlægsprojekter. Af disse er 496,2 mio. kr. afsat til udbygning af Nordvestbanen, som er igangsat. De resterende 1.107,0 mio. kr. er til rådighed for kommende projekter, eksempelvis flytning og modernisering af Enghave Station. Resten

af anlægsbevillingen er afsat til mindre projekter som ikke vil have interesse som OPP projekter. I alt medtages de 1.107 mio. kr. som potentielle OPP projekter.

Kontoen vedrørende Banedanmarks fornyelse og vedligeholdelse af jernbanenettet benyttes til afholdelse af udgifter til vedligeholdelse, fornyelse, forundersøgelser, projektering, udbud m.m. Med hensyn til anlægsbevillingen fordeles disse på kontiene opstillet i Figur 9-9.

	B2011	BO2012	BO2013	BO2014	I alt
Driftsomkostninger	1.057.100	1.038.400	1.009.000	968.600	4.073.100
Anlægsaktiver	1.650.100	1.604.800	1.493.200	1.468.300	6.216.400
- Spor	867.700	829.100	759.200	758.500	3.214.500
- Broer	296.600	340.700	335.900	296.400	1.269.600
- Bygninger	28.800	28.200	27.700	27.700	112.400
- Vej og plads	37.400	36.700	36.000	35.900	146.000
- Øvrigt*	419.600	370.100	334.400	349.800	1.473.900
- I alt	2.707.200	2.643.200	2.502.200	2.436.900	10.289.500

Figur 9-9: Budgetspecifikation for Banedanmark konto vedrørende fornyelse og vedligeholdelse af jernbanenettet. * - Øvrigt benyttes til strømforsyninger, sikring og fjernstyring m.m. Beløb i 1.000 kr. (Finanslov §28, side 122).

Som det kan ses af Figur 9-9 afsættes der henholdsvis 3.214,5 og 1.269,6 mio. kr. til spor og broer, hvis disse midler benyttes til udskiftning af eksisterende jernbanestrækninger vil de medtages som potentielle OPP projekter. Det vurderes at en privat leverandør vil have interesse i at opføre og vedligeholde en total fornyelse af eksisterende jernbanestrækninger. Det vurderes ikke at anlægsbevillinger til bygninger og vej og plads kan have interesse for potentielle OPP leverandører, da det antages at midlerne benyttes til renovering af eksisterende bygninger, veje og pladser.

Opførelsen af den nye jernbane mellem København og Ringsted for i alt 4.285,6 mio. kr. vurderes at have potentiale som OPP projekt. Dette under den forudsætning at der skabes klare entreprisgrænser mellem leverandørens opgaver og bestilleren, såsom levering og vedligeholdelse af eksempelvis kørestrøm og signalsystem.

Øvrigt består af kontiene vedr. Investeringstilskud mv. vedrørende privatbanerne og Lille Nord og Banedanmark – Signalprogram vurderes ikke at have potentiale som OPP projekter, idet der ikke indgår anlægsprojekter i disse konti.

Det samlede potentiale for OPP for Transportministeriet fremgår af Figur 9-10

Konto	OPP værdi
Transportpuljer – støjbekæmpelse	261.700
Anlæg af hovedlandeveje mv.	3.844.500
Banedanmark	1.107.000
Banedanmark – fornyelse og vedligeholdelse af jernbanenettet	4.484.100
Ny bane København – Ringsted	4.285.600
I alt	13.982.900

Figur 9-10: Oversigt over potentielle OPP projekt for Transportministeriet. Beløb i 1.000 kr.

9.7. Opsummering

I Figur 9-11 er det samlede potentiale for OPP projekter vedrørende statslige byggeprojekter oplistet. Som det ses af tabellen er det samlede potentiale i alt 15.239,8 mio. kr., hvor det er transportministeriet som har det største potentiale. Der er mange forudsætninger for at transportministeriets bygge- og anlægsprojekter kan udføres som OPP, bl.a. forudsættes det at midlerne afsat til fornyelse og vedligeholdelse af jernbanenettet benyttes til udskiftninger og ikke renoveringer. Samt at der ved anlæggelse af nye jernbanestrækninger findes en risikodeling mellem Banedanmark og leverandørerne.

Konto	OPP værdi
§7 Finansministeriet	0
§12 Forsvarsministeriet	1.030.100
§20 Undervisningsministeriet	0
§23 Miljøministeriet	226.800
§24 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	0
§28 Transportministeriet	13.982.900
I alt	15.239.800

Figur 9-11: Oversigt over potentialet for de statslige bygge- og anlægsprojekter. Beløb i 1.000 kr.

For forsvarsministeriet og miljøministeriet er potentialet henholdsvis 1.030,1 og 226,8 mio. kr., hvor der for forsvarsministeriet forudsættes, at midlerne benyttes på projekter som anlægsværdi der gør disse attraktive som OPP. Midlerne er endnu ikke specificerede og derfor er det ikke muligt at vurdere om projekterne har en tilstrækkelig stor anlægsværdi. For miljøministeriet er de potentielle OPP projekter afsat til bl.a. fremme af bedre tilgængelighed, herunder etablering af stier. Under forudsætning af vejstrækninger kan udbydes som OPP projekter, benyttes den samme argumentation til at stier kan udbydes i OPP.

10. Det samlede OPP potentiale

I de foregående tre kapitler er potentialet for OPP projekter bestemt for henholdsvis kommunerne, regionerne og staten.

For de kommunale byggerier blev potentialet opgjort med og uden bundtning af projekter. Som det fremgår Figur 7-18 er potentialet for OPP, uden betragtning af mulighederne for bundtning, i alt 7.963 mio. kr. Hvis bundtning af projekterne tages i betragtning stiger potentialet til 10.224 mio. kr. For OPP Light projekter er dette opgjort til 2.470 mio. kr., uden bundtning af projekter. Med bundtning af projekter falder værdien af potentielle OPP Light projekter til 847 mio. kr., dette på grund af flere projekter overgår fra OPP Light projekter til bundtede OPP projekter.

For regionerne blev bundtning af projekter taget med i betragtning, hvis projekterne blev udført på samme hospital/sygehus eller i samme nærområde. I Figur 8-6 er det samlede potentiale for OPP i regionerne opgjort til i alt 42.752,3 mio. kr. Dette under forudsætning af at alle projekter som er indstillet af Regeringens ekspertpanel kommer til udførelse.

For staten havde tre ministerier anlægsbevillinger og anlægsprojekter der kunne have interesse som OPP projekter. Dette er for henholdsvis Forsvarsministeriet, Miljøministeriet og Transportministeriet og det samlede potentiale fremgår af Figur 9-11 til i alt 15.239,8 mio. kr., hvor Transportministeriet har det største potentiale på 13.982,9 mio. kr.

Potentialet for OPP projekter i Danmark over de næste fire budgetår fremgår af Figur 10-1 til i alt 65.239,1 mio. kr. uden bundtning af de kommunale bygge- og anlægsprojekter. Med kommunalt bundtning stiger det samlede potentiale til i alt 68.216,1 mio. kr.

	OPP anlægsværdi
Kommunale OPP projekter: Ikke bundtede	7.963,0
Kommunale OPP projekter: bundtede	10.224,0
Kommunale OPP Light projekter: ikke bundtede	2.470,0
Kommunale OPP Light projekter: bundtede	847,0
Regionale OPP projekter	42.752,3
Statslige OPP projekter	15.239,8
I alt: uden kommunalt bundtning	65.955,1
I alt: med kommunalt bundtning	68.216,1

Figur 10-1: Samlet potentiale for OPP projekter i Danmark for årene 2011 - 2014. Beløb mio. kr.

11. Ny Helsingørskole

I dette kapitel beskrives casen "Ny Helsingørskole". Beskrivelsen danner grundlag for beregningerne af samarbejdsmodellerne i kapitel 12 Valg af samarbejdsmodel ud fra nutidsværdis metode og den efterfølgende byggepolitiske diskussion om valg af samarbejdsmodel i kapitel 13 OPP for offentlige anlægsprojekter. Kapitlet er baseret på følgende kilder (Gribskov) og (Helsingørskole).

Gribskov Kommune besluttede d. 17. november 2008 at lægge de to skoler, Helsingørskole og Tofteskolen, sammen. Det blev hurtigt klart for kommunen at en renovering var nødvendigt, samt at en renovering af Tofteskolen ikke ville være rentabel.

En arbejdsgruppe fremlagde for økonomiudvalget en undersøgelse af mulige placering, samt de økonomiske fordele ved et offentligt-privat samarbejde (OPS) eller ved et kommunalt finansieret projekt.

Kommunen havde samtidig et ønske om at sammenlægge folke- og skolebiblioteket, samt at bygge en ny svømmehal. Det var derfor oplagt for kommunen, at kombinere de forskellige byggerier, idet det var et ønske at den nye skole skulle ligge i nærheden af svømmehallen.

Visionen er, at Ny Helsingørskole med sin tætte relation til idrætsfaciliteter og kulturhus kan skabe et integreret videns-, kultur- og idrætsområde i byen. Et sted hvor der skabes optimale rammer og muligheder for interaktion og tæt samarbejde mellem skole, idræt og kultur, både i og uden for skoletiden.

Gribskov kommune forklarede ideen med at lægge skole, svømmehal og bibliotek i tæt tilknytning til hinanden med følgende eksempel:

"Far er kommet i god tid for at hente børnene fra dagens fritidsaktiviteter. Han sidder i cafeen og klarer dagens sidste mails, imens lillesøster er til håndbold og storebror er til svømning. Gennem glasvæggen kan far lige kaste et blik på storebror, når han springer fra vippen. Lillesøster kommer hen til far efter håndbold. Imens hun venter på, at storebror bliver færdig med sin svømning, går hun lige ind på biblioteket og finder nogle PS3 spil, hun gerne vil låne med hjem, og nogle nye godnatlæsningsbøger. Begge børn er gået

direkte fra skole til fritidsaktiviteterne, så det har været en god og afslappet eftermiddag for forældrene også." (Helsinge Skole)

11.1.1. Visionen for Helsinge Skole

Visionen for den nye skole er at integrere den eksisterende skole med den nye skole, både arkitektonisk og funktionelt. Der skal skabes en balance mellem helheden og enkeltdelene af skolen, således at skolen opleves som en integreret enhed, men også at enkeltdelene skiller sig ud. Der skal skabes en balance mellem skolen og fritidsaktiviteterne, således at skolen og fritidsordningerne er sammentænkt mellem leg og læring.

Det har været vigtigt for Gribskov Kommune at skolen opfattes som et stort læringsrum, hvor alle kvadratmeter af skolen inddrages, således at der kan undervises både i traditionelle klasser, men også på individuel-, gruppe-, klasse og plumniveau.

Skolen opbygges med to basisområder, et for eleverne fra 0. - 5. årgang og et for 6. - 9. årgang. 10. årgang har sit særskilte område i den eksisterende bygning. Skolen skal opbygges således at eleverne føler en tryghed og hjemlighed ved at benytte skolen. Det skal derfor være nemt og overskueligt for elever i alle aldre at finde rundt på skolen.

11.1.2. Visionen for Ny Svømmehal

Den nye svømmehal skal være for alle kommunens indbyggere, den skal være velegnet til svømmeundervisning, i forbindelse med skolen, til sport, leg og andre bevægelser i vand. Svømmehallen skal være det samlingspunkt hvor familier tager til på en regnvejrsdag. Svømmehallen skal dermed være så fleksibel at den kan benyttes til alle formål.

11.1.3. Det arkitektoniske sammenspil

Den nye skole og svømmehal vil blive en integreret del af det eksisterende bygningskompleks hørende til Helsinge Skole, offentligt bibliotek og kulturhus. Det er derfor vigtigt at de nye bygningers arkitektur får et harmonisk sammenspil mellem det nye og det gamle, dermed fremstår bygningskomplekset som en samlet enhed.

I de nuværende bygninger indrettes der følgende funktioner:

- Et integreret bibliotek
- Administration og medarbejderfaciliteter

- Ungecenter, bl.a. samles kommunens 10. classes forløb.
- Hjemkundskabslokaler

Bygningskomplekset skal have en fælles indgang til skole, bibliotek, svømmehal m.m. Dette område skal indeholde et cafétorv der ligeledes skal fungere som kantine for eleverne i skoletiden.

11.2. OPS kontrakten

Formålet med OPS kontrakten er at etablere et Offentlig-Privat Samarbejde (OPS), hvorved Pihl K&L Gruppen påtager sig et totaløkonomisk ansvar for en ny skole samt svømmehal i Helsingør. Det totaløkonomiske ansvar omfatter bl.a. design, projektering, opførelse, anlæg, finansiering indtil Gribskov Kommunes ibrugtagning samt vedligehold, drift og tilhørende serviceydelser i en efterfølgende driftsfase på 25 år.

Projektets totaløkonomi optimeres ved at projektere og samtænke faserne opførelse, anlæg, vedligehold, drift og tilhørende serviceydelser. Det Offentlig-Privat Samarbejde har deslige til formål at sikre mulighederne for, at realisere effektive og innovative opgaveløsninger i et langsigtet samarbejde mellem Gribskov Kommune og Pihl K&L Gruppen.

Pihl K&L Gruppen har påtaget sig følgende forpligtigelser for anlægs- og driftsfasen:

- Anlægsfasen:
 - Design, projektering og myndighedsgodkendelse.
 - Udførelse af byggeriet
- Driftsfasen:
 - Løbende vedligeholdelse og drift af skolen, svømmehallen og grunden. Herunder vedligeholdelse af bygningen, installationer og inventar både indvendigt og udvendigt.
 - Løbende levering af serviceydelser i form af forsyninger med vand, varme, el og renovation og bygningsdrift, herunder ansættelse af driftspersonale og anskaffelse af nødvendigt udstyr og maskiner
 - Rengøring af skolen og svømmehallen, både indvendigt og udvendigt.

11.2.1. Betalingsbetingelser og garantier

Gribskov Kommune betaler 75% af anlægsbetalingen ved ibrugtagelsen af skolen og de resterende 25% ved ibrugtagelse af svømmehallen. Pihl K&L Gruppen skal i anlægsperioden stille en garanti på minimum 12 mio. kr., denne frigives når Pihl K&L Gruppen har udført for minimum 50 mio. kr. af anlægsværdien. Garantien skal stilles som enten en finansieret eller finansiell garanti.

I driftsfasen betaler Gribskov Kommune de aftalte driftsbetalinger. Pihl K&L Gruppen skal ved ibrugtagningen af skolen og til aftalens ophør opretholde en sikkerhedsstillelse som anført herunder:

- Ved ibrugtagningstidspunktet skal OPS-leverandøren stille sikkerhed for et beløb på 20 mio. kr.
- Senest 5 år efter byggeriets afslutning nedskrives sikkerheden til at udgøre 10 mio. kr.

Sikkerhedsstillelsen i driftsfasen kan enten stilles som en finansiell garanti, finansieret garanti eller ved et forrentet tilbagehold af anlægsbetalingerne, hvor de finansielle garantier kan udformes som en serie af periodevise finansielle garantier der udskiftes gennem driftsfasen. En finansieret garanti vil blive stillet i form af deponering af likvider eller sikre værdipapirer, der pantsættes til Gribskov Kommune (Helsingørskole, Bilag IV).

12. Valg af samarbejdsmodel ud fra nutidsværdis metode

Med udgangspunkt i casen "Ny Helsing Skole" bestemmes i dette kapitel den optimale samarbejdsmodel for caseeksemplet "Ny Helsing Skole".

12.1. Metode

Til fastlæggelse af nutidsværdien af investeringen for den offentlige bestiller af projektet, tages der kun udgangspunkt i udgifterne til drift og vedligeholdelse af bygninger. Eventuelle samfundsmæssige indkomster og gevinster ved projektet er ikke medtaget i beregningerne.

Det forudsættes at de offentlige bestillere kan låne til diskontoen, der pr. 8. april 2011 er opgivet af Danmarks Nationalbank på udlån til 1,30% (Na.bank). Samt at den private leverandør betaler en rentemargin på 1,50%, således at der udlånes til en rente på 2,80%. Dette under den forudsætning af udlån til et OPP selskab bør betragtes som et sikkert lån, eftersom lånet benyttes til opførelse og drift af offentlige bygge- og anlægsprojekter. De fremtidige betalinger tilbagediskonteres med den udlånsrente som kommunen vil kunne opnå ved Danmarks Nationalbank på 1,30%.

Der tages i nutidsværdiberegninger hensyn til Finansministeriets deponeringsregler for OPP projektet. Ved både OPP Light og den traditionelle totalentreprise forudsættes det at Gribskov Kommune har anlægsmidlerne, således at kommunen ikke skal lånefinansiere anlægsværdien.

OPP projektet sammenlignes med en totalentreprise for på denne måde er projekteringsomkostninger indeholdt i anlægsværdien, dermed er anlægsværdien sammenlignelig for de enkelte modeller.

12.2. Ny Helsing Skole

Der regnes med følgende forudsætninger for nutidsværdiberegningen af Ny Helsing Skole:

Renter:	Bestiller	1,30%
	Leverandør	3,00%
Udbudsomkostninger:	OPP	5,00%
	OPP Light	5,00%
	Totalentreprise	3,00%
Anlægsværdi:	OPP og OPP Light	140.000
	Totalentreprise – 85% af OPP	119.000
Driftsomkostninger:	OPP:	5,00%
	OPP – Ekstra ordinære pr. 10 år:	10,00%
	Totalentreprise:	8,50%
	Totalentreprise – Ekstra ordinære pr. 5 år:	15,00%
DB:	Leverandør	10,00%

Figur 12-1: Forudsætninger for beregning af nutidsværdien af Ny Helsing Skole.

Som det er beskrevet i kapitel 3 Teori bag Offentlig-Private Partnerskaber er udbudsomkostninger ved et OPP projekt højere end ved traditionelle udbudsprojekter. I denne beregning er udbudsomkostninger ved OPP sat til 5% af anlægsværdien. Omkostningerne ved OPP Light er fastsat til 5% og for en traditionel totalentreprise til 3% af anlægsværdien. Udbudsomkostningsprocenterne er fastsat ud fra OPP-forundersøgelse foretaget af PWC for Haderslev Kommune i forbindelse med undersøgelsen af egnetheden for brug af OPP ved udbud af en ny is-arena i 2008 (Haderslev, side 6).

Baggrunden for at anlægsværdien ved en traditionel totalentreprise er 85% af anlægsværdien ved OPP er tankegange om, at OPP leverandøren tænker totaløkonomisk og dermed bruger flere midler i anlægsfasen som indtjenes i driftsfasen. Ved en traditionel totalentreprise forudsættes det, at kommunen ikke vil have de samme totaløkonomiske overvejelser og fokusere på at overholde anlægsbudgettet, derfor er anlægsværdien mindre.

Den mindre anlægsværdi ved en traditionel totalentreprise, har den indflydelse på driftsomkostningerne at de er højere end ved OPP og OPP Light modellerne. I dette beregningseksempel er driftsomkostningerne fastsat til 3,5% højere end ved OPP og OPP Light modellerne.

Ved OPP og OPP Light modellen forudsættes det, at OPP leverandøren benytter materialer af en bedre kvalitet, der gør at levetiden optimeres, jf. teorien om optimering af totaløkonomien for projektet. Det forudsættes derfor at der for hvert 10. år skal foretages en større renovering for at opretholde standarden. Omkostningerne ved denne renovering er fastsat til 10%. Ved den traditionelle totalentreprise benyttes der ikke nødvendigvis

materialer af samme kvalitet, derfor forventes det at renoveringerne skal foretages oftere, her forudsat til hvert 5. år og for 15% af anlægsværdien.

Gribskov Kommune forventer ikke at overtage en nyrenoveret skole ved udløbet af kontrakten, derfor forudsættes det at der ikke forekommer ekstraordinære omkostninger i forbindelse med aflevering af skolen til Gribskov Kommune efter 25 års drift (Gribskov).

Ved OPP og OPP Light modellerne forudsættes det, at OPP leverandøren skal opretholde et dækningsbidrag for projektet på ca. 10% for driftsomkostningerne, til dækning af bl.a. ledelses- og styringsomkostninger.

Udgangspunktet for de offentlige låneregler er, at kommuner og regioner skal finansiere deres anlægsinvesteringer kontant, dette i henhold til lånebekendtgørelsens §1 (BEK 1311). I de efterfølgende beregninger af Gribskov Kommune investeringer ved samarbejdsmodellerne OPP Light og den traditionelle totalentreprise tages der udgangspunkt i, at kommunen kan finansiere byggeriet af Ny Helsing Skole kontant og ikke er afhængig af låntagning.

12.3. OPP model

Anlægsværdien på 140 mio. kr. lånes ved OPP leverandørens finansieringskilde, hvor det forudsættes optaget som et annuitetslån med en årlig rente på 2,8%. For en simplificering af beregninger forudsættes det at lånet afdrages med årlige betalinger, og at bestillerens ydelser også betales årligt. Til bestemmelse af de årlige ydelser benyttes formel 1.

$$Y = RG_0 \cdot \alpha_{n-r}^{-1} = RG_0 \cdot \frac{r}{1 - (1+r)^{-n}} \quad (1)$$

hvor:

Y	den årlige ydelse
RG_0	restgælden ved år nul
r	renten
n	antal år som gælden afvikles over

De årlige ydelser for OPP leverandøren bliver dermed:

$$Y = 140 \cdot \frac{2,80\%}{1 - (1 + 2,80\%)^{-25}} = 7,862 \text{ mio. kr.}$$

Driftsomkostninger for projektet er fastsat til 5% af anlægsværdien i alt 7 mio. kr. pr. år, men ekstraordinære driftsomkostninger hvert 10. år på 10% i alt 14 mio. kr.

I henhold til Finansministeriets lånebetingelser er OPP underlagt deponeringsreglerne, derfor vil Gribskov Kommune deponere hele anlægsbeløbet. Beløbet frigøres efter 10 år med en 1/5 pr. år.

Udbudsomkostningerne er som beskrevet herover fastsat til 10% i alt ca. 14 mio. kr.

De årlige ydelsesbetalinger til leverandøren forudsættes at være jævnt fordelt over hele kontraktperioden.

Figur 12-2 er en oversigt over betalingerne som benyttes til at bestemme nutidsværdien af investeringen. I bilag IV er samtlige beregninger angivet på tabelform.

	År:	Anlæg		Drift		
		1	2	Normal år	Pr. 10. År	År med frigivelse af deponeringsmidler
Leverandør:						
	Anlægsudgift	70.000	70.000			
	Ydelse for lån			7.862	7.862	7.862
	Driftsomkostninger			7.000	7.000	7.000
	Ekstra ordinære driftsomkostninger				14.000	
	Årlige udgifter			14.862	28.862	14.862
	DB			1.486	2.886	1.486
Bestiller:	Deponering	-140.000				28.000
	Årlig ydelse			-17.580	-17.580	-17.580
	Udbudsomkostninger	-7.000				
	Årlige udgifter	-17.000	0	-17.580	-17.580	10.420

Figur 12-2: Oversigt af nutidsværdi beregningerne af Ny Helsing Skole som OPP projekt. Beløb i 1.000 kr. For det samlede skema henvises der til bilag IV.

Til bestemmelse af nutidsværdien af investeringen benyttes følgende formel:

$$NPV = \sum_{t=1}^n Y \cdot (1+r)^{-t} \quad (2)$$

hvor:

Y er de årlige udgifter/indtægter

Nutidsværdien af investeringen for Ny Helsing Skole, hvis opgaven blev udbudt som OPP projekt er -398,530 mio. kr. Der henvises til bilag IV for beregningen af nutidsværdien.

Hvis der kan opnås fritagelse fra deponeringsreglerne falder nutidsværdien af investeringen til -375,390 mio. kr.

12.4. OPP Light model

Anlægsværdien af Ny Helsing Skole som OPP Light model er den samme som ved et OPP projekt, de totaløkonomiske hensyn er medtaget af leverandøren. Til forskel fra OPP projektet, varetages finansieringen af den offentlige bestiller.

Idet anlægsværdien er ens for OPP og OPP Light projekter, vil driftsomkostninger være de samme på 10%.

Leverandørens dækningsbidrag vurderes ligeledes, at være ens om der vælges et OPP eller et OPP Light projekt.

Hvis det forudsættes at Gribskov Kommune har anlægsmidlerne og ikke skal optage lån for at finansiere byggeriet, kan der ses bort fra Finansministeriets deponeringsmidler.

År:		Anlæg		Drift	
		1	2	Normal år	Pr. 10. År
Leverandør:	Anlægsudgift	70.000	70.000		
	Ydelse for lån	72.954	72.954		
	Driftsomkostninger			7.000	7.000
	Ekstra ordinære driftsomkostninger				14.000
	Årlige udgifter			7.000	21.000
	DB	7.295	7.295	700	2.100
Bestiller:	Årlig ydelse	-80.249	-80.249	-8.932	-8.932
	Udbudsomkostninger	-7.000			
	Årlige udgifter	-87.249	-80.249	-8.932	-8.932

Figur 12-3: Oversigt af nutidsværdi beregningerne af Ny Helsing Skole som OPP Light projekt. Beløb i 1.000 kr. For det samlede skema henvises der til bilag IV.

Nutidsværdien af investeringen hvis Ny Helsing Skole blev udbudt som et OPP Light projekt, beregnet efter formel (2), er bestemt til -353,639 mio. kr. Der henvises til bilag IV for beregninger af nutidsværdien.

12.5. Traditionel totalentreprise

Ved en traditionel totalentreprise overtager Gribskov Kommune driften efter afleveringen af byggeriet. Som det tidligere er beskrevet vurderes det at anlægsværdien er mindre, idet de totaløkonomiske betragtninger ikke er medtaget i projektering og budgettering af byggeriet. Anlægsværdien reduceres til 85% af OPP værdien i alt ca. 119 mio. kr. De driftsmæssige

udgifter vil derimod blive større og det må forventes, at der skal udføres renoveringer oftere og til en større værdi.

Udbudsomkostninger er ligeledes reduceret til ca. 3% af anlægsværdien.

I dette regningseksempel forudsættes det at kommunen ikke skal lånefinansiere byggeriet.

År:		Anlæg		Drift	
		1	2	Normal år	Pr. 5. År
Bestiller:	Anlægsudgift	-59.500	-59.500		
	Driftsomkostninger			-10.115	-10.115
	Ekstra ordinære driftsomkostninger				-17.850
	Udbudsomkostninger	-3.570			
	Årlige udgifter	-63.070	-59.500	-10.115	-27.965

Figur 12-4: Oversigt af nutidsværdi beregningerne af Ny Helsing Skole som traditionel totalentreprise. For det samlede skema henvises der til bilag IV.

Efter samme betragtninger som ved OPP og OPP Light kan nutidsværdien af investeringen udregnes efter formel (2), til i alt -406,657 mio. kr. Der henvises til bilag IV for beregninger af nutidsværdien.

12.6. Valg af model

Som det ses af nutidsværdis betragtningerne herover er OPP Light den mest optimale model, idet investeringen har den laveste nutidsværdi på -353,639 mio. kr. Ved en OPP model stiger nutidsværdien til -398,530 mio. kr., kan der opnås fritagelse for deponeringsreglerne falder investeringen til -375,390 mio. kr. Investeringen ved en OPP model er dyre på grund af at den private leverandør skal låne investeringen, hvor det forudsat i beregningerne at den offentlige bestiller ikke skal lånefinansiere investeringen.

Den traditionelle totalentreprise er den dyreste model for kommunen, på trods af en lavere anlægsværdi. Sammenhængen er, at driftsomkostningerne ved ikke at tænke totaløkonomisk gør, at investeringens samlede nutidsværdi stiger.

Beregningseksemplerne viser at det er billigst for en kommune at finansiere sit byggeri kontant, men at medtage en OPP Light leverandør således at de totaløkonomiske betragtninger medtages i tilbud og projektering.

13. OPP for offentlige anlægsprojekter

I dette kapitel diskuteres det om OPP har en fremtid som værktøj til løsning af offentlige anlægsopgaver. Til baggrund for diskussionen benyttes analysen foretaget i denne rapport vedrørende potentialet for OPP, nutidsværdiberegninger af Helsingørskommune, samt interview med Torben Liborius, Erhvervspolitiskchef Dansk Byggeri, Mads Bo Bojesen, Projektchef Gribskov Kommune, Julie Mortensen, Økonomisk konsulent Gribskov Kommune, Jakob Scharff, Projektchef Kommunernes Landsforening og Flemming Bækkeskov, Direktør E. Pihl & Søn A.S. Der henvises til bilag III for interviewreferater.

Diskussionen er opdelt i følgende fire emner:

- Er der tilstrækkelig potentielle OPP projekter i Danmark?
- Er de danske leverandører store nok til at løfte opgaven?
- Barrierer for OPP i Danmark
- Valg af samarbejdsmodel OPP/OPP Light

Emnerne diskuteres hver for sig og opsummeres sidst i kapitlet.

13.1. Er der tilstrækkelig potentielle OPP projekter i Danmark?

De fire største danske entreprenører, MT Højgaard, E. Pihl & Søn, NCC og Hoffmann, omsatte i 2009 for omkring 20 mia. kr., hvoraf MT Højgaard og Pihl omsætter for ca. 5 mia. kr. i udlandet. Med et samlet OPP potentiale på 68 mia. kr. vurderes det at potentialet for OPP projekter i Danmark er tilstede.

Der er flere kommuner som er skeptiske overfor OPP, hvilket bl.a. kan udledes fra KPMG rapporten fra 2005, hvor to af barriererne er vanetænkning og gensidig skepsis mellem den private og offentlige sektor. Begge barrierer blev udpeget som en barriere af mange af spurgte i undersøgelsen (KPMG, side 88).

Det er svært at argumentere imod vanetænkning. Et eksempel på vanetænkning kommer fra Herning Kommune, hvor det tidligere Trehøje Kommune er den del af. I Kommunen er Vildbjerg Skole placeret. På trods af gode erfaringer fra OPP processen, jvf. kapitel 4.3 Vildbjerg Skole og (godtskolebyggeri), har Herning Kommunen valgt at opføre Tjørring

Skole som en traditionel totalentreprise. Hvis kommunerne fortsætter med vanetænkningen er potentialet for OPP projekter ligegyldigt.

Med et potentiale på 10.224 mio. kr. over de kommende fire budget år, vurderes det at der er et stort potentiale for kommunale OPP projekter.

For de statslige byggeprojekter er potentialet ca. 15.239,8 mio. kr., hvor de fleste af projekterne er anlægsopgaver i form af vej- og sti anlægsopgaver og jernbanestrækninger. Til disse opgaver vil der primært være opgaver til danske anlægsentreprenører, hvor det vurderes at der er flere og mindre anlægsentreprenører som kan byde på opgaverne bl.a. projekter vedrørende stier og motionsstier.

Det næste spørgsmål er om midlerne benyttes til rigtige projekter. Ifølge Jakob Scharff, KL, benyttes midlerne ikke optimalt. De fleste OPP projekter omhandler byggerier hvor driftsoptimeringen er den primære grund til at udbyde projekterne i OPP. Eksempelvis ved skolebyggerierne, hvor den eneste mulighed leverandørerne har for at tjene på projektet er driftsoptimering. Jakob Scharff omtaler OPP projektet i Odense vedrørende Musik og Teaterhuset. Et projekt hvor Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole, Odense Teater, café, restaurant og parkeringskælder får til huse. I projektet kombineres de offentlige og private interesser, med offentlige institutioner og private forretninger såsom café og restaurant (Odense) og (Scharff).

Ifølge Jakob Scharff kan det samme koncept benyttes til mange kommunale projekter, eksempelvis kan pleje- og ældrecentre udbydes som OPP projekter. Hermed kan centrene gøres mere attraktive på beboerne ved kombinere plejen med indkøbsmuligheder, restauranter og kulturinstitutioner. Jakob Scharff fremhæver, at for et succesfuldt samspil mellem de offentlige og private interesser, kræver det realistiske beregninger af de potentielle indtjeningsmuligheder for OPP selskabet i forbindelse med de private restauranter og butikker. Hvis dette ikke sikres forsvinder rentabiliteten for OPP selskabet, det kan derfor blive nødvendigt at den offentlige bestiller udsteder en indtjenings-/udlejningsgaranti til OPP selskabet (Scharff). I eksemplet beskrevet i kapitel 5.2 Italien, var det nødvendigt at kommunen udstedte en leje garanti til den private leverandør på 75.000 euro pr. år.

13.2. Er de danske leverandører store nok til at løfte opgaven?

MT Højgaard og E. Pihl & Søn er de to største danske entreprenører på markedet i Danmark med en omsætning for 2009 på henholdsvis 9 og 5,5 mia. kr. De nye supersygehuse vil have en anlægsværdi på mellem 4 – 5 mia. kr. Det kan derfor diskuteres om de danske entreprenører er parate til at påtage sig en OPP opgave i denne størrelsesorden. Opførelsen af sygehusene vil blive foretaget over flere år, hvorved de årlige anlægsmkostninger vil blive reduceret.

Sygehusprojekterne har en sådan størrelse, at de vil være interessante for de udenlandske anlægs- og driftsentreprenører. Det kan derfor forventes, at de danske entreprenører vil indgå joint venture aftaler med en eller flere udenlandske entreprenører for på denne måde at minimere risikoen (Bækkeskov). Ved udbuddet af Metro Cityringen indgik MT Højgaard og E. Pihl & Søn joint venture aftaler med de tyske entreprenører Hochtief Construction og Ed. Züblin (Metro).

Flemming Bækkeskov, direktør E. Pihl & Søn A.S., mener ikke de danske entreprenører vil varetage et byggeri i størrelsesordenen på 4 – 5 mia. kr. alene. Selvom der en lang anlægsperiode vil risikoen være for stor for de danske entreprenører. Flemming Bækkeskov er derimod sikker på, at de udenlandske entreprenører har brug for en dansk partner på projekter. Herved vil der blive indgået joint venture aftale mellem den udenlandske og danske entreprenør. Flere danske entreprenørvirksomheden har mange og gode erfaringer med joint venture fra både projekter i Danmark og i udlandet, herunder også Pihl (Bækkeskov).

Et samarbejde mellem en udenlandsk OPP leverandør og danske selskaber vil kunne udvide de erfaringer som de danske leverandører besidder og dermed styrke sygehusprojekterne således at de udenlandske erfaringer indarbejdes i projektmaterialet.

Ved at benytte OPP Light modellen til projekter under tærskelværdien indbyder dette til, at mindre OPP leverandører kan byde på projekterne. Således vil der kunne opnås en større konkurrence på markedet, hvorved at nutidsværdien af investeringerne vil falde. Som Mads Bo Bojesen, Gribskov Kommune, udtrykker det, er det kommunens opgave at udbyde de kommunale bygge- og anlægsopgaver i sådan form at det skaber konkurrence.

OPP Light kan medvirke til at mindre OPP leverandører kan byde på opgaverne, dermed flere bydende selskaber og mere konkurrence (Gribskov).

De OPP projekter der er gennemført i Danmark, har været med en selskabskonstellation hos de bydende OPP selskaber, med en anlægsentreprenør og en driftsentreprenør som aktionærer. Det vil sige at OPP selskabet består af de selvstændige selskaber, hvor det er muligt for anlægsentreprenøren at trække sig ud af OPP selskaber og overlade dette til driftsentreprenøren. Mads Bo Bojesen, Gribskov Kommune, vurderer dette som en usikkerhed, der kræver en ekstra garantistillelse fra OPP selskabet. Som han udtrykker det kan garantistillelsen nedsættes hvis anlægs- og driftsentreprenøren er samme selskab, således at kvaliteten og de driftsmæssige foranstaltninger er i top (Gribskov).

På den anden side kan der argumenteres for, at der i Danmark kun er få store entreprenører som kan løfte en OPP opgave. Af disse entreprenører er det kun MT Højgaard som har et datterselskab der kan varetage driftsforpligtigelserne. Dermed skal de øvrige entreprenører indgå konstellationer med øvrige driftsentreprenører for at løfte opgaven. Dette kan betragtes som en usikkerhed fra den offentlige bestillers side, om de danske leverandører kan løfte opgaven.

13.3. Barrierer for OPP i Danmark

I rapporten udarbejdet af KPMG i 2005 blev 23 barrierer opstillet, med "tab af kompetence og kontrol" og "Udbudsprocessen" som de to væsentligste barrierer. I forbindelse med interviews fremkom to yderligere barrierer, længden af OPP kontrakten og Finansministeriets deponeringsregler. De fire barrierer diskuteres herunder.

13.3.1. Tab af kompetencer og kontrol

Barrieren vedrørende tab af kompetencer og kontrol var den tungest vejende barriere i KPMG's rapport fra 2005. Mads Bo Bojesen fra Gribskov Kommune forstår ikke, at dette skulle være et problem. For ham og Gribskov Kommune er det OPP/OPS modeller der skal være med til, at sikre de offentlige bestillers kompetencer. Han udtrykte det således, at en kommune skal være generalister der varetager kommunens indbyggers interesser og ikke specialister der har specialviden og kun kan benytte denne. OPP projekter vil være medvirkende til, at kommunerne kan fokusere på de opgaver de er bedst til.

Kompetencerne og specialviden købes hos rådgiverne og eventuelt OPP leverandørerne (Gribskov).

Torben Liborius fra Dansk Byggeri, har den erfaring, at de kommuner som har haft dårlige erfaringer med entreprenører, er mere skeptiske overfor OPP projekter. Det er på denne baggrund, at kommunerne kan frygte at de mister kompetencer og kontrol, hvis de indgår en OPP aftale med en privat leverandør. Frygten for at de ikke kan styre leverandøren vil overskygge de positive virkninger som OPP medfører, herunder totaløkonomi-betragtningen (Liborius).

Torben Liborius fortalte efterfølgende, at det at kommuner ejer bygninger er et historisk fænomen. Hvis kommuner havde den viden de har i dag, ville de leje deres bygninger, således at kommunerne varetog de opgaver de er bedst til, og overlod bygningsdriften til de private leverandører (Liborius).

Det er Flemming Bækkeskovs opfattelse at denne barrierer ligger i at kommunerne frygter for tab af arbejdspladser. Hvis projekterne udbydes som OPP vil flere stillinger i den kommunale administration ikke længere skulle besættes, herunder projektering, bygge- og driftsledelse m.v. Ved at kommunerne bestiller eksempelvis en skole i OPP skal kommunes opstille de basale behov til byggeriet, herefter varetager OPP selskabet, projektering, anlæg og drift af skolen. Det er kommunens opgave at sikre borgernes interesse, dette gøre ved tilsyn og kontrol af om OPP leverandøren overholder kontrakten. Det er Flemming Bækkeskovs opfattelse at dette vil genere de arbejdspladser ellers ville forsvinde (Bækkeskov)

13.3.2. Udbudsomkostninger

Som det blev beskrevet i kapitel 4 Danske erfaringer med OPP er udbudsomkostninger i forbindelse med et OPP større end ved et traditionelt byggeri. Udbudsformen har været konkurrencepræget dialog, en udbudsform der stiller store krav til den offentlige bestiller, for at sikre lige konkurrence mellem de bydende. Men samtidig en udbudsform der sikrer, at bestiller og leverandør har de samme forventninger og krav til byggeriet.

På et seminar afholdt af Forum for Offentlig Privat Samarbejde (FOPS) d. 3. november 2010, afholdte Poul Klit, Projektchef Kemp & Lauritzen, et indlæg omkring besparelser ved OPP byggerier. Et af punkterne i oplægget er, at leverandører ønsker dialogfasen

reduceret bl.a. ved at der udarbejdes standarder for de juridiske dokumenter, således at dialogfasen benyttes bedst muligt ved, at diskutere forventninger til byggeriet, frem for de juridiske problemstillinger (FOPS, Poul Klit).

Torben Liborius fra Dansk Byggeri fremlagde ligeledes ønsket om, at der udarbejdes standarder for bl.a. de juridiske dokumenter. En forudsætning for at der kan udbydes OPP under 100 mio. kr. er, at omkostninger i forbindelse med udbudsfasen minimeres. I samme moment udtrykte Torben Liborius, at det var ønskeligt, at alle kommuner i forbindelse med udbud af offentlige anlægsopgaver brugte tiden på at beskrive den enkelte opgave i detaljerne. De erfaringer som kommuner gør i forbindelse med denne detaljerede behandling af byggeriets funktionalitet kan videregives til øvrige kommuner, hvorved de fremtidige udbudsomkostninger kan reduceres (Liborius).

Idet flere kommuner benytter de samme bestillerrådgivere, kan de juridiske erfaringer fra tidligere udbudsprojekter genbruges. Dette bevirker at dialogfasen kan benyttes på en diskussion af funktionaliteten, brugen m.v. af OPP byggeriet. Dermed opnås der en bedre udnyttelse af partnernes ressourcer (Bækkeskov).

13.3.3. OPP kontraktslængden

En OPP kontrakt løber typisk over 25 – 30 år. Baggrunden for den lange løbetid er at OPP ikke er rentabel uden en lang løbetid, bl.a. på grund af at bestillerne låner til en lavere rente end leverandørerne, samt at de totaløkonomiske parametre i byggeriet skal kunne indtjenes i den forbedrede drift.

En af erfaringerne med PPP projektet i England Victoria Dock Primary School er, at den demografiske profil af en by/kommune forandres. En kommune kan derfor ikke på forhånd vide om der er behov for eksempelvis en skole i det pågældende område om 25 – 30 år. Gribskov Kommune har løst dette problem ved at indarbejde optioner i OPS kontrakten med E. Pihl & Søn, således at brugen af bygninger kan ændres løbende undervejs i projekter. Nogle af disse optioner er prissat på forhånd, mens andre skal forhandles hvis Gribskov Kommune ønsker at indløse optionen (Gribskov).

Gribskov Kommune arbejder meget med et koncept de kalder for "space management", hvor de vil benytte bygninger til de formål de er bedst til og således, at bygninger udnyttes fuldt ud. Det vil sige at de enkelte aktiviteter i kommunen allokeres bygningsmæssigt

således, at bygningers brug optimeres. Dette har medført at kommunen har enkelte ejendomme de ikke har behov for. Kommunen ser derfor ikke et problem med kontraktslængden af OPS kontrakten vedrørende Ny Helsing Skole. Har kommunen ikke behov for en skole af den aktuelle størrelse om eksempelvis 20 år, allokeres andre kommunale funktioner til de tomme bygninger (Gribskov).

Torben Liborius, Dansk Byggeri, prøvede at sætte sig i sædet som kommunal leverandør, for at se på problemer med kontraktslængden. De kommuner som har et problem med den lange kontrakts længde, opfatter kontraktlængden som en indsnævring af den kommunale handlefrihed. De frygter dermed at kommunen ikke kan benytte bygninger som de ønsker og er låst til en bestemt funktion. De frygter dermed den demografiske ændring af kommunen (Liborius).

Jakob Scharff, KL, påpeger at en kontraktlængde på 25 – 30 år har flere ulemper. Den første er at den politiske ledelse af kommunerne vælges for perioder af fire år, dermed er kommunalbestyrelsen bundet af beslutninger fra den tidligere politiske ledelse. En anden ulempe ved en lang kontraktperiode er, at det ikke er muligt at forudsige hvilken brug og funktionalitet som en skole har om 20 år. De undervisningsmæssige metoder der benyttes i dag, vil være udskiftet med andre metoder der muligvis kræver en anden indretning og funktionalitet af bygningerne. Dermed kan det være omkostningsmæssigt tungt for den offentlige bestiller at foretage de nødvendige ændringer af bygningerne (Scharff).

En investering i et kommunalt byggeri, såsom en skole eller et plejecenter, er en langsigtet investering, der ikke forventes at være udtjent om 10 år. Derfor ser Flemming Bækkeskov ikke de lange kontraktperioder som et problem. Han fremhæver at de fleste af de skolen som benyttes i dag er mere end 25 år gammel, derfor må det forventes at en ny opført skole også vil være i brug om 25 år. Flemming Bækkeskov mener at argumentation fra kommunalt har baggrund i, at kommunalbestyrelsen gerne vil have den fleksibilitet i at kunne flytte midler fra renovering til andre områder. Herved vil skolerne derimod forfalde og de efterfølgende renoveringsomkostninger vil blive større. Ved et OPP byggeri sikres det at byggeriet bliver løbende vedligeholdt (Bækkeskov).

13.3.4. Deponeringsreglerne

Finansministeriets deponeringsregler er blevet kritiseret både af den kommunale bestiller, Gribskov Kommune, og leverandørernes brancheorganisation, Dansk Byggeri. Torben Liborius fra Dansk Byggeri, fremfører at Finansministeriet burde bruge deponeringsregler som en del af en aktiv finanspolitik. Således at i perioder hvor der er behov for offentligt støttede byggerier slækkes deponeringsregler og strammes i andre perioder (Liborius).

Jakob Scharff, KL, nævner at kommunerne bliver styret stramt af regeringen, bl.a. ved hjælp af deponeringsreglerne. Dette gør at der er styr på de makroøkonomiske rammer for de offentlige myndigheder. Jakob Scharff oplyste derudover at OPP kun er interessant for kommunerne hvis de kan fritages for deponeringsreglerne, derfor søger kommunerne omgående om fritagelse (Scharff).

Deponeringen af midler i forbindelse med OPP projekter foretages for, at sikre kommunens betalinger af det lejede og/eller leasede byggeri (Velfærdsministeriet, side 13). En arbejdsgruppe har behandlet problematikken omkring deponeringsreglerne. Gruppen fastholder deponeringen, men anbefaler at deponeringen kan foretages eksklusiv moms, hvis lejebetalingerne indgår som en del af momsrefusionen. De fleste OPP projekter vil være opfattet af momsrefusionsordningen og således vil fratagelse af momsdeponering gøre deponeringen mindre og dermed mere lønsomt for bestillerne.

Arbejdsgruppen har ligeledes anbefalet, at tidspunktet for frigivelsen af midlerne ændres, således at frigivelsen sker projektspecifikt. De nuværende deponeringsregler kræver, at midler deponeres i 10 år, herefter frigives midlerne med 1/5 pr. år. Således at midlerne er frigivet efter 15 år. Med en ændring af frigivelse af de deponerede midler vil kommunerne kunne få frigivet deres deponerede midler hurtigere og dermed vil nutidsværdien af OPP projekter blive bedre.

Den tredje ændring som arbejdsgruppen foreslår er, at deponeringen af midler foretages løbende med opførelsen af byggeriet. Dette vil have størst betydning for projekter der udføres over flere år, såsom de kommende sygehusbyggerier. En udskydelse af deponeringen vil have effekt på nutidsværdibetragtingen af projektet og således gøre OPP projektet mere lønsomt.

Flemming Bækkeskov ser deponeringsreglerne som den væsentligste barrierer for OPP. Han har stillet forslag om af Finansministeriet fritager OPP projekterne fra deponeringsreglerne, hvor Finansministeriet skal godkende de enkelte OPP projekter (Bækkeskov).

13.4. Valg af samarbejdsmodel

Ved valg af samarbejdsmodel diskuteres hvilken model der vil være mest hensigtsmæssigt til de forskellige bygge- og anlægsopgaver som de offentlige bestillere udbyder.

Når der skal vælges mellem en OPP og OPP Light model, skal garanti problemstillingen behandles. Ved et OPP projekt skal stilles garantien for projektet i forbindelse med OPP selskabets optaget af lån. Finansieringskildens lån til OPP er dermed garantien overfor bestilleren om at OPP selskabet opfylder sine forpligtigelser. Hvis OPP selskabet ikke overholder dennes forpligtigelser overfor bestilleren tilbageholdes der ydelsesbetalingen til leverandøren, dette medvirker at leverandørens finansieringskilde ikke vil modtage sit afdrag. Derfor har finansieringskilden en interesse i at følge med i om leverandøren overholder sine forpligtigelser (Bækkeskov).

Ved et OPP light projekt er der ikke samme styring fra finansieringskilden, derfor skal leverandøren stille en anden form for sikkerhedsstillelse. En normal entreprenørgaranti løber over fem år, et OPP Light projekt har en varighed mellem 25 og 30 år, derfor skal entreprenørgarantien løbende udskiftes og fornyes. Der er i Danmark ikke et marked for længerevarende garantier. Når der fra leverandørsiden ikke er samme kontrolfunktion, i form af et finansieringsinstitut, vil leverandøren nemmere kunne misligholde sine forpligtigelser. Sker dette vil OPP Light selskabet typisk erklæres konkurs og lukke, hvor garantien overfor bestilleren ikke er noget værd. Det er derfor Flemming Bækkeskovs opfattelse, at der skal findes en anden form for sikkerhedsstillelse før at OPP Light er en attraktiv model for de kommunale bestillere (Bækkeskov).

OPP Light ved statslige byggerier? En af grundpillerne ved at benytte OPP Light modellen er at bygge- og anlægsprojekter med en anlægsværdi under tærskelværdien, kan opnå de totaløkonomiske fordele ved et OPP byggeri. Dette sker ved at den offentlige bestiller er bygherre og ejer af byggeriet, mens den private leverandør bygger og driver bygningsværket. De statslige byggerier har oftest en anlægsværdi der er over

tærskelværdien for OPP byggerier, derfor vurderes det at staten ikke vil have behov for OPP Light byggerier, og denne samarbejdsmodel er forbeholdt de kommunale byggerier.

Torben Liborius, Dansk Byggeri, udtrykte, at OPP Light modellen med fordel kan benyttes således, at projekter med en anlægsværdi under tærskelværdien kan udføres med private leverandører som driftsentreprenør (Liborius). Det er vigtigt at den totaløkonomiske tankegang implementeres i de offentlige anlægsprojekter. Ved OPP Light fokuseres der i anlægsfasen på de totaløkonomiske perspektiver således, at et projekt med en højere anlægsværdi, har en bedre nutidsværdi for den offentlige bestiller. Gribskov Kommune valgte bl.a. OPP Light modellen til Ny Helsing Skole for, at opnå de totaløkonomiske gevinster. Kommunen oplyste at anlægsbudgettet for skolen er højere end budgetteret men at nutidsværdien af investeringen er lavere på grund af de driftsmæssige besparelser. Dette var generelt hos alle de bydende (Gribskov).

Torben Liborius, Dansk Byggeri, ser gerne, at de kommende sygehusbyggerier udføres som OPP byggerier. Først udbydes ét hospital og opføres, hvorefter de resterende udbydes, eventuelt samtidigt. Torben Liborius ser desuden gerne, at bygherrerollen tages fra de enkelte regioner og underlægges Indenrigs- og Sundhedsministeriet, således at der kommer en central styring af byggerier. Vidensdelingen og de byggemæssige kompetencer i regionerne er efter Dansk Byggeris mening så mangelfuld, at regionerne ikke vil være i stand til at gennemføre sygehusbyggerierne forsvarligt (Liborius).

Argumentationerne mod at udbyde sygehusbyggerierne som OPP projekter kan være, at de danske leverandører ikke kan håndtere OPP opgaver i størrelsesordenen 4 -5 mia. kr. Som det blev argumenteret for herover, vil et byggeri i denne størrelsesorden blive udført over flere år, samt at de danske leverandører sandsynligvis vil indgå joint venture aftaler med udenlandske entreprenør- og driftskoncerner for at løfte opgaven. Et andet argument for ikke at udbyde opgaven som OPP, er hvorledes entreprisegrænsen mellem bestiller og leverandør skal fastlægges. En mulig entreprisegrænse vil være, at leverandøren har alle de driftsmæssige opgaver af hospitalet, såsom vedligeholdelse, rengøring og vagtservice, mens regionerne varetager de øvrige opgaver, såsom portør, administration og den sygefaglige stab.

En af erfaringerne med PPP fængslet HMP i Altcourse, var at driftsomkostningerne blev reduceret med op til 86%, samt at medarbejderomkostningerne blev halveret. Fængslet blev opført af et PPP selskab med flere forskellige koncerner som aktionærer, såsom Group4 og Tarmac. Der vil ifølge erfaringerne fra udlandet kunne spares på driftsomkostningerne ved, at udbyde hospitalerne som OPP projekter, midler der kan benyttes til andre samfundsmæssige formål.

Projekter med en mindre anlægsværdi, projekter hvor det ikke er muligt at opstille en klar grænseflade med bestiller og leverandører, samt projekter hvor de totaløkonomiske fordele ikke er til at opnå, vil til stadighed blive udført som traditionelle entrepriseopgaver. Herefter kan den offentlige myndighed vælge at udlicitere driftsopgaven til en privat driftsentreprenør.

14. Konklusion

Problemstillingen for dette projekt er, om OPP har en fremtid som værktøj til at løse offentlige bygge- og anlægsopgaver.

Som et tiltag til at fremme brugen af OPP har Kommunernes Landsforening og Dansk Industri planlagt, at oprette et kontaktpunkt for de kommunale bestillere, der har til formål at lette informationssøgningen omkring OPP. Dette gør at kommunerne ikke skal kontakte flere forskellige ministerier for, at indhente den nødvendige information til deres OPP/OPP Light projekt.

I dette projektet er de 98 kommuners budget, 5 regioners budget og statens finanslov analyseret for, at bestemme potentialet for OPP i Danmark. Det samlede potentiale for OPP i Danmark er bestemt til 68.216 mio. kr.

Potentialet i kommunerne, hvis bundtning af projekterne tages i betragtning, er bestemt til 10.224 mio. kr. De fleste projekter er skolebyggerier, plejecentre og ældreboliger. Anlægsværdien for disse projekter er oftest mellem 100 – 200 mio. kr. Som det kan udledes af kapitel 12 Valg af samarbejdsmodel ud fra nutidsværdis metode, er den mest økonomisk fordelagtige samarbejds- og finansieringsmodel OPP Light for et skoleprojekt med en anlægsværdi på 140 mio. kr. Dette afhænger bl.a. af om kommunerne kan egenfinansiere projektet uden at optage lån. Et OPP projekt er ikke rentabel for kommunerne pga. leverandørernes rentemargin og Finansministeriets deponeringsregler. Kommunerne vil derfor opnå den mest økonomisk fordelagtige investering, ved at benytte en OPP Light model, hvor kommunen kan finansiere byggeriet, men samtidig lader den private leverandør varetage projektering, opførelse og drift af byggeriet, således at de totaløkonomiske betragtninger medtages. Som det kan ses af nutidsværdiberegningerne i kapitel 12 er en traditionel totalentreprise den dyreste investering for kommunen, dette fordi projektets totaløkonomi ikke er taget i betragtning.

Regionerne har det største potentiale for OPP på 42.752 mio. kr., midler der er afsat til sygehusbyggerierne. Det er i rapporten diskuteret om de danske OPP leverandører har potentiale og erfaring til at varetage OPP projekter med en anlægsværdi på 4 – 5 mia. kr. Eftersom byggerier af sygehusene vil forløbe over flere år, vurderes det at en anlægsværdi

på 4 – 5 mia. kr. ikke vil være et problem for de danske OPP leverandører. Dansk Byggeri mener at sygehusene bør udbydes som OPP projekter, samt at projektstyringen skal fratages regionerne og overtages af staten. Grænsefladerne mellem leverandør og bestiller har været nævnt som et problem. Der blev i dette projekt opstillet et forslag til en grænseflade, hvor leverandørerne varetager anlæg og den bygningsmæssige drift af sygehuset, de resterende opgaver varetages af regionerne. Projekterne er så store at de tiltrækker interesse fra udenlandske anlægs- og driftsentreprenører. Det vurderes derfor at der vil være god grund til, at udbyde sygehusbyggerier som OPP.

For staten er potentialet for OPP opgjort til 15.240 mio. kr., hvor Transportministeriet har de fleste potentielle projekter, med vej- og jernbanestrækninger. Alle opgaver der kan varetages af de danske anlægsentreprenører såsom Per Aarsleff og M.J. Eriksson, der er de største anlægsentreprenører i Danmark. Der er ikke i finansloven for 2011 beskrevet større bygningsmæssige opgaver som kan udbydes som OPP projekter.

For at OPP kan opnå sit fulde potentiale skal de offentliges og privates interesser optimeres i projekterne. Som det blev beskrevet i kapitel 13 OPP for offentlige anlægsprojekter har Odense Kommune et projekt vedrørende et nyt Musik og Teaterhus, hvor den leverandøren har mulighed for indrette restaurant, café m.m. På denne måde kan brugen af byggeriet og mulighederne for indtjening på andet end driftsoptimering optimeres. Den samme tankegang kan overføres til andre kommunale projekter.

Den totaløkonomiske tankegang som ligger til grund for at OPP er rentabel, gør at OPP har en fremtid som samarbejdsmodel for de offentlige og private aktører, ligegyldigt om der vælges den rene OPP model eller OPP Light modellen. Hovedproblemstillingen for projektet opsamles med følgende sætning:

”OPP er ikke finansielt en nødvendighed, men en nyttig samarbejdsmodel til at tænke totaløkonomisk.”

15. Litteraturliste

- Bukh** Det er så yndigt at følges ad – danske erfaringer med offentlig-privat partnerskaber
- Per Nikolaj Bukh og Torben Korsager
- Børsens Forlag, 2006
- Vejledning om OPP** Vejledning om OPP til bekendtgørelse om OPP, partnering og nøgletal
- Erhvervs- og Boligstyrelsen
- Februar 2004
- KPMG** OPP-Markedet i Danmark 2005-2010
- KPMG og Erhvervs- og Byggestyrelsen, juni 2005
- FOPS** Foreningen for Offentlig Privat Samarbejde
- Medlemsarrangement d. 3. november 2010
- <http://www.udbudsportalen.dk/Aktuelt/FOPS/Afholdte-arrangementer/FOPS-arrangement-den-3-november-2010/>
- Oplæg af:
- Carsten Jarlov, Direktør Slots- og Ejendomsstyrelsen
- Poul Klit, Projektchef Kemp & Lauritzen.
- Kurt Bardeleben, advokat Kammeradvokaten
- Jan Hetland Møller, Grant Thornton
3. november 2010

Liborius	Mødereferat med Torben Liborius, erhvervspolitiskchef Dansk Byggeri Bilag III
Velfærdsministeriet	Rapport om Offentlige-Private-Partnerskaber (OPP) og de kommunale låneregler samt visse øvrige spørgsmål i relation til lånebekendtgørelsen Velfærdsministeriet Maj 2008
Bækkeskov	Mødereferat med Flemming Bækkeskov, direktør E. Pihl & Søn A.S. Bilag III
HM Treasury	HM Treasury – Public private partnerships http://www.hm-treasury.gov.uk/ppp_index.htm marts 2011
RICS	A report om PFI and the delivery of public services Quantifying quality Dr. David Eaton og Rifat Akbiyikli RCIS – Royal Institution of Chartered Surveyors
By og Havn	Marmormolen, Københavns nye bydel direkte ved vandet By og Havn http://www.byoghavn.dk/da-DK/marmor-front/Marmormolen.aspx april 2011

Reg	Regionernes investerings- og sygehusplaner – screening og vurdering II Regeringens ekspertpanel vedr. sygehusinvesteringer November 2010
Finanslov	Bevillingslove og statsregnskaber http://www.oes-cs.dk/bevillingslove/ 07.03.2011
Gribskov	Mødereferat med Mads Bo Bojesen, projektchef, og Julie Mortensen, økonomisk konsulent, begge fra Gribskov Kommune Bilag III
Helsingørskole	Udbudsprojekt vedr. Ny skole og svømmehal i Helsingørskole som OPS Gribskov Kommune September 2010
Na.bank	Officielle rentesatser Danmarks Nationalbank http://www.nationalbanken.dk/dndk/minfo.nsf/side/officielle_rentesatser!opendocument 8. april 2011
Haderslev	OPP-forundersøgelse Ny is-arena Haderslev Kommune http://www.ebst.dk/file/18114/file 16. juni 2008

BEK 1311	Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v. Bekendtgørelse nr. 1311 af 15. december 2009
Godtskolebyggeri	Godt skolebyggeri http://www.godtskolebyggeri.dk/Byggeriets_faser/Udbudsformer/OPP.aspx 30. marts 2011
Odense	Musik og Teaterhus http://www.odense.dk/Topmenu/Borger/ByMiljoe/Musik-%20og%20Teaterhus.aspx 18. april 2011
Scharff	Telefoninterview med Jakob Scharff, projektchef Kommunernes Landsforening Bilag III
Metro	Politisk ja til Metroselskabets italienske valg http://ing.dk/artikel/115058-politisk-ja-til-metroselskabets-italienske-valg 21. december 2010

Bilag I – Potentielle kommunale OPP projekter

I dette bilag er de potentielle OPP og OPP Light projekter, der er nævnt i de kommunale budgetter oplistet for hver region.

Der er brugt følgende forkortelser for de enkelte hovedkonti:

Tr:	Trafik og infrastruktur
Un:	Undervisning og kultur
Su:	Sundhedsområdet
So:	Social og sundhedsvæsenet
Ad:	Administration, forsyning m.v.

Region Hovedstaden

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Bornholm						
Plejeboliger	65.280	-	-	-	65.280	So
Plejeboliger	21.292	-	-	-	21.292	So
Plejeboliger	8.655	-	-	-	8.655	So
Frederiksberg						
Multikulturhus	4.000	6.000	10.000	60.000	80.000	Un
Plejhjem	110.651	54.822	1.600	1.600	168.673	Su
Nye Dagplejeinstitutioner	30.745	56.350	16.000	22.000	125.095	So
Ren. dagplejeinstitutioner	42.575	15.200	-	-	57.775	So
Gentofte						
Modernisering af plejhjem	46.627	27.000	-	-	73.627	So
Vedligeholdelse af kommunal ejendomme	33.847	33.847	33.847	33.847	135.388	Ad
Gladsaxe						
Ny skole	11.840	97.755	115.000	-	224.595	Un
Helsingør						
Idrætsfaciliteter	-	25.850	26.755	-	52.605	Un
Kulturværftet	105.100	-	-	-	105.100	Un
Kulturhavn Kronborg	29.800	34.270	5.870	-	69.940	Un
Hillerød						
Sidste etape af skole	34.500	-	-	-	34.500	Un
Høje-Taastrup						
Skolestruktur	40.000	59.750	-	-	99.750	Un

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Rudersdal						
Ny daginstitution	-	-	-	35.000	35.000	So
Nye plejeboliger	-	-	-	36.602	36.602	So
Nye plejeboliger	63.185	40.597	-	-	103.782	So
Nye plejeboliger	78.000	13.066	-	-	91.066	So
Nyt aktivcenter	18.000	17.503	-	-	35.503	So
Anlægspulje	-	-	-	69.758	69.758	Ad

Region Midtjylland

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Hedensted						
Ny skole	8.500	22.000	7.400	13.000	50.900	Un
Herning						
Tjørring Skole	43.201	39.720	-	-	82.921	Un
Snebjerg skole	1.018	17.306	55.360	46.440	120.124	Un
Nyt plejecenter	36.681	21.053	-	-	57.734	So
Nyt plejecenter	37.515	37.516	37.516	1.000	113.547	So
Nyt ældrecenter	21.722	53.835	53.835	53.835	183.227	So
Ringkøbing-Skjern						
Nyt ældrecenter	5.000	32.200	17.300	4.600	59.100	So
Silkeborg						
Nyt ældrecenter	5.000	32.200	17.300	4.600	59.100	So
Skive						
Rådhusbygning	47.000	10.000	-	-	57.000	Ad
Viborg						
Nyt plejecenter	36.500	62.357	-	-	98.857	So
Nyt rådhus	99.834	-	-	-	99.834	Ad

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Århus						
Marselis Boulevard	132.340	85.512	6.108	-	223.960	Tr
Mediehuset	251.446	338.994	519.180	529.360	1.638.980	Un
Kulturcenter	62.011	-	-	-	62.011	Un
Skole	73.595	52.008	-	-	125.603	Un
Skole	49.446	38.546	-	-	87.992	Un
Skole	21.820	7.333	138.298	89.735	257.186	Un
Nyt plejecenter	15.434	147.129	182.293	-	344.856	So
Plejeboliger	35.028	74.490	-	-	109.518	So
Plejeboliger	70.591	42.670	-	-	113.261	So
Plejeboliger	53.061	-	-	-	53.061	So
Plejeboliger	44.169	57.437	-	-	101.606	So
Plejeboliger	50.193	-	-	-	50.193	So
Daginstitution	99.356	52.866	13.095	10.044	175.361	So
Daginstitution	48.363	38.546	-	-	86.909	So
Kontor bygning	81.440	40.720	-	-	122.160	Ad

Region Nordjylland

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Frederikshavn						
Ny skole	20.000	135.000	-	-	155.000	Un
Hjørring						
Renovering af flere skole	35.000	35.000	35.000	35.000	140.000	Un
Thisted						
Plejeboliger	20.000	45.000	-	-	65.000	So
Aalborg						
Ny vej	19.400	99.000	83.500	40.200	242.100	Tr
Ældrebolig	27.000	26.702	-	-	53.702	So
Ældrebolig	25.000	24.668	-	-	49.668	So

Region Sjælland

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Faxe						
Ny skole	15.000	40.000	80.000	-	135.000	Un
Køge						
Bosted	-	-	24.910	49.820	74.730	So
Plejeboliger	-	-	19.992	39.984	59.976	So
Ældrecenter	-	-	31.641	22.742	54.383	So
Næstved						
Ny skole	977	19.773	24.891	21.532	67.173	Un
Roskilde						
Renovering skole	10.000	30.000	45.000	12.000	97.000	Un
Roskilde hallerne	5.000	14.000	20.000	13.000	52.000	Un
Nyt plejecenter	36.259	36.259	9.987	-	82.505	So
Nyt plejecenter	114.074	114.074	57.037	-	285.185	So
Solrød						
Tilbygning skole	-	25.000	25.000	25.000	75.000	Un
Tilbygning Skole	-	-	-	25.000	25.000	Un

Region Syddanmark

Projekt	2011	2012	2013	2014	I alt	Hovedkonto
Esbjerg						
Skole ombygning	4.900	15.000	15.000	15.000	49.900	Un
Faaborg-Midtfyn						
Udbygning skole	-	21.500	52.000	21.500	95.000	Un
Haderslev						
Ny skole	7.000	35.000	35.000	35.000	112.000	Un
Ældreboliger	-	30.000	30.000	30.000	90.000	So
Kolding						
Ny skole	41.788	13.276	30.608	-	85.672	Un
Kolding Teater	69.000	-	-	-	69.000	Un
Ældreboliger	4.375	91.877	49.584	-	145.836	So
Odense						
Handicap	72.172	20.047	1.200	-	93.419	So
Vejle						
Plejeboliger	10.663	31.959	30.300	-	72.922	So
Aabenraa						
Ny skole	25.000	50.000	31.000	-	106.000	Un
Idrætshal	1.100	3.900	30.000	20.000	55.000	Un

Bilag II – Kildehenvisninger til offentlige budgetter

Til behandling af OPP potentialet i den offentlige sektor, er der benyttet budgetter fra de 98 kommuner, 5 regioner og statens finanslov. Budgetterne er hentet på de følgende internethjemmesider.

Kommuner

Region Hovedstaden

Albertslund:

<http://www.albertslund.dk/Politik/Oekonomi/Budget%202011.aspx>

Allerød:

http://www.alleroed.dk/Service/Okonomi/Budget_og_Regnskab.aspx

Ballerup:

<http://www.ballerup.dk/get/55017.html>

Bornholm:

<http://www.brk.dk/BRK/site.aspx?p=34762>

Brøndby:

<http://www.brondby.dk/Kommunen/Okonomi/Budget%202011.aspx>

Dragør:

<http://www.dragoer.dk/page4405.aspx>

Egedal:

http://www.egedalkommune.dk/cms/Budget_2011-14-5788.aspx

Fredensborg:

<http://www.fredensborg.dk/byraad+og+politik/budget+og+regnskab/budget+2011>

Frederiksberg:

<http://www.frederiksberg.dk/PolitikOgDemokrati/Budget/Budget2011.aspx>

Frederikssund:

http://www.frederikssund.dk/content/dk/generelle_kommuneoplysninger/okonomi/budget_2011

Furesø:

<http://www.furesoe.dk/Kommunen/Oekonomi/Budgetter/Budget2011.aspx>

Gentofte:

http://www.gentofte.dk/Home/Om_kommunen/Planlaegning_og_oekonomi/Budget_og_regnskab/Budget_og_regnskab2011.aspx

Gladsaxe:

<http://www.gladsaxe.dk/Default.aspx?ID=49892>

Glostrup:

<http://www.glostrup.dk/Om%20kommunen/Økonomi/Budget-2011.aspx>

Gribskov:

<http://www.gribskov.dk/gribskov/web.nsf/Vindue?ReadForm&db=C1257258002FD751&iD=1CEA85C98C623B95C12572BA0034522D>

Halsnæs:

<http://www.halsnaes.dk/1Kommunen/TalOgOekonomi/Budgetter/Budget2011-2014.aspx>

Helsingør:

https://helsingorkommune.dk/Omkommunen/okonomi/Budgetbog_2011_2014.aspx

Herlev:

<http://www.herlev.dk/om-herlev-kommune/fakta/budget-2010/>

Hillerød:

<http://www.hillerod.dk/OmOrganisationen/Oekonomi/Budget.aspx>

Hvidovre:

<http://www.oekonomi.hvidovre.dk/Default.aspx?ID=220>

Høje-Taastrup:

http://www.htk.dk/Service/Om_kommunen/Oekonomi_og_statistik/Budget/Budget_2011.aspx

Hørsholm:

<http://www.horsholm.dk/Om-kommunen/Om-Hoersholm-Kommune/Kommunens-oekonomi/Budget>

Ishøj:

<http://www.ishoej.dk/Default.aspx?ID=8645>

København:

<http://www.kk.dk/PolitikOgIndflydelse/OekonomiOgBudget/Budgetter/2011.aspx>

Lyngby-Taarbæk:

[http://www.lyngby-taarbaek.dk/composite\(7897\).htm](http://www.lyngby-taarbaek.dk/composite(7897).htm)

Rudersdal:

http://www.rudersdal.dk/Kommunen/Politik/Budget/Budget_2011.aspx

Rødovre:

<https://www.rk.dk/topmenu/om-kommunen/budget-og-regnskab/budget-2011/>

Tårnby:

http://www.taarnby.dk/om_kommunen/oekonomi/Budget_2011.htm

Vallensbæk:

<http://www.vallensbaek.dk/Page-452.aspx>

Region Midtjylland

Favrskov:

<http://www.favrskov.dk/site.aspx?MenuID=133&Langref=1&Area=&topID=&ArticleID=6970&expandID=1517&moduleID=&ParentID=5761>

Hedensted:

<http://www.hedensted.dk/page32445.aspx>

<http://www.herning.dk/Om%20Kommunen/Okonomi/Budget%202011.aspx>

Holstebro:

<http://www.holstebro.dk/Detailbudget%202011-1112.aspx>

Horsens:

<http://www.horsenskom.dk/OmKommunen/Oekonomi/Budget2011.aspx>

Ikast-Brande:

<http://www.ikast-brande.dk/site.aspx?MenuID=146&Langref=1&Area=&topID=&ArticleID=13866&expandID=4985>

Lemvig:

<http://www.lemvig.dk/Økonomi.aspx?ID=772>

Norddjurs:

<http://norddjurs.dk/page5264.aspx>

Odder:

<http://www.oddernettet.dk/site.aspx?MenuID=13&Langref=1&Area=&topID=&ArticleID=3353&expandID=1136&moduleID=>

Randers:

<http://www.randers.dk/FrontEnd.aspx?id=3666>

Ringkøbing-Skjern:

<http://www.rksk.dk/budget-og-regnskab-7477.aspx>

Samsø:

http://www.samsoe.dk/frameset/run_frame.asp?RoomID=161&LangRef=1&Area=&topID=&ArticleID=6568&MenuID=201&moduleid=&Template=../templates/template_7.asp&ExpandID=1707

Silkeborg:

<http://www.silkeborgkommune.dk/kommunen/budget+og+regnskab/budget+2011>

Skanderborg:

<http://www.skanderborg.dk/Politik-og-demokrati/Kommunens%20økonomi/Budget.aspx>

Skive:

<http://www.skive.dk/byråd+kommune/økonomi/budget/budget+2011>

Struer:

<http://www.struer.dk/webtop/site.aspx?p=19280>

Syddjurs:

<http://www.syddjurs.dk/Portaler/Politik+og+Demokrati/Budget+og+regnskab/Budget+2011>

Viborg:

<http://viborg.dk/db/Kommune.nsf/Alle/D49A6B839C38E6C1C125780E00449EEE?OpenDocument>

Århus:

<http://www.aarhus.dk/da/politik/Kommunens-oekonomi/Budget/Budget-2011.aspx>

Region Nordjylland

Brønderslev:

<http://www.bronderslev.dk/TopMenu/RadhusPolitik/Budget%202011.aspx>

Frederikshavn:

http://www.frederikshavn.dk/da/menu/PolitikOgDemokrati/budget_regnskab1/Budget+2011/

Hjørring:

<http://www.hjoerring.dk/Politik-og-Naerdemokrati/Oekonomi-og-Budget/Budget-2011-bind-1.aspx>

Jammerbugt:

http://www.jammerbugt.dk/Om_kommunen/Økonomi/Budget_2011.aspx

Læsø:

<http://www.laesoe.dk/default.asp?PageID=784>

Mariagerfjord:

http://www.mariagerfjord.dk/Om_Kommunen/Kommunens%20oekonomi/Budgetter/2011.aspx

Morsø:

<http://www.morsoe.dk/Om%20kommunen/Budget%20og%20regnskab.aspx>

Rebild:

<http://www.rebild.dk/Kommunen/Oekonomi/Budget%202011.aspx>

Thisted:

<http://www.thisted.dk/Topmenu/Om%20os/Budget%202011.aspx>

Vesthimmerland:

<http://kommunen.vesthimmerland.dk/site.aspx?MenuID=635&Langref=209&Area=&topID=&ArticleID=15190&expandID=4461&moduleID=>

Aalborg:

http://www.aalborgkommune.dk/OM_KOMMUNEN/OEKONOMI/Sider/Budget-og-regnskab.aspx

Region Sjælland

Faxe:

http://www.faxekommune.dk/Kommunen_Politik/Budget_og_regnskab

Greve:

<http://www.greve.dk/Greve/Politik%20og%20demokrati/Budget%20og%20regnskab/Budget%202011-2014.aspx>

Guldborgsund:

http://www.guldborgsund.dk/da/Politik/Oekonomi%20og%20budgetter/Budget/Budget_2011.aspx

Holbæk:

<http://www.holbaeknettet.dk/site.aspx?MenuID=15&Langref=1&Area=&topID=&ArticleID=29652&expandID=2250&moduleID=>

Kalundborg:

http://www.kalundborg.dk/Politik_-_demokrati/Oekonomi_og_budget/Budget_2011.aspx

Køge:

<http://www.koege.dk/Om-kommunen/Budget%20og%20regnskab/Budget-2011-2014>

Lejre:

<http://www.lejre.dk/page7735.aspx>

Lolland:

http://www.lolland.dk/Om_Lolland_Kommune/Økonomi/Budget.aspx

Næstved:

<http://www.naestved.dk/OmKommunen/Oekonomi/Budget/2Budget%202011.aspx>

Odsherred:

<http://www.odsherred.dk/page132.aspx>

Ringsted:

http://www.ringsted.dk/OmKommunen/Oekonomi/Budget_Regnskab_Aarsberetninger/Budget_2011.aspx

Roskilde:

<http://www.roskilde.dk/webtop/site.aspx?p=13620>

Slagelse:

<http://www.slagelse.dk/Kommunen/Penge+og+oekonomi/Budget+og+regnskab/Budget2011.htm>

Solrød:

<http://www.solrod.dk/cms/site.aspx?p=6796>

Sorø:

<http://www.soroe.dk/cms/site.aspx?p=5497>

Stevns:

<http://www.stevns.dk/Om-kommunen/Tal-amp-Fakta/Budget/Budget-2011.aspx>

Vordingborg:

<http://www.vordingborg.dk/cms/site.aspx?p=18174>

Region Syddanmark

Assens:

<http://www.assens.dk/Om-kommunen/OeKONOMI-og-BUDGET-/Budgetinformation-2011.aspx>

Billund:

<http://www.billund.dk/cms/site.aspx?p=11492>

Esbjerg:

<http://www.esbjergkommune.dk/om-kommunen/tal-og-fakta/budget-2011-14.aspx>

Faaborg-Midtfyn:

<http://www.faaborgmidtfyn.dk/demokrati-og-politik/oekonomi-og-budget/budget/budget-2011/>

Fanø:

http://www.fanoe.dk/dokumenter/budget_2011a.pdf

Fredericia:

<http://www.fredericiakommune.dk/FredericiaKommune/Menu/politikogdebat/kommunensbudgetogregnskab/Budget2011/>

Haderslev:

<http://www.haderslev.dk/index.asp?id=11602>

Kerteminde:

<http://www.kerteminde.dk/Om-kommunen/Økonomi/Budget/Budget-2011.aspx>

Kolding:

<http://www.kolding.dk/data/0067065.asp?sid=19725&uid=19740>

Langeland:

<http://www.langelandkommune.dk/Kommunen/Budget2011>

Middelfart:

<http://www.middelfart.dk/Home/Om%20kommunen/Økonomi/Budgetforlig%202010%202014.aspx>

Nordfyn:

<http://www.nordfynskommune.dk/page.asp?sideid=5864&zcs=2>

Nyborg:

<http://www.nyborg.dk/da-DK/FaktaOmKommunen/Økonomi/Budget>

Odense:

<http://www.odense.dk/home/Topmenu/Kommunen/Odense%20i%20tal%20og%20ord/Økonomi/Budget/Budget%202011.aspx>

Svendborg:

<http://www.svendborg.dk/om+kommunen/økonomi+og+tal/budget+2011>

Sønderborg:

<http://www.sonderborgkommune.dk/PolitikOgDemokrati/Budget2011.aspx>

Tønder:

<http://www.toender.dk/default.asp?mnu=317>

Varde:

http://www.vardekommune.dk/content/dk/fakta_om_kommunen/budget_og_økonomi/varde_kommunes_budgetter/budget_2011

Vejen:

<http://www.vejenkom.dk/Topmenu/OmKommunen/Budget%20og%20regnskab/Budget%202011.aspx>

Vejle:

<http://www.vejle.dk/page48054.aspx>

Ærø:

<http://www.aeroekommune.dk/økonomi/budget+og+regnskab>

Aabenraa:

<http://www.aabenraa.dk/forside/om+kommunen/økonomi/budget>

Regioner

Region Hovedstaden:

<http://www.regionh.dk/topmenu/omRegionH/Økonomi/Budget+2011/>

Region Midtjylland:

<http://www.regionmidtjylland.dk/om+regionen/økonomi/budget+og+regnskaber/budget+2011?>

Region Nordjylland:

<http://www.rn.dk/Regionen/OekonomiOgIndkoeb/BudgetOgRegnskab/Budget2011.htm>

Region Sjælland:

<http://www.regionsjaelland.dk/OmRegionen/oekonomi/Sider/Budget2011.aspx>

Region Syddanmark:

<http://www.regionsyddanmark.dk/wm334008>

Staten

Finansministeriet:

<http://www.oes-cs.dk/bevillingslove/>

Bilag III – Mødereferater og interviews

Mødereferat med Torben Liborius, erhvervspolitiskchef Dansk Byggeri	side 2
Mødereferat med Mads Bo Bojesen, projektchef, og Julie Mortensen, økonomiskkonsulent Gribskov Kommune	side 7
Telefoninterview med Jakob Scharff, Projektchef Kommunernes Landsforening	side 13
Mødereferat med Flemming Bækkeskov, Direktør E. Pihl & Søn A.S.	side 16

Mødereferat

Deltager: Torben Liborius, erhvervspolitiskchef Dansk Byggeri

Jens Damgaard

Dato: 10.04.2011 kl. 10:00 – 11:00

Dagsorden:

- Potentialet for OPP i Danmark:
 - o Kommunale, regionale og statslige byggerier
 - o Udviklingen i antallet af udbudte OPP projekter i Danmark
- Barriere for OPP
 - o Hvilke politiske tiltag bliver der gjort fra de private leverandørers side til at fremme brugen af OPP
 - o KMPG opgjorte i 2005 i en rapport til EBST 23 forskellige barriere, hvor tab af kompetencer og kontrol, samt vanetænkning var de mest fremtrædende barriere. Hvorledes kan disse og andre barriere nedbrydes?
- Fremtidige byggepolitiske initiativer og fokusområder fra Dansk Byggeri's og offentlig side.
- Potentialet hos de private leverandørerne
 - o Er der for få private leverandører til at sikre en tilstrækkelig konkurrence på området?
 - o Hvorledes kan konkurrencen eventuelt sikres ved inddragelse af udenlandske leverandører og eventuelle barriere

Potentialet for OPP i Danmark:

- Kommunale, regionale og statslige byggerier
- Udviklingen i antallet af udbudte OPP projekter i Danmark

Potentialet for OPP i den udgave der arbejdes med i UK, Sydamerika og andre steder er ikke det samme i Danmark, da vi ikke har samme finansieringsproblem. I Danmark har

derimod et viljeproblem. Den klassiske OPP i UK har være en mulighed for at få etableret nogle byggerier og anlæg, som den offentligsektor ikke havde mulighed for at få finansieret. Det har været en måde at få den private finansielle sektor med på byggerierne. Det problem har Danmark, derfor ser Dansk Byggeri gerne OPP byggerier uden finansieringen, og dermed under tærskelværdien.

Dansk Byggeri mener at tærskelværdien er opfundet arbitrært for formegentligt af nogle som ikke har varme følelser, OPP som driftsmodel er mere udskældt end den burde være. Derfor kan der laves byggerier som er langt mindre end 100 mio. kr. hvis den finansielle udtages af projektet.

Dansk Byggeri mener at OPP er en god mulighed for at de offentlige bygherre fokuserer mere på totaløkonomien af byggerierne. Budgetterne tillader i dag ikke kommuner i at tænke totaløkonomisk.

For Københavns Kommune er det Dansk Byggeris holdning at potentialet for OPP er stort. Men det holdes de faktuelle projekter holdes tilbage af hensyn til den politiske debat.

Det er Dansk Byggeris holdning at de nye supersygehuse burde opføres som OPP projekter. Blandt andet fordi regionerne er ved at begå mange fejl. Det eneste rationelle vil være at udbyde sygehusene som OPP projekter, lave fem nogenlunde ens sygehuse og opføre et byggeri, lære af fejlene og herefter udbyde de resterende som OPP projekter. Hver især er sygehusbyggerierne så store at de burde udbydes som OPP projekter.

Regionerne benytter "kun" en hjemmeside som videns deling for bygge- og anlægsprojekter. Dansk Byggeri mener derfor ikke at regionerne i øjeblikket er professionelle nok til at håndtere en opgave som de kommende sygehuse. Dette giver et problem med at der skal derfor hyrer en del rådgivere ind for bistå regionerne i den kommende proces.

Dansk Byggeri mener at de kommende supersygehuse kan opdeles i mindre OPP projekter, således at opgaven kan fordeles ud på flere forskellige entreprenører. Men de skal ikke opdeles i så små entrepriser at eventuelle udenlandske entreprenører ikke finder opgaven attraktiv. Det vil kun gavne den danske byggebranche med konkurrence og erfaringer fra udlandet.

Dansk Byggeri mener at regioner fokuserer udelukkende på det at behandle syge på sygehusene, og dermed glemmer driftsbetragtningerne at byggeriet. Derfor vil det være en oplagt grund til at vælge OPP.

Barriere for OPP

- Hvilke politiske tiltag bliver der gjort fra de private leverandørers side til at fremme brugen af OPP
- KMPG opgjorte i 2005 i en rapport til EBST 23 forskellige barriere, hvor tab af kompetencer og kontrol, samt vanetænkning var de mest fremtrædende barriere. Hvorledes kan disse og andre barriere nedbrydes?

Dansk Byggeri mener at Finansministeriets deponeringsregler er de mest hæmmende for udbredelsen af OPP. Der er mange kommuner som i dag gemmer sig bagved Finansministeriets deponeringsregler. Det ville være ønskeligt at deponerings reglerne blev brugt til konjunkturudjævning, således at når der er behov for ekstra aktivitet i byggebranchen nedjusteres deponeringsreglerne.

Barrieren tab af kompetencer og kontrol: Det er ønskeligt for kommuner at bibeholde kompetencerne og kontrollen over et byggeri, idet kommunerne kan have dårlige erfaringer med entreprenører. Derfor er der kommuner som tror at hver entreprenør synder bygherren. Men de kommuner som har positive erfaringer med entreprenører, er mere villig til at udbyde OPP projekter.

Bundtninger over kommunegrænser: Dansk Byggeri tror at kommunerne ikke vil opfører bundtet OPP byggerier på tværs af kommunegrænserne. Der vil forekomme nogle kommunalbudgetmæssige problemer ved at bundte over kommunegrænserne. Dansk Byggeri mener dog at det er rigtige vej at gå, for at opnå flere OPP projekter. Hvorimod at driften godt kan sammenlægges for flere kommuner, eksempelvis forsyning og vejvæsen.

Dansk Byggeri mener at kommuner i dag er tilbøjelig til at se fordomsfrit på alle samarbejds- og økonomiske modeller, når det gælder nybyggeri. Ved renoveringsopgaver vil den stand som byggerierne i dag har, være så dårligt, at det vil være urimeligt dyrt at bringe byggeriet i en sådan stand at entreprenørerne vil overtage bygningen.

Kommunerne vil kunne lære af den almene boligsektor vedrørende drift af bygninger og udbud af opgaver heraf, idet den almene sektor har dette som deres primære opgave. En grund til kommunerne i dag ejer bygninger er en historisk tilfældighed, idet OPP ikke var opfundet som model da bygningerne først blev opført.

Dansk Byggeri lavede for nogle år siden en undersøgelse, hvor konklusionen var at skolelederne gerne ville slippe for varetagelsen af vedligeholdelsen af skolen.

Udbudsprocessen: EBST arbejder i øjeblikket på nogle standardiseringer af udbudsprocessen. Hvis der skal opføres byggerier under 100 mio. kr. kræver dette at udbudsmkostninger reduceres. Dansk byggeri mener dog at det arbejde som ligger i at beskrive opgaverne vil være sund for den kommunale administration.

De kommunale bygherre som ser længden af en OPP som barriere, ser problemer med den kommunale handlefrihed. Kommunerne har dermed ikke mulighed for råde over bygningerne idivult.

Fremtidige byggepolitiske initiativer og fokusområder fra Dansk Byggeris og offentlig side.

Dansk Byggeri opfordre de offentlige bygherre til udbyde opgaven i den udbudsform der sikre den optimale konkurrence til opgave der skal løses. Men opfordre alligevel til at udbyde opgaverne i et samlet udbud.

Dansk Byggeri anbefaler kommunerne i at tænke totaløkonomisk i tilrettelæggelsen af deres aktiviteter. Den økonomiske virkelighed i kommunerne i øjeblikket, gør at kommunerne er nød til at tænke totaløkonomisk.

Potentialet hos de private leverandørerne

- Er der for få private leverandører til at sikre en tilstrækkelig konkurrence på området?
- Hvorledes kan konkurrencen eventuelt sikres ved inddragelse af udenlandske leverandører og eventuelle barriere

Dansk Byggeri mener at de danske entreprenører er store nok til at løfte et OPP projekt til en værdi af ca. 4-5 mia. kr. som de nye supersygehuse vil have. Projekterne kan

eksempelvis udbydes til entreprenører i joint venture. Dansk Byggeri mener ikke at der udelukkende skal udbydes til store udenlandske entreprenører, hvis det udbydes således at kun de store udenlandske entreprenører kan løfte opgaven, vil der komme en stor protest fra de danske entreprenører.

Dansk Byggeri er ikke nervøs for at der ikke vil være tilstrækkelig konkurrence på eksempelvis supersygehusene, idet der vil blive inddraget udenlandske entreprenører som byder på lige fod med de danske.

Mødereferat

Deltager: Mads Bo Bojesen, Projektchef Gribskov Kommune

Julie Mortensen, Økonomisk konsulent Gribskov Kommune

Jens Damgaard

Dato: 27.04.2011 kl. 11:30 – 13:00

Dagsorden:

Generelt omkring OPP

- Potentialet for OPP i kommunale byggeprojekter
 - o Skoler, plejecentre, administrationsbygninger, m.m.
 - o Bundtning af opgaver, såsom flere skoler i et udbud.
- Hvilke problemer/barriere er der i forbindelse med benyttelse af OPP som samarbejdsmodel?

Vedr. Helsingørskommune

- Valg af samarbejdsmodel:
 - o Hvilke overvejelser havde I som kommune i forbindelse med valg af samarbejds-/udbudsmodel?
 - o Problemstillinger i forbindelse med udbudsprojekt
 - o Hvorfor OPS modellen frem for en traditionel OPP model?
- Prækvalifikation af OPP leverandører
 - o Er udvalget af private leverandører tilstrækkelige i Danmark til at sikre en fair konkurrence på markedet?
 - o Har de ansøgende leverandører tilstrækkelig erfaring til at løse opgaven?

Generelt omkring OPP

Potentialet for OPP i kommunale byggeprojekter

- Skoler, plejecentre, administrationsbygninger, m.m.
- Bundtning af opgaver, såsom flere skoler i et udbud.

Gribskov Kommune mener at ESCO projekterne kan udføres som OPP Light projekter. Hvis de har en hvis størrelse, idet udbuddet er forbundet med en del omkostninger. Men de kommer ikke helt op på 50 mio. kr.

Ved renovering af eksisterende bygninger vurderes egnetheden af renovering og værdien af bygninger. Er det bedst at renovere eller skal bygningen rives og bygges op igen. Ved Helsingørskole er bygningen ikke meget værd, men har en historisk værdi for kommunen og fungere som et landmark. Kommunen forsøgte i udbuddet at medtage renoveringen af den nuværende skole, men bygningstilstanden er så dårligt at det er rentabelt at medtage i OPS kontrakten.

Der er lavet undersøgelser hvor en af konklusionerne er at der opnås store synergi effekter ved at samle mindre skole til større skoler, eller at samle biblioteker til store biblioteker. Herved opnås der større besøgstal for biblioteker og bedre indlæring for elever. Dette giver et større potentiale for OPP byggerier. Ved at ofre de midler til at bygning bliver vedligeholdt opnås bedre læring, oplevelse og økonomi ved at løbende vedligeholde bygninger. Arbejdsgruppen vedr. Ny Helsingørskole fremlagde for den politiske ledelse, at de ikke kunne vedligeholde bygninger, og at OPS modellen derfor var at foretrække.

Hos Gribskov Kommuner er ejendomsvedligeholdelsen samlet i deres ejendomscenter, som varetager vedligeholdelsen i kommunen. Således at de enkelte institutioner ikke selv varetager ejendomsvedligeholdelse. Hvis der underbudgetteres eller at den enkelte ejendom har et lille vedligeholdelsesbudget, vil vedligeholdelsen blive brandslukning i stedet for en løbende vedligeholdelse. Kommunen har samlet vedligeholdelsen for at opnå en større synergieffekt.

Kommunen samler alle projekter og udbud i kommunen for at prioritere projekter økonomisk og fagligt. Kommunen arbejder pt. meget med "space management", således

at bygninger udnyttes optimalt. Dette kræver at der tænkes på tværs af de enkelte forvaltninger. Denne optimering har gjort at kommunen har kunnet frigøre bygninger til andre formål, således at uudnyttede bygninger kan sælges.

Kommunen mener at OPP er med at sikre bygningerne afleveres mangelfrit, samt at kvaliteten af bygninger er god og driftsmæssig. Ved at involvere driftsentreprenøren i byggefasen, indarbejdes løsninger der gør bygningen bedre driftsmæssigt. Kommunen har ved et tidligere OPP projekt oplevet, at hvis anlægs- og driftsentreprenør ikke samarbejder vil der forekomme store driftsmæssige problemer på et senere tidspunkt.

Hvilke problemer/barriere er der i forbindelse med benyttelse af OPP som samarbejdsmodel?

Gribskov Kommune er domineret meget af den gamle udlicitering filosofi fra Græsted-Gilleleje Kommune. Flere af funktionerne i kommunen er stadig opdel således at opgaver i den gamle Græsted-Gilleleje Kommune er udliciteret, mens de administreres kommunalt i den gamle Helsingør Kommune. Der forskellig vedligeholdelses tilstand bygningerne i forhold til de to gamle kommuner.

Bygningerne i den gamle Helsingør Kommune er mindre vedligeholdte end i Græsted-Gilleleje Kommune. Helsingør Kommune havde en anden strategi for vedligeholdelse af bygninger.

Der er skiftet politisk ledelse i Gribskov Kommune, således at udlicitering sættes i bero.

Barrieren: Tab af kompetencer og kontrol: Gribskov Kommunen kan ikke forstå denne barriere, idet kommunen har den holdning at kommunen skal arbejde generelt og ikke specialiseret. Således at specialviden købes i af rådgiverne. Kommunen er bestillere der skal varetage kommunens borgers interesser bedst muligt. Kommunen skal have en generel bred viden. Ved de mindre projekter skal der fastholdes en specialviden, men stadig skal kommunen have kompetencer være generalister.

Længden af OPP kontrakter: En driftsperiode på 25 – 30 år er lang tid, specielt når den politiske ledelse vælges for hvert 4. år. Derfor er det ikke alle projekter som er interessante som OPP kontrakter, hvor skoler er mest interessante, idet skolerne typisk skal fungere udover kontrakts perioden. Problematikken vedrørende fleksibiliteten kan indbygges i

kontrakten, således at der mulighed for ændre anvendelsen af bygningen. Det vigtigt at sikre OPP kontrakten juridisk således at det sikres at bygningerne kan benyttes til andre formål, hvis dette er nødvendigt.

Prissætningen af optionerne og fleksibilitet er svær at prissætte. Ved Ny Helsing Skole blev konkurreret meget omkring optionerne, og de var afgørende for valget af OPP leverandør. Optioner og ændringer kan forhandles undervejs i projektet. Dette er benyttet ved ESCO projekterne, hvor der har flere ændringer.

Dyr udbudsproces og tidskrævende: Ved Ny Helsing Skole var tiden presset og forløb meget hurtigt i forhold til øvrige OPP udbudsprojekter. Kommunen trak det første udbud tilbage. Ved det andet udbud var antallet af den bydende entreprenører nedskrevet til 3 bydende, hvor der blev afholdt dialogmøder med hver af disse. Kommunen ser at den krævende udbudsproces er en barriere for udbud af OPP projekter.

Kommunen trak på erfaringerne fra OPP projekter vedrørende den nye skole på Langeland., for at lave udbudsprojektet Men på grund af forskelligheder mellem projekter, blev udbuddet alligevel ikke ens. Bl.a. på grund af at Langelandsskolen er et OPP projekt mens Ny Helsing Skole er et OPS/OPP Light projekt.

Finansministeriets deponeringsregler: Kommunen ser Finansministeriets deponeringsregler som en barriere for OPP projekter. Det første kommunerne gør er at søge for fritagelse for deponeringen. Ministeriets pulje for nedslag i deponeringen udvælges ikke ud fra de enkelte projekter hvilket ikke virker logisk for Gribskov kommune. Det er ikke kommunens opfattelse af ministeriet bruger deponeringsregler som et aktiv måde at styre finanspolitikken.

Finansielle garantier: De finansielle garantier er blevet diskuteret meget mellem kommunen og deres rådgiver. Kommunen har den opfattelse at rådgiverne har en tendens til tænke worst-case scenario, således at hvis OPP selskabet oparbejder en værdi i selskaber giver dette anledning til en afvikling af selskabet. Ved traditionelle driftsaftaler kræver kommunen typisk ikke en garanti. Men på grund af projektet laves i et juridisk set up med professionelle leverandører, så bliver risiciene synliggjort. Derfor kommer der fokus på risikoen ved at være bygnings ejer og derfor kræves sikkerhedsstillelsen.

Kommunen mener at de blev dækket meget ind af deres jurister, der havde en meget konservativ tilgang til problemstillingen.

Gribskov Kommune ser gerne at anlægs- og driftsentreprenøren er samme selskab. Hvis dette ikke er tilfældet skal driftsentreprenøren inddrages i projekteringen. Kommunen ser et problem ved at OPP selskabet er ejet af både anlægs- og driftsentreprenøren, idet ejerskabet kan ændres efterfølgende, således at anlægsentreprenøren trækker sig ud af OPP selskabet. Kommunen vil gerne kigge på nedsættelse af garantistillelser hvis anlægs- og driftsentreprenøren er samme selskab.

Vedr. Helsing Skole

Valg af samarbejdsmodel:

- Hvilke overvejelser havde I som kommune i forbindelse med valg af samarbejds-/udbudsmodel?
- Problemstillinger i forbindelse med udbudsprojekt
- Hvorfor OPS modellen frem for en traditionel OPP model?

Gribskov Kommune valgte OPS/OPP Light modellen frem for OPP modellen blev andet på grund af finansieringsomkostningerne. Der ligger både beregninger og en politisk diskussion bag ved valget.

Det første udbud blev trukket tilbage, idet der var krav fra Indenrigsministeriet om af byggeriet enten skulle være igangsat eller have en underskrevet kontrakt inden 1. oktober 2010.

Anlægsværdien af Ny Helsing Skole var højere en budgetteret, men på grund af bedre driftsøkonomi og dermed en bedre totaløkonomi blev nutidsværdien af projektet bedre end budgetteret.

Kommunen har fastsat afleveringsstanden efter V&S skalaen, således at kommunen ikke forventer at skolen fremstår som ny ved kontraktudløb.

Prækvalifikation af OPP leverandører

- Er udvalget af private leverandører tilstrækkelige i Danmark til at sikre en fair konkurrence på markedet?
- Har de ansøgende leverandører tilstrækkelig erfaring til at løse opgaven?

Kommen laver en markedsafdækningen inden udbuddet udsendes, således at der sikre nok konkurrence på markedet. Kommunen ser at der er flere konsortier som kunne varetage et OPP projekt som Ny Helsing Skole. Nogle af de bydende som søgte prækvalifikation havde udenlandske samarbejdspartner, men de blev ikke udvalgt på grund af fejl prækvalifikationsansøgningen.

Kommunen vil gerne udbyde projekterne således at der sikre konkurrence mellem de bydende. Eksempelvis kunne driftsentreprenører og facility management selskaber byde på OPP kontrakterne som pennefører.

Telefoninterview

Deltager: Jakob Scharff, Projektchef Kommunernes Landsforening

Jens Damgaard

Dato: 03.05.2011

Dagsorden:

- Barriere
- Deponeringsreglerne
- Tiltag til fremme af OPP

Barriere

Kommunerne har ikke kompetencerne til at gennemskue og håndtere OPP kontrakterne, finansielt og juridisk. Dette kræver at kommunen benytter eksterne rådgivere.

Længden: OPP projekter binder ressourcer over flere valgperioder. Den demografiske profil ændres over årene.

I øjeblikket bliver det diskuteret om hvorledes de enkelte undervisningsmæssige udfordringer løses. Dette gør at indretning og funktionalitet ikke kan bestemmes om 20 år.

KL er generelt positive overfor OPP, men der skal fokuseres på kommunernes viden og længde af kontrakterne.

KL mener at stemningen omkring OPP er lidt for optimistisk. Der er mange udfordringer omkring rådgivning, jura og kontrakterne.

KL ser gode muligheder i driftsaftaler med kortere løbetid end OPP kontrakter.

Der har været en politisk holdning at OPP kan redde Danmarks økonomiske fremtid.

I Holland benchmarkes der med overslagsmæssige forhold, som er fastlagt af den offentlige myndighed og ikke ud fra erfaringstal. Ved benchmarking skal der sammenlignes med erfaringstal fra lignende projekter. Men i praksis vil det altid være estimeret.

I England har de i øjeblikket et stort økonomisk efterslæb på driften af OPP kontrakterne.

Brugen af private leverandører er stor på anlægssiden, men på driftssiden har kommunerne en stor kompetence.

De totaløkonomiske hensyn ved et OPP byggeri er gode, men længden tvinger kommunerne til at tænke over flere valgperioder.

Deponeringsreglerne

Regeringen styrer kommunes økonomi stramt, bl.a. ved deponeringsreglerne.

Det gør at der er styr på de makroøkonomiske rammer for de offentlige myndigheder.

OPP er pt. kun interessant hvis projektet fritages for deponeringsreglerne.

KL arbejder ikke på at få ændret deponeringsreglerne. Erfaringerne fra bl.a. Farum Kommune gør at centralorganisationen vægter de makroøkonomiske påvirkninger højt, og dermed også fastholder deponeringsreglerne.

Tiltag til fremme af OPP

KL efterlyser nogle standarder/paradigmer omkring OPP/OPP Light kontrakter.

KL og DI opretter er OPP kontaktpunkt. Dette har til formål at samle kontakten til et kontaktssted, i stedet for flere ministerier.

OPP projektet i Odense, vedrørende koncerthuset, er det første OPP projekt hvor de offentlige og private interesser er optimeret.

Der søges skabt en synergi mellem alles interesser.

Ved skolebyggerierne omhandler OPP kun drift og vedligehold af skoler.

Ved koncerthuset i Odense er de offentlige og privates interesser interessante.

Ved ældreboliger kan OPP tankegange bruges til at skabe attraktive boligformer, med flere mulighed brugervenlige muligheder end til kommunale plejecentre.

OPP bestillerne og leverandørerne tænker ikke kreativ. Der er behov for at tænke kreativt, fremsynet og kommercielt, ved et OPP byggeri hvor både de offentliges og privates interesser skal være gode.

Der er fra nogle kommuner lidt forhøje forventninger omkring indtjeningsmuligheder fra de kommercielle magter.

Der skal fra både offentlig og privatside tænkes mere samfundsøkonomisk, således at projekterne samles. Eksempelvis biograf, kulturhus, restaurant og butikker samles i et OPP byggeri. På denne måde kan byggerier benyttes optimalt og på flere tidspunkter af døgnet.

KL efterlyser nogle gode erfaringer fra OPP light projekter. Men ser Ny Helsingørskole som et interessant projekt, idet her kombinere skolen, med svømmehal og cafe. Samt at projektet er placeret i samme byrum som kulturhus, bibliotek og sportsfaciliteter.

Mødereferat

Deltager: Flemming Bækkeskov, Direktør E. Pihl & Søn A.S.

Jens Damgaard

Dato: 10.05.2011 kl. 13:15 – 14:15

Dagsorden:

- Pihls erfaringer med OPP
 - Erfaringer fra Rigsarkivet
 - Erfaringer med udbudsprocessen
 - Erfaringer fra udlandet
- Barrierer for OPP
 - Tab af kompetencer og kontrol
 - Udbudsprocessen
 - Lånedepoteringsreglerne
 - Finansielle garantier
 - Lang kontraktperiode
- Kompetencer hos danske OPP leverandører
 - Sygehusbyggerier – danske/udenlandske konsortier
 - Eget driftsselskab eller selvstændig driftsentreprenør

Pihls erfaringer med OPP

- Erfaringer fra Rigsarkivet
- Erfaringer med udbudsprocessen
- Erfaringer fra udlandet

I forbindelse med udbudsprocessen er at bestilleren er klar over vilkårene for OPP eller OPS, således at al risiko ikke tildeles leverandøren. Således at der en realistisk risikofordeling mellem bestiller og leverandør. Slots- og Ejendomsstyrelsen udbyder ofte projekterne således at leverandøren overtager alt risiko i forbindelse med projektet. Den generelle risikofordeling mellem bygherre og entreprenør med staten som bestiller gælder

oftest ikke, jf. ABT93. Kommunerne er bedre til at udarbejde en realistisk risikofordeling mellem bestiller og leverandør.

Det er Pihls erfaring at grænsefladen mellem bestiller og leverandør vedrørende Rigsarkivet er godt defineret og samarbejdet fungerer godt. Flere specielle ændringer blive aftalt direkte mellem bestiller og driftsentreprenøren udenom OPP selskabet.

På Rigsarkivet har driftsentreprenøren er kommet med et forslag om brug en billigere kølemetode af bygninger. Den besparelser der kommer deles mellem bestiller og leverandør, der er derfor en incitament til at driftsoptimere også efter anlægsfasen.

Udbudsmaterialet vedrørende Kiplev-Sønderborg motorvejen var inspireret af et OPP kontrakt fra et vejprojekt i Norge. Her var risikofordelingen ikke rimelig bl.a. vedrørende jord- og grundforhold. Alt risiko vedrørende grundforholdene blev placeret hos leverandøren ikke er rimelig.

Det er Pihls erfaringer at udbudsprocessen med anvendelse af konkurrencepræget dialog er god, men en dyr proces. Pihl mener at bestillerne bør bruge erfaringer og paradigmer fra tidligere udbud. En dialogfaser består typisk af 3 – 4 omgange hvor funktionskravene diskuteres og præsenteres.

Indenfor kommunerne har de udviklet en model, bl.a. fordi de benytter samme rådgivere. På denne måde kan erfaringer og paradigmerne benyttes på flere projekter. Kommunerne benytter oftest de samme rådgivere, der efter Pihls opfattelse har en praktisk tilgangsvinkel til OPP.

Staten benytter nogle rådgivere der ikke har samme tilgangsvinkel som kommunernes rådgivere. Staten benytter typisk kammeradvokaten, der har en høj teoretisk tilgangsvinkel i stedet for en praktisk tilgangsvinkel.

Pihls erfaringer i udlandet: Udbudsprocessen i England minder meget om Danmark, der benyttes også dialogmøder i udbudsprocessen. Med undtagelse af kontrakterne der er mere komplicerede og juridisk krævende. Konkurrencen i Storbritannien er meget høj i øjeblikket hvilket gør at der svært for Pihl at byde på opgaver pt.

Barrierer for OPP

- Tab af kompetencer og kontrol
- Lånedeponeringsreglerne
- Finansielle garantier
- Lang kontraktperiode

Mange af de problemstillinger/barrierer der stadig opstår blev behandlet på europæisk niveau fra 2003 og fremefter.

Tab af kompetencer og kontrol: Det er Pihls opfattelse af bestillernes frygt for tab af kompetencer og kontrol bunder i frygt for tab af arbejdspladser og dermed kontrol. En måde til at nedbryde barrieren ligger i at nedbryde vanetænkningen, således at kommunerne tænker mere på udlicitering, frem for egen projektering, drifts m.m. Ved OPP køber bestilleren den totale ydelse hos leverandøren, mens det er bestillerens opgave at sørger for at OPP byggeriet opfylder borgernes interesser og behov. Bestillerne skal opstille de basale behov til OPP projektet, overlade projektering, anlæg og drift til leverandøren. Herefter skal bestilleren kontrollere at leverandøren levere den aftale ydelse. De arbejdspladser der kan gå tabt ved nedlæggelse af opgaver som nu varetages af leverandøren, kan erstattes af job til kontrol af om der leveres den aftalte ydelse.

Finansielle garantier og lånedeponeringsreglerne: Det er Pihls opfattelse at lånedeponeringsreglerne er den største barrierer for OPP. Pihl har foreslået at OPP projekter undtages for deponeringsreglerne, hvor at Finansministeriet skal godkende projekterne.

Ved et OPP byggeri er långiverne/bankerne til OPP selskabet mere aktive i hele projektperioden. Ved en misligholdelse af kontrakten tilbageholdes midler fra bestilleren, dette medfører at leverandørens finansieringskilde ikke modtager deres afdrag. Derfor har bankerne et incitament til at sikre at OPP selskaber opfylder kontraktbetingelserne. Den samme styring opnås der ikke hvis bestillerne selvfinansiere byggerier, ved eksempelvis OPS eller traditionel entreprise.

Vedrørende finansielle garantier, er der ikke et marked for langsigtede garantier. Der kan udstedes garantier på op til 5 år, efter skal denne fornyes. Ved et OPP projekt er garantien stillet i forbindelse med leverandørens låntagning af projektet.

Det er Pihls opfattelse at anlægsentreprenøren trækker sig ud af OPP selskabet efter 5 år, hvor den normale entreprenørgaranti udløber. På dette tidspunkt er driftsentreprenøren klar til at varetage alle opgaver herunder også administrationen. Pihl kan godt følge argumentet om at der er behov for en større garanti ved OPS modellen end en traditionel entreprenørgaranti. Pihl er dog ikke enig i argumentet, idet at hvis leverandøren ikke trækker sig ud lukkes OPP selskabet, hvorved kommunen alligevel ikke kan udnytte garantien.

Lang kontraktperiode: kommunerne benytter lang tid på overvejelserne omkring planlægning og undersøgelse af behov for eksempelvis en ny skole. Oftest længere tid end udbudsprocessen forløber over. Typisk vil en skole have en levetid der er længere end den typisk OPP kontraktperiode. Når der bygges en skole til 100 mio. kr. er det en langtidsinvestering, som ikke vil blive revet ned efter 10 år. Ved OPS eller en traditionel entreprise vil kommunen været bundet i en længere periode, da kommunen ejer byggeriet. Ved en OPS model er kommunen kun bundet af en driftsaftale, der kan opsiges mod et vederlag.

Kommunalbestyrelsen mister fleksibilitet i deres midler. Mange skoler er ikke vedligeholdet, ved en OPP eller OPS kontrakt bliver skolerne vedligeholdet. Kommunalbestyrelsen mister selvfølgelig mulighederne for at flytte midler rundt.

Kompetencer hos danske OPP leverandører

- Sygehusbyggerier – danske/udenlandske konsortier
- Eget driftsselskab eller selvstændig driftsentreprenør

Sygehusbyggerier har en anlægsværdi der har størrelser der gør, at byggerier vil have stor udenlandsk interesse. Pihl vil ikke byde alene på sygehusbyggerier med en anlægsværdi på 4 – 5 mia. kr., men indgå en joint venture aftale med en større udenlandsk entreprenør. Pihl har stor erfaringer fra joint venture aftale, bl.a. fra de udenlandske projekter, både OPP og traditionelle projekter. De udenlandske entreprenører ved at de skal have en lokal partner, derfor vil de danske entreprenører være interessante for de udenlandske entreprenører.

Pihl har en mindre drifts og vedligeholdelsesafdeling, men det er Pihls opfattelse af driftsopgaven varetages bedre hos en erfaren driftsentreprenør. Pihl har en god

konstellation med Kemp & Lauritzen som driftsentreprenør på flere projekter, bl.a. Rigsarkivet og Ny Helsing Skole. Pihl og Kemp & Lauritzen byder sammen på OPP projekter, herunder også varetagelsen af risiko og garantier.

Bilag IV - Valg af samarbejdsmodel ud fra nutidsværdis metode

I dette bilag eftervises nutidsværdien af investeringer i forbindelse med Ny Helsingørskole OPS projektet,

Jf. kapitel 12 i projektet. Der beregnes kun for skolebyggeriet, hvorfor der ses bort fra svømmehallen.

OPP model

Forudsætninger

Bestiller udlånsrente:	1,30%
Leverandør udlånsrente:	2,80%
Anlægsværdi:	kr. 140.000,-
Udbudsomkostninger OPP	5,00%
Driftsomkostninger pr. år OPP:	5,00%
Ekstra ordinære driftsomkostninger pr. 10 år:	10,00%
Leverandør DB:	10,00%

Renteberegninger:

Kontraktperiode OPP: 25 år

Årlig ydelse:
$$Y = 140 \cdot \frac{2,80\%}{1 - (1 + 2,80\%)^{-25}} = 7,862 \text{ mio. kr.}$$

Beregning af nutidsværdien for OPP investeringen. Alle beløb er i 1.000 kr.

		Byggeår						Drift						
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Leverandør	Anlægsudgift	70.000	70.000											
	Ydelse for lån			7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862
	Driftsomkostninger			7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	Ekstre ordinære driftsomkostninger												14.000	
	Årlige udgifter			14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	28.862	14.862
	DB			1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	2.886	1.486
Bestiller	Deponering	-140.000												28.000
	Årlig ydelse			-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	Udbudsomkostninger	-7.000												
	Årlige udgifter	-147.000	0	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	10.420
	NPV	-147.000	0	-17.132	-16.912	-16.695	-16.481	-16.269	-16.060	-15.854	-15.651	-15.450	-15.252	8.924

		Drift													
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Leverandør	Anlægsudgift														
	Ydelse for lån	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862
	Driftsomkostninger	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	Ekstre ordinære driftsomkostninger									14.000					
	Årlige udgifter	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	28.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862
	DB	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	2.886	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486
Bestiller	Deponering	28.000	28.000	28.000	28.000										
	Årlig ydelse	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	Udbudsomkostninger														
	Årlige udgifter	10.420	10.420	10.420	10.420	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	NPV	8.809	8.696	8.585	8.475	-14.114	-13.933	-13.754	-13.578	-13.404	-13.232	-13.062	-12.894	-12.729	-12.565

NPV for investering ved valg af en OPP model er: -398,530 mio. kr.

Kan der ses bort fra deponeringsreglerne fås der følgende beregning. Alle beløb er i 1.000 kr.

		Byggeår					Drift							
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Leverandør	Anlægsudgift	70.000	70.000											
	Ydelse for lån			7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862
	Driftsomkostninger			7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	Ekstre ordinære driftsomkostninger											14.000		
	Årlige udgifter			14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	28.862	14.862
	DB			1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	2.886	1.486
Bestiller	Årlig ydelse			-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	Udbudsomkostninger	-7.000												
	Årlige udgifter	-7.000	0	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	NPV	-7.000	0	-17.132	-16.912	-16.695	-16.481	-16.269	-16.060	-15.854	-15.651	-15.450	-15.252	-15.056

		Drift													
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Leverandør	Anlægsudgift														
	Ydelse for lån	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862	7.862
	Driftsomkostninger	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	Ekstre ordinære driftsomkostninger									14.000					
	Årlige udgifter	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862	28.862	14.862	14.862	14.862	14.862	14.862
	DB	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486	2.886	1.486	1.486	1.486	1.486	1.486
Bestiller	Årlig ydelse	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	Udbudsomkostninger														
	Årlige udgifter	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580	-17.580
	NPV	-14.863	-14.672	-14.484	-14.298	-14.114	-13.933	-13.754	-13.578	-13.404	-13.232	-13.062	-12.894	-12.729	-12.565

Nutidsværdien af investeringerne er faldet til -375,390 mio. kr.

OPP Light model

Forudsætninger

Bestiller udlånsrente:	1,30%
Anlægsværdi:	kr. 140.000,-
Udbudsomkostninger OPP Light:	5,00%
Driftsomkostninger pr. år OPP Light:	5,00%
Ekstra ordinære driftsomkostninger pr. 10 år:	10,00%
Leverandør DB:	10,00%

Beregning af nutidsværdien for OPP Light investeringen. Alle beløb er i 1.000 kr.

		Byggeår								Drift					
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Leverandør	Anlægsudgift	70.000	70.000												
	Ydelse for lån	72.954	72.954												
	Driftsomkostninger			7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	
	Ekstra ordinære driftsomkostninger												14.000		
	Årlige udgifter	72.954	72.954	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	21.000	7.000	
	DB	7.295	7.295	700	700	700	700	700	700	700	700	700	2.100	700	
Bestiller	Deponering														
	Årlig ydelse	-80.249	-80.249	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-23.100	-7.700	
	Udbudsomkostninger	-7.000													
	Årlige udgifter	-87.249	-80.249	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	
	NPV	-87.249	-79.219	-8.704	-8.593	-8.482	-8.373	-8.266	-8.160	-8.055	-7.952	-7.850	-7.749	-7.650	
										Drift					
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Leverandør	Anlægsudgift														
	Ydelse for lån														
	Driftsomkostninger	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	Ekstra ordinære driftsomkostninger									14.000					
	Årlige udgifter	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	21.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	DB	700	700	700	700	700	700	700	700	2.100	700	700	700	700	700
Bestiller	Deponering														
	Årlig ydelse	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-23.100	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700	-7.700
	Udbudsomkostninger														
	Årlige udgifter	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932	-8.932
	NPV	-7.551	-7.454	-7.359	-7.264	-7.171	-7.079	-6.988	-6.899	-6.810	-6.723	-6.636	-6.551	-6.467	-6.384

Ved en OPP Light model opnås der en nutidsværdi på -353,639 mio. kr.

Traditionel totalentreprise

Forudsætninger

Bestiller udlånsrente:	1,30%
Anlægsværdi:	kr. 119.000,-
Udbudsomkostninger totalentreprise:	3,00%
Driftsomkostninger pr. år totalentreprise:	8,50%
Ekstra ordinære driftsomkostninger pr. 5 år:	15,00%

Beregning af nutidsværdien for totalentreprise investeringen. Alle beløb er i 1.000 kr.

		Byggeår					Drift									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Bestiller	Anlægsudgift / deponering	-59.500	-59.500													
	Ydelse for lån															
	Driftsomkostninger			-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115		
	Ekstre ordinære driftsomkostninger							-17.850						-17.850		
	Udbudsomkostninger	-3.570														
	Årlige udgifter	-63.070	-59.500	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-27.965	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-27.965	-10.115		
	NPV	-63.070	-58.736	-9.857	-9.731	-9.606	-9.482	-25.880	-9.241	-9.122	-9.005	-8.889	-24.261	-8.663		

		Drift													
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Bestiller	Anlægsudgift / deponering														
	Ydelse for lån														
	Driftsomkostninger	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115
	Ekstre ordinære driftsomkostninger				-17.850					-17.850					-17.850
	Udbudsomkostninger														
	Årlige udgifter	-10.115	-10.115	-10.115	-27.965	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-27.965	-10.115	-10.115	-10.115	-10.115	-27.965
	NPV	-8.552	-8.442	-8.333	-22.744	-8.121	-8.017	-7.914	-7.812	-21.321	-7.613	-7.515	-7.419	-7.324	-19.988

Ved en totalentreprise opnås der en nutidsværdi på -406,657 mio. kr.